The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".

EDITOR-IN-CHIEF: Mr. JĀNIS GRINBLATS. Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephones — EM 8-0792, EM 8-3239.

OFFICE IN USA: Mr. ERIKSVENTS, 11 Irma Ave, Port Washington, L.I., N.Y. PHONES: PO 7-6696 and PO 7-6519.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, MAY 31, 1961.

LATVIJA
AMERIKA

Nr. 43. TREŠDIEN, 1961. GADA 31. MAIJĀ. 11. GADS.

Latviešu laikraksts Amerikā

iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".

REDAKTORS: JĀNIS GRINBLATS.

Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijas — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792.

LAIKRAKSTA PĀRSTĀVIS SAV. VALSTĪS: ERIKS VENTS, 11 Irma Ave., Port Washington, L. I., N.Y. Telefoni: PO 7-6696, PO 7-6519

Aleksandrs Vilks

NESALAUZTS GARS

Ieroču nolikšana ienaidnieka priekšā pielīdzināma piespiestai pašnāvībai. Jo vairāk tādēļ, ka cīņa pret šo ienaidnieku notikusi brīvības aizsargāšanas dēļ. Tā tas bija pirms sešpadsmit gadiem mūsu Kurzemes krastā, kad, līdz ar ceļos nospiesto Vāciju, mūsu leģionāriem vajadzēja uzdot cīņu un palikt komūnistu varas rīcībā.

Nav vairs noslēpums, ka latviešu leģiona cīnītāju gaitas iezīmēja zināma traģika jau pašā sākumā. No vienas puses aizsargājamās dzimtenes robežas pragsīja kareivisku rīcību, ko mūsu leģionāri godam pierādīja, bet no otras puses — viņu varonīgo cīņu un panākumu laikā okupācijas vara lietoja neattaisnojamas akcijas iepretim nacionāli noskaņotiem latviešiem. Mūsu tauta atradās it kā starp diviem dzirnakmeņiem. Bija jānes upuri un jāizrāda izturība, lai pastāvētu starp divi nelaimēm.

Būtu naīvi domāt, ka tolaik Rietumi saprata mūsu cīņu par savas valsts aizsargāšanu, kas notika vācu armijas ietvaros. Rietumi savā pretiniekā redzēja vienīgi nacionālsociālistisko Vāciju un tie neanalizēja tuvākas detaļas, resp. to, ka vācu armijas sastāvā par savas zemes robežām un vēl atlikušo brīvību cīnās arī citu tautu piederīgie. Kā zināms, vēlāk bija lielas grūtības pierādīt Rietumiem, ka cittautu vienībām vācu armijas sastāvā nav bijis nekā kopēja ar nacionālsociālisma mērķiem un idejām. Tās cīnījušās vienīgi par savas zemes brīvību, kuŗu apdraudēja komūnisms.

Tā mūsu leģionāru gaitas sākās zināma traģisma zīmē, kas kļuva draudoša un nāvējoša tai brīdī, kad 8. maijā pāri pasaulei atskanēja uzvaras fanfaras, no kuŗu skaņām apreiba kā Rietumi, tā Austrumi, aizmirstot, ka ar šī brīža iestāšanos dziļā verdzībā nogrimst vairākas tautas un valstis.

Rietumu sabiedrotie šai uzvarā saskatīja miera ēras sākumu zemes virsū. Tā bija, protams, naīvitāte. Komūnisti šai kopējā uzvarā ieraudzīja savas nākotnes plašumu un neaprobežotas ekspansijas iespējas, kam Rietumi aizvēra acis, bērniškīgi ticēdami norunām, kādas tie nolīga ar savu pretdabīgo partneri — komūnismu.

Dziļu zaudējumu robi bija cirtušies mūsu varonīgo leģionāru rindās cīņu posmos Krievijā, savā zemē un Vācijā. Traģiskais agrais posms sākās gūstekņu nometnēs Eiropā. Kas tur pārciests un pārdzīvots, lai saglābtu kailo dzīvību — to zina liecināt paši leģionāri. Bet aiz dzeloņstiepļu žogiem nesalauzts palika latviešu karavīru gars un apziņa par mērķi, kuŗa dēļ vajadzēja tik bezgala ciest un upurēties. Satraukumu brīži par savu likteni, kā melnas ēnas, ik brīdi šūpojās gaisā. Un kad zviedru valdība izdeva krieviem tur internēto latviešu karavīru grupu, kādas launas varbūtības spoks brīžiem uzcausa izmisumu . . .

Brīvība pēc gūstekņu nometņu sprosta it kā iezīmēja traģikas pēdējo posmu. Civīlie bēgļi pa to laiku jau bija izmitināti sabiedroto noorganizētās nometnēs. Kur patverties no gūsta žogiem izkļuvušam leģionāram? Visas nometnes nebija vienādas. Daži nometņu vadītāji riskēja ar personīgo atbildību un pieņēma gūstekņus, ietilpinot viņus pārējā bēgļu masā. Citi noraidīja uzņemšanu, kaut paši latviešu asinis nesdami savās dzīslās. Vajadzēja rast kādu citu izeju, lai pastāvētu. Un tā daudzi sāka izcelot uz lauksaimniecības darbiem Anglijā, uz mežiem un kalnrakstuvēm Kanadā. Bet ar to vēl nelaime nebija pārvarēta. Daudzās okupācijas zonu bēglu nometnēs, uz krievu spiediena izveda pēkšņas kontroles, vai tajās neslēpjas kāds leģionārs. Šādās reizēs bija daudz briesmu, bet arī drosmes un uzņēmības nometņu vadībās. Kā vajātus meža zvērus, vai aizdomās turētus noziedzniekus, mūsu bij. leģionārus vēl un vēl dzenāja visādi repatriācijas aģentī un spiegi.

Tikai vēlākos gados, pēc loģiska atskārtuma rietumnieku uzskatos, arī bijušie cīnītāji spēja iekārtoties jaunai dzīvei un darbam svešumā.

Naīvi domāt, ka mūsu leģionāri svešuma apstākļos būtu morāli aplaimoti vai apmierināti. Viņu skatam nav nozudis Kurzemes krasts un brīvība. Līdz ar viņiem ik latviešu trimdiniekā lai iemājo spraigums un nešaubīga ticība leģionāru nesto upuru lielumam.

Izbriduši kauju elles, pārvarējuši zaimus un izmisumu, viņi visu to varējuši Latvijas brīvības dēļ. Gara kapitulācija tos nav skārusi.

Un tā ir ķīla iecerētai nākotnei.

ZIEDI, SAULE UN PAVASARA VĒJŠ

Eksmināja ap 350 dalībnieku Pavasara svētkos Sidrabenē. No kreisās: Anita Paiders, Andrējs Briedis un Anna Briedis.

A. Kalniņa foto.

NODIBINĀTA BRĪVĪBAS GODALGA

DR. ALFRĒDA BĪLMAŅA FONDA IECERES NĀKOTNEI

„Lai piemērotā veidā godinātu Dr. Alfrēda Bīlmaņa piemiņu, kā arī turpinātu nelaika cīņu par Latvijas brīvības atgūšanu, Dr. Bilmaņa fonda valde savā pēdējā sēdē nolēma nodibināt Brīvības godalgu. To ik gadus piešķirs fonda valde kādai prominentai cittautu personībai, kas izcilā veidā cīnījusies pret komūnismu un par tautu neatkarību, tā tieši vai netieši cīnoties arī par mūsu dzimtenes brīvību. Pati godalga būs kāda latviešu mākslinieka darbs — gleznieciībā, tēlniecībā vai lietiškā mākslā." — Dr. Bilmaņa fonda sarikojumā, kas notika š. g. 20. maijā Čikāgas latviešu namā, ziņoja fonda pr-dis prāv. N. Trepša.

Taujāts par šādas godalgas nozīmi un eventuāliem mērķiem, viņš, starp citu, atbildēja arī uz šādiem jautājumiem:

J.: Kāpēc šis ierosinājums nāk tieši no Dr. Bilmaņa fonda?

A.: Dr. Bilmanis savā darbības laikā veltīja daudz uzmanības labu sakaru uzturēšanai ar svešzemju tautiešiem, tāpēc liekas dabīgi un piemēroti, ka godalga nāk kā viņa darba turpinājums. Piešķirot godalgu kādai prominentai personībai, mēs ne tikai būsim godinājuši tā darbu, bet arī mūsu tauta būs ieguvusi jaunu, iespaidīgu draugu.

J.: Kāpēc piešķirt mākslas darbu, ne naudas balvu?

A.: Iespaidīga apmēra naudas balvai trūkst līdzekļi. Pa tam pasniedzot mākslas darbu, publicitati iegūs arī izraudzītais latviešu mākslinieks. Nolemts katru gadu izdot brošūru ar datiem par personu, kam godalga piešķirta, kā arī par mākslinieku, kuŗa darbs godalgai izraudzīts.

J.: Kādā veidā godalgu pasniegšanu pārvērst par iespējami plaši publicētu aktu vai demonstrāciju, lūdz ar to pakalpojot latviešu lietai.

J.: Kur Dr. Bilmaņa fonds nem vajadzīgos līdzekļus?

A.: No sarīkojumu atlikumiem un personīgiem ziedojumiem, kas iesūtāmi uz fonda pr-ža adresi: Rev. N. Trepša, 3358 W. Division, Chicago, Ill. Fonds darbojas jau vairakus gadus un ienākušos ziedojumus izlieto paredzētos veidos. Piešķirtas arī 2 stipendijas latviešu studentiem.

Sarikojuma koncerta daļā piedalījās Antonina Vaivode (kontralts) un Vladislavs Vištelis (klavieres), sniedzot E. Dārziņa, J. Mediņa, J. Graubiņa un E. Ūdŗa dziesmas un ārijas no Čaikovska. Bizē, Tomā, Sensansa, Rosini, Monteverdi u. c. operām. Sarikojums bija labi apmeklēts un guva pelnītu atsaucību.

D. V.

BRĪVĀS EIROPAS KOMITEJAI JAUNS PRIEKŠNIEKS

Par Brīvās Eiropas komitejas priekšsēdi iecelts Džons Ričardsons, Jr. Ričardsonam ir labi sakari ar baltiešiem un citiem trimdiniekiem, un tam labi pazīstami apstākļi aiz dzelzs aizkara.

Pēc Ungārijas revolūcijas viņš adoptēja kādu ungāru meiteni, lai gan viņam pašam jau bija četras meitas.

KO RIETUMI DARĪJUŠI BALTIJAS VALSTU LABĀ?

Senātors Keipharts (no Indiānas) senātā teicis runu par Baltijas valstīm. Kongresa protokolos viņa runai pievienots žurnālā „Sudeten Bulletin" ievietotais K. Lottricha raksts „Baltijas valstu nelaime". Rakstā minēts, ka Baltijas valstu jautājumam nav tik vien nacionāls raksturs, bet tas ir starptautisks. Baltijas valstu ģeografiskais stāvoklis bieži novedis tās bīstamā stāvoklī. Vēsture rāda, ka Baltijas valstis ir viena no vārīgākajām vietām pasaulē. Šīni ziņā Baltijas telpa var līdzināties ar Mesopotamiju, Ēģipti, Siciliju un Reinas ieleju. Rakstā pareizi attēlotas iedzīvotāju ciešanas zem komūnistu varas. Noslēgumā autors jautā, ko rietumu valstis darījušas Baltijas valstu labā, un kā atbildi uzskaita šādus trīs punktus: 1) 1951. g. Amerikas Balss sākusi raidījumus baltiešu valodās; 2) 1953. g. pie ASV Kongresa nodibināja Kerstena izmeklēšanas komisiju, lai pētītu komūnistu pārkāpumus pret Baltijas tautām, un 3) ārlietu ministrs Dalless deklarējis, ka ASV turpinās atzīt Baltijas valstis.

DIPLOMĀTU IZGLĪTĪBA

Pārspriežot Ženēvas konferencē, kā labāk iznīcināt Laosu, 19. maijā sēdē asi uzstājās kāds Sav. Valstu „runas īrs" (spokesman). Viņš norādīja, ka komūnistu ieteikumi par miermīlīgo, neitrālo un apvienoto Laosu patiesībā tiecas tur panākt komūnistu pārvaldi. Runas virs apgaismoja situāciju ar šādu piemēru: „Miermīlīgu, apvienotu komūnistisko valstu paraugus var redzēt Mongolijā, Tibetā, Baltijas valstīs un citās Austrumu zemēs." — Pie tā būtu šis tas paskaidrojams.

Tibeta atrodas Āzijas vidū un nekad nav bijusi patstāviga valsts. Tikai rets eiropietis varējis kādreiz iepazīties ar tās dzīvi. Kopš 18. g. s. tā pakļauta Ķīnai.

Mongolija ir allaž bijusi Ķīnas province. Tikai pēc Ķīnas revolūcijas 1912. g. tās ziemeļdaļā Ķīna pazaudēja faktisko noteikšanu. Jau 1921. g šo novadu ieņēma sarkano krievu spēki.

Rietumvalstis Mongoliju par patstāvīgu valsti neatzina. Tikai šī gada maijā sākumā Sav. Valstis paklusām nolēma sūtīt uz Mongoliju vēstnieku, t. i. Mongoliju oficiāli atzīt. Tā bija maksa par ceļa karti uz Vīni . . .

Cerams, ka Sav. Valstu ārlietu ministrija turpmāk atradīs līdzekļus savu runas viru labākai izglītošanai. Ttad tie, varbūt, uzzinās arī, ka Baltijas valstis atrodas Eiropā. Bet var arī būt, ka šāda izglītošanās šobrīd dažiem neliekas vēlama . . .

Bet kā tad ar mūsu pašu izglītību? — Nesen Sav. Valstu prezidentam iesniedza memorandu kāda pretboļševistisko nāciju atbalstītāju grupa, kuŗā darbojoties arī latvieši, igauņi un lietuvji. Iesniegumā Baltijas valstis bija pieskaitītas Krievijas „iekšējiem satelītiem", kopā ar Ukrainu, Baltkrieviju, Gruziju, Azerbeidžanu, Turkestanu un Armeniju Bija aizmirsta tikai brāligā Kazachstana . . .

Ks.

APSPIESTO NĀCIJU IESNIEGUMS KENEDIJAM

Sakarā ar Kenedija braucienu uz Vīni, lai tiktos ar Chruščevu, Apspiesto Eiropas nāciju asamblleja nosūtījusi vēstuli prezidentam Kenedijam, kuŗā lūdz „paskaidrot Chruščevam, ka priekšnoteikums ASV un Pad. Savienības attiecību normālizēšanai ir kaŗa laika un pēckaŗa solījumu izpildīšana attiecībā uz 9 apspiestām nācijām Austrumeiropā". Tālāk vēstulē ir lūgums, lai Kenedijs nekādos apstākļos nesamierinās ar padomju kolonniālo valdīšanu Austrumeiropā. „Šinī ticībā mēs novēlam Jums, prezidenta kungs, panākumus Jūsu priekšā stāvošajā misijā Eiropā," teikts noslēgumā.

KRIEVI ATKAL PRASA IZDOT IGAUŅU KAŖAVĪRUS

Jau agrāk krievi pieprasīja Anglijai izdot A. Meri (vēlāk aizmuguriski sodīts ar nāves sodu) un Austrālijai — Viksu. Abas valstis prasības noraidīja, bet 27. aprīlī krievi tās atkārtoja vēl jaunās notās.

22. maijā Sovjetskaja Estonija paziņoja, ka Rietumvalstīm pieprasīts izdot vēl 6 igauņu kaŗavīrus.

Viens no tiem — K. Linnas — dzīvo Sav. Valstis, Longailendā pie Ņujorkas. Žurnālistu iztaujāts, viņš paskaidroja, ka ir 41 g. vecs, kopš pagājušā gada Sav. Valstu pavalstnieks, bet 1941. g., tikko pilngadību sasniedzis, bijis norīkots par apsargu vāciešu ieriktotāja Tērbatas koncentrāciļas nometnē. Ne viņš, ne citi igauņu kaŗavīri nometnes sardzē nav piedalījušies eksekūcijās.

Pārējie igauņu kaŗavīri, kuŗu izdošanu krievi pieprasa: J. Soodla (Sav. Valstis), A. Luitsalu (Kanadā), H. Mjaz (Austrālijā), E. Mixon (Islandē), O. Angelus (Zviedrijā). — Visi apsūdzēti par darbību Tērbatas nometnē.

Ks.

Mana saruna ar Chruščevu

(MŪSU VAŠINGTONAS LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE)

Vairāk kā stundu biju vārtījies gultā, tuvojās pusnakts, bet aizmigt nevarēju. Iemesls bija — visu lietu bēdīgais stāvoklis. „Chaos all down the line", kā raksta žurnāls „United States News & World Report" par Kenedija administrāciju. Personīgi vainīgs nejutos. Kenedijs manu padomu nav prasījis, bet viņš izlaidis daudz preses konferenču, kas dotu ziņas vairākām lappusēm un honorāru. Jautājumu pašlaik vairāk kā vajaga, bet arī šonedēļ viss, ko saņēmām, bija 3 rindiņu paziņojums: nebūs konferences pirms došanās uz Eiropu. Uz Eiropu izdevēji mani savukārt nesūta. Iznākot par dārgu, iztikšot ar ziņu aģentūrām

Negribot arī, lai man jāgul uz sola Vīnes Prāterī, jo viesnīcas jau rezervējuši 200 citi amata brāļi, kuŗiem ceļošana pati par sevi saprotama lieta. Mēģināju uzlabot savu financiālo stāvokli spēlējot bēzbolā un liekot uz to, ka Vašingtonas senātori zaudēs, kas tradicionāli. Bet arī tur nav kārtības, šogad viņi uzvarēja pat „ienķus". „Bukijs" šodien izkratīja manas kabatas tik pamatīgi, ka gāju mājās kājām. Biju par vēlu vakariņās un par to bija jādzird šis un tas no sievas.

Kaut kas bija jādara. Nākošās pusstundas laikā beidzot arī izdomāju. Atcerējos ziņu laikraksts nelaimīgās Kubas invāzijas laikā, kad tāds dūzis kā AP redaktors bija pieteicis „person to person" sarunu ar Kastro Havannā, tiecis līdz nošaušanas laukuma sardzei, bet ne pie paša Kastro, kuŗš bijis aizņemts (var iedomāties kā aizņemts!) un no visa tā tomēr uzrakstīja pirmās lappuses ziņu, nobeidzot: „Viss tas man nemaksāja ne centu, jo ar Kastro mani nesavienoja." Kas man liedz to pašu izdarīt ar Chruščevu? Pie kunga netiksu, bet tā jau nav mana vēlēšanās, jo tad par sarunu būtu jāmaksā. Pietiks ar pāris sargiem - čekistiem. Izrēķināšos, ka Maskavā varētu būt brokastu laiks, atvieglots apsviedos uz otriem sāniem un . . . pie darba!

Ar Kremli savienoja ātri, un kad biju pateicis, ko vēlos, ne minūte nepagāja, kad otrā galā dzirdēju priecīgu balsi: „Da, da, Nikita!" (Padomju Savienībā, acīmredzot, jau viss noorganizēts, nav kā pie Kastro, kur bosam vēl jāpārrauga šāvēju komandas). Satrūkos, bet vai varēja atkāpties? Izklāstiju atkal kādēļ zvanu, pažēlojos par ziņu trūkumu Vašingtonā, pieminot arī bukijus. Kad vienmēr bija „da, da" un beigās pat „tovarišč", ķēros pie lietas. Sāku — sakiet, lūdzu, ko jūs sagaidiet no Vīnes konferences? Kenedijs deklarējis, ka nekādu solījumu un nolīgumu nebūs un viņš neatkārtos Rūzvelta kļūdas Teherānā un Jaltā un Trumena Potsdamā. —

„Neko daudz, neko daudz! Bet vai tad es varēju atteikties, kad Tompsons izskraidījās man pakaļ pa visu Sibiriju, noķēra mani Novosibirskā un nodeva ielūgumu jau februāri. Atceros, cik nepatikami bija, kad kādreiz gribējās tikt uz Ameriku, bet Eizenhauers nelūdza un nelūdza."

— Jūs minējāt februāri. Mēs tad te rakstījām par veco diplomātijas metožu atjaunošanu un Kenedija noraidošo nostāju pret lielo konferencēm, kuŗās Amerika nekad nekā nav ieguvusi. —

„Tovarišč, rakstīšana viena lieta, darīšana cita. Cik vecs jūs esat? Ja neesat jau kapa malā, tad varbūt kādreiz dzirdēsit, ka arī Vinē nebūs tikai iepazīšanās. Ko jūs tagad pēc tik daudziem gadiem zināt par Jaltu un Teheranu? Par Potsdamu gan dokumenti publicēti, bet Teheranu un Jaltu — nekā, kaut abas konferences notika pirms Potsdamas. Jūs tikai zināt, ka mūsu Džo, mazliet ieķēris, tur licis priekšā pēc kaŗa apšaut tūkstošiem vācu virsnieku. Čerčils noskaities, bet Ruzvelts piekritis, samazinājis tikai kopskaitu. Šā vai tā, vēsturē šī konference ieies."

— Līgumu tomēr nebūs, senāts tam pretim. Senāta ārlietu komisijas priekšsēdētājs senātors Fulbraits to jau pateica un demokratu senātors no Tenesijas Gore pilnīgi nolika konferenci oficiālā senāta runā. —

„Jūs gan tomēr esat jauns! Pie jums jau pastāv tā sliktā kārtība, ka katrs var runāt ko grib. Bet vai Fulbraits nav tas pats svarīgās ārlietu komisijas priekšsēdētājs, kuŗš par Kubas invāziju dabūja zināt tikai prezidenta lidmašīnā, nejauši dzirdot citu sarunu un vai Gore nav tas, kuŗu viceprezidents Džonsons nesen izmeta no citas svarīgas komisijas? Nebaidiet mani ar pūsli!"

— Mums ir arī saraksts, kuŗā uzskaitīts, cik līgumu Padomju Savienība lauzusi. To nevar ignorēt. Džentlmeņu nolīgumu ar jums — neizdarīt jaunus mēģinājumus ar atomieročiem, ko Sav. Valstis ievēro jau vairāk kā divus gadus, arī sāk apšaubīt pēc neveiksmīgajām sēdēm Ženevā, kur jūs pastāvat uz veto. —

„Tas nu gan kapitālistu izdomājums! Jau Ļeņins noteicis, ka marksistiem visi līgumi svēti un no viņa mācības mēs neesam atkāpušies, lai ķinieši saka ko grib. Mēs pildām visus līgumus, kamēr mums tie izdevīgi. Tad slēdzam citus."

— Nekā neceriet arī saimnieciskā laukā. Spēkā senāta likums, kas Amerikai aizliedz piešķirt kreditus valstīm, kas nemaksā vecos parādus. Jūs nekārtojat 10 biljonu parādu Sav. Valstīm no otrā pasaules kaŗa, nemaz nepieminot cara laika parādus. —

„Neesiet tik droši! Kā senātors Kenedijs dīvas reizes ierosināja šī likuma atcelšanu, bet reakcionārie spēki noraidīja. Tagad viņam lielāka teikšana. Un — vai mums liela vajadzība pēc Sav. Valstu kreditiem, kad citi dod cik prasām! Pašlaik gan grūtības

(Nobeigums 8. lpp.)

LATVIEŠU SARKANAIS PROFESORS ZVIEDRIJĀ

Padomju Latvijas Zinātņu akadēmijas Vēstures institūta direktora vietnieks Dr. A. Drizulis ieradies Zviedrijā, lai iepazīstinātu zviedru studentus ar dzīvi Padomju Latvijā. Drizuļa lekcija notika Stokholmas universitātes Sabiedrisko zinātņu institūtā. Viņu noklausīties bija ieradušies ap 30 cilvēku. No tiem 20 bija studenti, kas dosies uz Padomju Savienību, pārējie bija daži baltieši un padomju sūtniecības darbinieki. Drizulis pēc izskata ir apm. 50 g. vecs, tekoši runā krieviski. Viņa runu tulkoja zviedriski.

Lekcijas saturs tāds, kādu to varēja sagaidīt — Latvijas suverēnitāti garantējot Padomju Savienības konstitūcija. Valdību ievēlot visdemokratiskākajās vēlēšanās. Tur valdot brīvība un draudzība padomju tautu starpā u. t. t. Runai sekoja jautājumi, bet no tiem varēja spriest, ka sapulcējušies nav komūnisma paziņēji, un tāpēc tie nevarēja atspēkot sarkanā profesora dīvainos apgalvojumus.

Viens jautāja, vai atsevišķas padomju republikas var izstāties no Padomju Savienības? Atbilde bija šāda: „Protams, ka var, tikai līdz šim vēl neviena republika nav izteikusi šādu vēlēšanos.

Latvija brīvprātīgi iestājās Padomju Savienībā pirms 20 gadiem, un mēs nedomājam par izstāšanos," teica Drizulis.

Kāds jautāja, kāpēc Padomju Savienībā nav atļautas citas partijas? Drizulis pamācija klausītājus: Buržujiskās valstīs katra partija aizstāv savas šķiras intereses. Padomju Savienībā nav šķiru. Komūnistu partija rūpējas par visas tautas interesēm. Ulmaņa laikā sociāldemokrati esot apvienojušies ar komūnistiem, lai apkarotu fašismu. Ārzemēs dzīvojošie socialdemokrati esot maza saujiņa, un tur esot tikai ģenerāļi. (Varbūt viņš domāja „ģenerāļi" Bruno Kalniņu?).

Latviešu trimdinieku aprindās Zviedrijā paskaidro, ka Latvijas neatkarības laikā Drizulis nebija pazīstams.

LATVIJA

Nr. 43. TREŠDIEN, 1961. GADA 31. MAIJĀ.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS.

KANADĀ

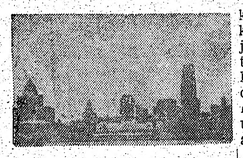

TORONTO

● Toronto latviešu b-bas sestdienas skolas 11. darba gada nobeiguma un 10. izlaiduma akts svetdien, 4. jūnijā, plkst. 6 vak. skolas telpās, Sv. Andreja baznīca. Skolas saime cer svinīgajā aktā sagaidīt ierodamies visus savus draugus un labvēļus.

● Gaujas gaidu pulciņš nedēļas nogali vadīja nometnē pie Vudbridžas Kinstlera lauku īpašumā, apm. 35 jūdzes no Toronto. Piedalījās 5 gaidu kopi ar 26 meitenēm, pulciņa vec. vad. B. Freibergas un vad. J. Vagneres vadībā. Nometnei vieta bija izraudzīta ļoti jaukā vietā. Gaidas savās nodarbībās gāja šķēršļu gājienā, āra un nakts rotaļās, kā arī sagatavojās Lielajai nometnei. Notika ungunskuri ar gaidisma un tautisko programmu.

● Toronto universitāti beiguši: Irene Andersone (ar BA grādu psicholoģijā); Juris Salmiņš, Pēteris Jaunzems un Andris Kalniņš ieguvuši BS grādu inženierzinātnēs un Osvalds Valkirs — BS gradu ģeoloģijā.

● Toronto universitāti beiguši: M. Baumanis ar BA grādu psicholoģijā; A. Bāliņš — BA humanitārās zinātnēs; D. Brastiņa — BA psicholoģijā.

● Baltijas tautu federācijas sēdē pārunāja Aizvesto piemiņas vakara programmu. Piedalīšanos jau apsolījis Jakobas Stukas no Nujorkas, kam, kā ASV pavalstniekam, bija izdeviba pag. gadā uzturēties Lietuvā un vērot turienes dzīves apstākļus, par kuriem arī viņš pastāstīs.

● 12. jūnijā, igauņu namā, 958 Broadview Ave., Baltijas tautu federācija rīko preses konferenci, kuŗā aicinās piedalities kanadiešu un baltiešu laikrakstu pārstāvjus no Toronto, Nujorkas un Montreālas.

● Lidija Rudāns beigusi Sv. Jāzepa slimnīcas 3-gadīgo māsu skolu un iecerējusi darboties kā skolotāja māsu skolā. Viņa ir vienīgā latviete, kas beigusi skolu šogad, un no 64 absolventēm izcēlusies ar sekmēm, saņemot īpašu atzinības balvu skolas izlaiduma ceremonijā, 24. maijā.

● Tautas deju kopa Diždancis Z. Mieziša vadībā, 25. maija vakarā piedalījās itāļu apvienošanās jubilejas 100 gadu atceres sarīkojumā, demonstrējot trīs latviešu tautas dejas. Sarikojums notika Queen Elizabeth Bldg. un bija apvienots ar plašu izstādi. Diždanča priekšnesumus sniedza 8 dejotāji (4 pāŗi), un vairāki simti skatītāju uzņēma latviešu priekšnesumus siltā atsaucībā. Diždanča dejotāji piedalījās arī sarikojuma saviesīgajā daļā.

● Toronto latviešu sporta kluba vakarā bija ap 80 sporta cienītāju un viesu. Ievadrunu teica pr-dis E. Skujiņš. Kanadas latviešu sporta apvienības pr-ža v. J. Pālens pasniedza diplomu kluba sieviešu volejbola komandai par pag. gadā izcīnīto Kanadas volejbola meistartitulu. Diplomu saņēma arī kluba jaunatnes basketbola komanda, bet pag. gada tenisa meistartitula ieguvēju L. Sluberi apveltija ar balvu. Sportistes pasniedza trenerim J. Čākuram dāvanu. Izlozēja V. Viškeres dāvāto gleznu, kuŗu laimēja R. Alksne. A. Bencones dāvāto tautisko spilvenu laimēja Dz. Tora. Vakara viesiem cienasta galdu bija klājušas L. Miķelsone, N. Tanne, A. Pērkone un A. Kārkliņa. Viesi pakavējās arī deju priekos.

● Saimniecisko darbinieku apvienība novēlējusi Minsteres latviešu ģimnazijai $20,-. Grūtībās esošo ģimeņu bērniem Vācijā — 5 Mazputniņa gada abonementus, un operdziedones Hertas Lūses Trimdas tautas balvai $15,-.

● DV Toronto noc. pēdējā sēdē 26. maijā nolēma rikot nodaļas 11. g. atceri 7. oktobrī; programmā aicinās piedalities Ernas Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēknes. 14. oktobrī nodaļa rīkos čellista prof. A. Teichmaņa (no Vācijas) koncertu. Nodaļa atbalstīs arī operdziedones Hertas Lūses trimdas tautas balvas pasākumu. Nodaļā pašreiz 215 biedri.

● Dziesmu svētku rīcības komiteja pag. svētdien, 28. maijā, bija noorganizējusi Kanadas rajona koŗu kopmēģinājumu Toronto, kuŗā piedalījās ap 150 dziedātāju no jauktiem koŗiem un ansambļiem no Toronto, Londonas, Hamiltonas, Kičeneras, Bramptonas un atsevišķi dziedātāji no Otavas. Kopmēģinājums notika dziesmu svētku virsdiregentu komp. J. Norvila un komp. J. Ciruļa vadībā, bet virsdirigentiem A. Kalnājam un B. Skultem paredzētās dziesmas kopmēģinājumā diriģēja pirmās ev. - lut. draudzes koŗa dirigents A. Purvs. Kopmēģinājums norisa intensīvā darbā un ilga turpat 6 stundas. Diriģenti par koŗu gatavību izteicās apmierināti.

● Māc. A. Lūsis kristīja Silviju Helgu Heics, Arvida un Lindas meitiņu.

● Mākslas galerijā, 1071 Bathurst, atvērta ukraiņu gleznotāja Nicholas Krycevsky izstāde, kas turpināsies līdz 24. jūnijam, ikneděļas no otrdienas līdz sestdienai no pl. 10.00 rītā — 8.00 vakarā. Mākslinieks dzimis Kijevā, bet mūža lielāko daļu vadījis Parīzē un Venecijā, kuŗu ainavas arī dominē viņa izstādījumu klāstā.

(Nobeigums 8 lpp.).

IZLABOJUMS

Š. g. 24. maija numurā ziņojumā par baletmeistara E. Leščevska veselību ieviesusies kļūda. Mūsu slimajam baletmeistaram no manis savāktiem ziedojumiem esmu nosūtījis nevis $ 1068,36, bet gan — $ 1608,36, par ko no viņas sirds pateicos mūsu Baltā Nama publikai.

Mariss Vētra.

HAMILTONA

● Hamiltonas DV iegādājušies pretkomūnisma filmu „Mana Latvija", un to Hamiltonā izrādīs pirmo reizi sakarā ar 14. jūnija sarikojumiem jūnijā. Filma ir 16 mm, melni baltā, skaņu, ar latviskām melodijām un paskaidrojumiem angļu valodā. Filmu izgatavojis inž. Jekste, un tās ilgums apm. 30 min. Filmā rādīti Latvijas neatkarības laiki, mūsu zemes daba un zemnieki darbā. Rādīti latviešu dziesmu svētki Esplanādes laukumā, karaspēka parādes, kur redzams prezidents Jānis Čakste u. c. Tālāk rādīts mūsu brīvības un neatkarības apdraudējums ar krievu bāzu ierikošanu un vēlāk Latvijas okupāciju. Komūnistu valdīšana Latvijā, čekas darbi u.t.t. Ļoti vērtīga dokumentāra filma.

Lai filma nestāvētu dīkā, jo ASV pēc šīs filmas ir ļoti lieli

Sv. Jāņa Ev. - lut. draudzes palīdzības fonda valde. No kreisās 1. rindā: Ž. Rutenbachs (draudzes pr-ks), vidū V. Vasulis (sekr.), J. Rolavs (pr-dis). Aizmugurē: K. Stagavs (kasieris), Skrastiņš (rev. kom.), J. Uiska (rev. kom.), J. Stabiņš (loc.) A. Brīvmanis (pr-ža v.).

DAGMARA BRASTIŅS

beigusi Toronto universitāti ar BA grādu. Rudenī studijas turpinās bibliotēkāru zinātnēs. Viņa ir korporācijas Spīdola filistre.

MĀC. ARTURA VOITKUS 50 MŪŽA GADI

Māc. Arturs Voitkus Montreālā 1. jūnijā atskatās uz 50 mūža gadiem. Jubilārs jau gadu atpakaļ svinīgi savas draudzes locekļu vidū atzīmēja 25 garīgā amatā pavadīto gadu atceri. Viņš pazīstams arī kā rosīgs sabiedrisks darbinieks un rakstnieks.

A. Voitkus dzimis Liepājā, bet pirmās skolas gaitas sācis Rīgā un vēlāk mācības turpinājis Jelgavas klasiskā ģimnazijā. Pēc tās beigšanas seko savam ilgu piepildījumam un studē teoloģiju L. U. 1935. gadā ordinēts par Jelgavas Vienības draudzes mācītāju-adjunktu un pēc apm. gada — par Zaļenieku - Glūdas draudžu mācītāju. Jaunā mācītāja ar lielu entuziasmu iesākto darbu pārtrauc komūnistu okupācija un baigā gadā viņš ar ģimeni dodas trimdas gaitās uz Vāciju, kur līdz kara beigām strādā Tiringā, papes fabrikas laboratorijā. Vēlāk pārceļas uz Ansbachu Bavārijā, kur sludina Dieva vārdu bēgļiem nometnēs, līdztekus aktīvi darbodamies nometnes administrācijā, kā skolotājs latviešu ģimnazijā un arī YMCA's apgabala pārstāvis.

Sākoties tautiešu izceļošanai, Voitkus 1951. g. ierodas Kanadā, kur Hamiltonā strādā fabrikā, līdz tiek ievēlēts par jauktās un vēlāk Hamiltonas latviešu Ev.-lut. Kristus draudzes mācītāju, darbodamies arī Daugavas Vanagu organizācijā kā valdes priekšsēdis. Lai veicinātu draudžu apvienošanos, viņš pārceļas uz Torontu un maizes darbu strādā ešļas sabiedrībā, gan pilnīgi neaizdams no garīgā darba, jo apkalpo Kičeneras latviešu koloniju, noturot tur dievkalpojumus. Kopš 1958. g. 1. janvāŗa viņš ir Montreālas Trīsvienības draudzes mācītājs.

Daudzējādā ziņā tas ir māc. A. Voitkus personīgs nopelns, ka draudze tikusi pie sava nama, kas jau daļēji izmaksāts un kur bez mācītāja dzīvokļa izbūvētas skaistas sabiedriskas telpas. Jubilārs vienmēr atradis laiku arī sabiedriskam darbam, bijis LNAK valdes loceklis un izglītības un kultūras nozares vadītājs, vēlāk Montreālas Latviešu biedrības kultūras nozares vadītājs un atsaucīgs jaunatnes pulcinātājs un audzinātājs.

Bez visa jau minētā, A. Voitkus nodevies arī rakstniecībai. Sevišķi atzinību izpelnījusies viņa drāma „Jūdass", ko izrādīja Amerikas latviešu teātŗa Bostonā ansamblis. Bez tam viņš sarakstījis drāmas „Liekie", „Cilvēks vārtos" un mazāka apmēra komēdijas savas draudzes vakariem, romānus „Tā nepaliks", „Ogles pelnos", garīgas dziesmas, noveles stāstus, apcerējumus un feļetonus. Īsā rakstā grūti pat uzskaitīt visus jubilāra sacerējumus.

Liels atbalsts visās viņa gaitās bijusi viņa enerģiskā dzīves biedre Margrieta. Viņiem ir divas meitas Maruta un Ilze. Viņš ir korporācijas „Lettonia" filistrs.

Gavilnieks nemil godināšanas, un viņa sasniegumu klāsts lai ir labākā alga par vērtīgi pavadīto dzīves posmu. Zelta slieksni pārkāpjot, draudze un draugu pulks tuvu un tālu novēl jubilāram veselību un izturību raženam darbam nākamajos dzīves brieduma gados Dievam par godu un savai tautai par svētību.

M. O.

LIELĀ DRAUDZĪBA TUVOJAS

KAS GAIDA APMEKLĒTĀJUS ŠOGAD GADSKĀRTĒJO DRAUDZĪBAS UN JAUNATNES DIENU SARĪKOJUMOS, Š. G. 1. UN 2. JŪLIJĀ, NIAGARĀ?

Draudzības un jaunatnes dienu rīcības komiteja šogad sola grandiozāko uzvedumu, kads līdz šim redzēts Niagarā — Detroitas tautiešu uzvedumā, „Senlatviešu kāzas" ar 20 dalībniekiem tautas tērpos, latviešu dziesmām un dejām, L. Gleškes vadībā, būs rūpīgi iestudēts senās, latviskās dzīves, godu un prieku atspoguļojums. Uzvedums notiks draudzības dienu sarīkojuma pirmajā dienā, Niagaras lielākajā zālē, (Šeratona - Broka viesnīcā), kur ērti vietas vairāk kā 1000 viesiem.

Rīcības komiteja savā pēdējā sēdē, piedaloties LNJAK valdes pr-dim. Valdim Zariņam, viņa vietniekam Uldim Zommeram un jaunatnes pārst. rīcības komitejā — Modrim Zandbergam, izstrādāja sīku abu dienu sarīkojumu norises kārtību.

Visi pirmās dienas sarīkojumi (sestdienā) un daiļamatnieku piemiņas lietu stends - tirdziņš, notiks Šeratona - Broka viesnicas otrā stāvā un sāksies plkst. 16.00 ar jaunatnes paneli, kuŗu vadīs T. Kronbergs. Svētkus atklās māc. J. Prauliņš ar svētbridi, sekos jaunatnes pārstāvja svētkuruna un lielais latviskais uzvedums „Senlatviešu kāzas".

Pirmā diena noslēgsies ar tradicionālo „draudzības balli".

Otrās dienas sarīkojumi (svētdienā) risināsies Ontario ezera krastā, „Garden City" laci. Jau plkst. 10.00 no rīta volejbolistes un volejbolisti cīnīsies turnīrā par ceļošajām „draudzības balvam." Fināla spēles paredzētas plkst. 16.00.

Paredzētas plašas sacensības un rotaļas bērniem, kuŗas sāksies plkst. 15.00. Sekos jautras un nopietnas sacensības pieaugušajiem ar uzvarētāju godalgošanu. Būs tautas deju un ugunsgŗēka priekšnesumi. Noslēgumā — zaļumballe.

Rīcības komiteja lūdz visus latviešu daiļamatniekus, kas vēlētos piedalities vai sūtīt savus darbus piemiņas lietu stendam-tirdziņam, tos pieteikt rīc. kom. pr-sēdim R. Kolesnikovam, 3445 Drummond rd., Niagara Falls, Ontario.

J. L.

Gadskārtējo draudzības un jaunatnes dienu rīcības komiteja. 1. rindā no kr.: LNJAK valdes pr-dis V. Zariņš, rīcības kom. pr-dis R. Kolesnikovs, jaunatnes pārstāvis M. Zandbergs un „Dzirksteles" pr-ks M. Vītols. Aizmugurē: A. Šteinbachs, P. Treijers, K. Sisenis, U. Zomers, J. Šteinbachs un A. Brūklis.

J. Liģera uzņ.

PAVASARA SVĒTKI SIDRABENĒ

LABI IZDEVIES NEDĒĻAS NOGALES SARĪKOJUMS.

Jaukais laiks pag. svetdienā pulcināja ap 350 interesentu uz Sidrabenes pārvaldes rīkotajiem Pavasaŗa svētkiem. Tie iesākās ar jūtamu novēlošanos, bet tuties neviens nevarēja sūdzēties par pašu svētku norisi. Programma šoreiz bija plaša un vispusīga. Vispirms sportisti rādīja savu māku volejbola un basketbola spēlēs, kā arī vieglatlētikā. Sacensības un atsevišķās spēles ieritēja raiti LSAK sporta vadītāju uzraudzībā. Sevišķi aktīvi svētkos piedalījās J. Pālēns, V. Ādminis un P. Plīsis, rūpējoties, lai bērni un pieaugušie būtu apmierināti ar izvēlētajām disciplīnām. Krāšņumu visām nodarbībām piešķīra Ernas Ošiņas-Bērziņas baleta studijas audzēkņi ar labi iestudētām dejām. Tomēr ar jūtamu novēlošanos, bet tuties neviens nevarēja sūdzēties par pašu svētku norisi. Programma šoreiz bija plaša un vispusīga. Vispirms sportisti rādīja savu māku volejbola un basketbola spēlēs, kā arī vieglatlētikā. Sacensības un atsevišķās spēles ieritēja raiti LSAK sporta vadītāju uzraudzībā. Sevišķi aktīvi svētkos piedalījās J. Pālēns, V. Ādminis un P. Plīsis, rūpējoties, lai bērni un pieaugušie būtu apmierināti ar izvēlētajām disciplīnām. Krāšņumu visām nodarbībām piešķīra Ernas Ošiņas-Bērziņas baleta studijas audzēkņi ar labi iestudētām dejām. Tomēr jāsaubās, vai baletam būtu īstā vieta uz basketbola laukuma. Baletnieku priekšnesumiem sekoja Diždanča uzstāšanās ar vairākām tautas dejām, kas skatītājos guva nedalītu atsaucību. Vēl jāpiebilst, ka svētkos piedalījās daudz jaunatnes, ieskaitot pašu visjaunāko paaudzi. Nākošais būs Jāņu uzvedums, ko patlaban iestudē režisors F. Lintiņš.

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

Saskatūnas skolotāji nule kā pieprasījuši algas paaugstinājumus. Ja šajā jautājumā nepaņāks vienošanos starp skolotāju apvienību un pastāvošo arodbiedrību, paredzams streiks ar 178 skolotāju piedalīšanos.

☆

Canadian General Electric sabiedrības priekšsēdis F. MakRis izteicies, ka Kanadas atomspēkstacijās patlaban pastāv visliekā drošība kā jebkad agrāk. Tomēr daļa zinātnieku ir pretējās domās.

☆

Sarnijas tiesnesis R. A. Karskallens attaisnojis kādu auto vadītāju, kas bija apsūdzēts par braukšanu iereibušā stāvoklī. „Es nenoliedzu faktu, ka apsūdzētais bija dzēris, bet eksperts izdaritās pārbaudes un analizes nav pietiekams pierādījums par braucēja fizisko un mentālo stāvokli apcietināšanas brīdī," izteicies tiesnesis. Pēc šī gadījuma pastāv uzskats, ka „breathalyzers" zaudēs savu nozīmi tiesu zālēs.

★

Rodžera un Hammeršteina mūziķālais uzvedums „Flower Drum Song" sasniegs Toronto 5. jūnijā. Izrādes, kas notiks O'Keefe mākslas centrā, ilgs līdz 17. jūnijam.

★

Benzīna stacijas Vindzorā uzsākušas svastarpēju apkaļošanos, mēģinot viena otru izkonkurēt, pārdodot lētāk benzīnu nekā citās Ontario pilsētās. Pašreiz auto īpašnieki maksā tikai 22,9 centūs par vienu Kanadas galonu. Toronto viens galons maksā jorojām 39,9 centus.

☆

Pag. sestdien iebruka apakšzemes vilciena būves konstrukcija pie Bloor ielas, aprokot un nogalinot divi strādniekus. Būves vadītāji bija savlaicīgi deklarējuši, ka ievēroti visi drošības nosacījumi, kamdēļ negadījums uztrauca strādniekus.

Notikuma cēloņus izmeklē, bet, arodbiedrību mudināti, daudzi strādnieki atsakās darbus turpināt.

☆

Ontario provinces augstākā tiesa nevar izšķirties, ko darīt ar Richardu Čanu, kas nelegāli iecelojis Kanadā no britu Hong - Kongas. Čana advokāti grib panākt, lai immigrācijas iestādes saziņā ar augstāko tiesu ļauj viņam vēl palikt kādu laiku Kanadā, jo pēdējais izteicis vēlēšanos nodibināt ģimenes dzīvi. Pretējā gadījumā Čanam draud deportācija.

BARGI SODĪTS HULIGANS MONTREALĀ

(jg) Pag. rudenī Montreālā risinājās uztraucošs notikums, ko ilgi pārrunāja latviešu sabiedrībā: kādu nakti, iznākot no restorāna, Oskaru Trenči bīstami sasāva nepazīstams uzbrucējs, kuŗu policija identificēja par Stenliju Mac Gee.

Izmeklēšana ieilga un tiesas sēdes,izsaucamo papildus liecinieku dēļ, vairākkārt nācās atlikt. Tagad Queens Bench tiesnesis Vilfrids Lazure pasludinājis spriedumu: uzbrucējs Stenlijs Mc Gee sodīts ar 8 gadiem cietuma. Sprieduma motivācijā tiesnesis paskaidroja, ka laundarim esot pietiekoša kriminālā pagātne un viņš uzskatāms kā sabiedrībai bīstama persona, kādēļ arī piemērots stingrs sods. „Pret šādiem individiem pielietojama visa bardzība un tie novietojami tur, kur viņi nevar apdraudēt mierīgus pilsoņus," uzsvēra tiesnesis.

Uzbrucējs bez kāda iemesla bija raidījis 7 revolvera šāvienus pret Trenči, no kuŗiem divi trāpījumi — ciskā un vēderā. Cietušais ilgāku laiku ārstējās slimnīcā, protams, uz sava rēķina, jo šāvējs izrādījies maksātnespējīgs.

Oskars Trenče, kuŗš kā bijušais leģionārs diezgan apskrambāts no sarkano lodēm, par notikušo incidentu izsakās: „Huligans sāka uz mani šaut, kad iznācu no kāda Montreālas restorāna un taisījos kāpt automašīnā, lai brauktu mājās. Iznāca nokļūt slimnīcā. Šāvējs gan aiz resnēm, bet slimnīcas rēķini jāmaksā man pašam. Kur te taisnība?"

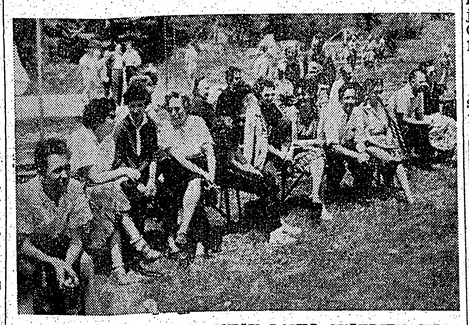

SKATITĀJI SPORTA SACĪKŠU LAIKĀ SVĒTDIEN SIDRABENĒ ar interesi vēro spēļu norisi, bet citi izmanto jauko laiku draudzīgām pārrunām.

A. Kalniņa foto.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

I. Andrejsons C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

A. KĀNBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
Tel. HO 3-2667, Toronto.

KANADAS SINODES 100 GADI

Šogad paiet 100 gadi, kopš organizēta evaņģeliski luterisko draudžu apvienība Kanadā, kas izraudzījusi sev nosaukumu Evangelical Lutheran Synod of Canada. Tā kā Kanadas sinode caur Amerikas apvienoto luterāņu baznīcu (ULCA) ir locekle arī Pasaules luterāņu apvienībā (LWF), kuŗā savukārt sastāv un darbojas arī daļa mūsu latviešu trimdas baznīcas ar archibīskapu Dr. T. Grīnbergu priekšgalā, tad tādā kārtā arī ārēji nav pārtrūkušas saites, kas mūs saista ar brīvās Latvijas baznīcu.

Kopš iebraukšanas šajā kontinentā latviešu draudzes saņēmušas sinodes iespējami lielāko atbalstu un palīdzību — ne tikai materiāli, bet arī morāli. Nekur un nekad neiejaukdamās mūsu iekšējās lietās, sinode vienmēr sniegusi draugu un brāļa roku, kad tās palīdzība bija vajadzīga.

Sinodes pašreizējais prezidents ir Dr. Alberts G. Jacobi (kopš 1953. gada; šovasar notek viņa amata laiks, un viņa vietā sinodes sanāksmē jūnijā tiks izraudzīts cits prezidents). 28 gadus sinodes prezidents bija John Hinrich Reble, D. D. Viņš kļuva par tās prezidentu 37 gadu vecumā, 1925. gadā, kad Kanadas sinodei pievienojās Centrālās Kanadas sinode. Abi šie vīri latviešiem labi pazīstami.

Sinodes sanāksmes laikā š. g. jūnijā (no 4. līdz 9. jūnijam) Kičenerā notiks piemērotas jubilejas svinības, kuŗas ievadīs dievkalpojums 4. jūnijā. Jubilejas svinības kuplinās Toronto 1. latviešu ev.-lut. draudzes koris, dziedot Alfr. Kalniņa dziesmu Pie Bābeles upēm.

DARBA PIEDĀVĀJUMS
Laikrakstam vajadzīgi
SLUDINĀJUMU VĀCĒJI
Tuvākai informācijai lūdzu zvanīt EM 8-0792.

KRĀSOTĀJS
Zema cena — augsta kvalitāte.
CL 5-6451

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

1. jūnijā Sestdienas skolas izlaiduma akts.
9. jūnijā — Centrālās YMCA's auditorijā — Ernas Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakars.
24. jūnijā — Sidrabenē — Tradicionālais Jāņu sarīkojums.
Ceturtdien, 29. jūnijā, — Veras Keišas baleta skolas desmitais gadskārtējais audzēkņu baleta vakars Eaton'a auditorijā.

HAMILTONA

10. jūnijā — Latviešu skolas Hamiltonā izlaiduma sarīkojums.

NIAGARĀ

un 2. jūlijā — gadskārtējās draudzības un jaunatnes die-ŗas.

LATVISKĀS DZIESM

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKS STĀSTA PAR

Jau septīto reizi Anglijā mītošie latvieši Vasarsvētku laikā pulcējās uz diženiem dziesmu svētkiem, lai, bridi atrāvušies no ikdienas rūpēm un darba gaitām, klausītos latvisko dziesmu burvībā un šo dziesmu neizsmeļamos dzidrajos avotos stiprinātos savā latviskā stājā turpmākām trimdas gaitām.

Par svētku vietu šoreiz bija izraudzīta Bradforda, kas, pārmaiņas pēc, šoreiz bija saules apspīdēta. Tās stari gan brīžiem lauzās cauri auksta ziemeļa trenktajiem mākoņiem, bet tās bija lietas, kas nespēja apsaldēt pacilātībā un priekā pukstošās sirdis.

Ievadam Paulas Brivkalnes koncerts

Plašo sarīkojumu virkni svētku priekšvakarā ievadīja mūsu prominentās solistes Paulas Brivkalnes koncerts, kas bija viņas pirmā uzstāšanās šeit, Eiropā, pēc viņas koncertu turnejas ASV un Kanadā. Māksliniece savā devumā bija skārusi tos pašus apcirkņus, no kuŗiem sniedza lielo veldzi pag. mēnesī arī torontiešiem: mēs dzirdējām J. Kalniņa Lolitas dziesmu, Dziesmu par brinumputnu, Kristines ariju no op. „Uguni", Skultes bērnu dziesmas ar Raiņa tekstiem, Marutas dziedājumu no „Vilkaču mantinieces" un pa ārijai no Hendeļa un Vāgnera operām. Šķiet, ka ārpus Toronto programmas bija ievadam dziedāta J. Mediņa „Vēstules Peram Gintam" (pirmā vēstule). Lieki bilst vārdus par mākslinieces lielo talantu. Viņas snieguma vērtējumam lai paliek spēkā Jāņa Ciruļa ekspertie vārdi par mākslinieces lielo personību, viņas balss sudrabaino skanīgumu un priekšnesuma suverēno mākslu. Kuplā auditorija (pāri par 1200 klausītāju) pateicās dziedonei par viņas sniegumu sirsnīgiem un ilgiem aplausiem, bija arī ziedi, kāda dāvana un, protams, piedevas no mākslinieces puses.

Sūtnis K. Zariņš atklāj dziesmu svētkus

Vasarsvētku pirmā diena piederēja latvju dziesmu vāceles īsteniem glabātājiem — mūsu tautu meitām un tautu dēliem, kas, lietpratīgu roku vadīti, bija sagatavojuši plašu programmu koŗu koncertam. Pēc spēcīgās baznīcas himnas „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" nodziedāšanas un rīcības kom. pr-ža M. Kazaiņa uzrunas, svētkus atklāja šo svētku goda pr-dis — sūtnis K. Zariņš. Savā uzrunā viņš cildināja visus lielā darba darītājus, kas, pašaizliedzīgi un nenogurstoši strādājot, devuši iespēju svinēt šos lielos tautas svētkus. „Mūsu tautas liktenis nekad nav bijis viegls, bet rokas nolaiduši nekad esam arī grūtos brīžos. Mūsu sūtnis. Mūsu nā bijis stiprs arī sve un šī gara stiprin ma piekritusi lat Notikušie dziesmu mēr nesuši tautā un gara pacilātību, spēku cīņai pēc n bas. Arī šie svētk varam panākt, ja saime. Mūsu dzies cionālam garam p novēleja, lai šāda ba pastavētu arī tiniet dziesmu „a dziesmu kamoliņš zi aizved atpakaļ jā."

Pāri par 200 d un turpat pie 200

Sūtņa uzrunai nodziedāšana, un piederēja jaukta riem. Dziedātāju dza 200 un klausītā dzās turpat pie 200 šķiet, necerēja pat misti.

Programmas pir ja reprezentēti J. niņš, V. Dārziņš, Norvilis, B. Skulte- bet otrā kuplā aud ja par latvju kom dziesmu sabalsoju — V. Bērzkalns, Baštiks, T. Ķeniņš, E. Melngailis, P. Jērums). Kā sol dziesmām piedalij skis, K. Bidiņa u Vislielāko sajūsma ta" tieši šī otrā di visas no dziesmām tot. To pašu piedzi ku noslēgumā dzi „Tēvijai". Kā diri A. Jērums, R. Zuika un H. Pavasars.

Lielo un dižo sv ma vārdu ņēma L mes Lielbritānijā stāvis J. Andrups u teicās visiem darbi sevišķi dziedātājie tiem, kuŗu kopīgo varējusi notikt lie kalpošana latviešu Viņš arī pasniedza vas vecākam koŗa V. Plukšam un ja niecei — A. Kapič spec. diplomu uz dziesmā aizbraucoš ru koŗa šefam —

Svētku papildini divas izst

Visās svētku dien cības izstāde. Arī s vārdus teica mūsu rinš. Izstādēs vā gan vietējiem māk daiļamatniekiem, ga

EDUARDS FREIMANIS

MĪLESTĪBAS KRUSTA DANCIS

3. turpinājums

IV

Magdalēna domāja visādi, bet palika nezinā, ko Zilnis bija domājis, minēdams žagatas un astes ziedēs. Beidzot viņa apvaicājās cītām matu griezējām, bet pašas bija līdzīgas žagatām: pavēra mutes, grozīja pakšus un skatījās vaicātāžā ka zaļā ērmā. Nē, to vi dzirdot pirmo reizi! Ja stāstītājs bijis puisietis, tad bijis vai nu piedzēries, vai vispār dulls, vai arī pārgu muldoņa, no kuŗa sevišķi jāsargājas.

Viņu spriešana bija aplama — to Magdalēna sapr pati: kanadietes Zilni nepazina; viņām nebija ne jausm par krietnā latvieša zināšanu krājumiem.

Pēc trim dienām Magdalēna juta, ka nemiers to d sameklēt Zilni tūliņ — jo ātrāk, jo labāk — un izrunā par žagatām un citām lietām. Patiesībā tās citas lie bija svarīgākas par žagatām.

Gadījās, ka Skvērtaunā bija ielaidies silts atkus vilnis, kaut gan pavasaris vēl bija gabalā. Tā bija vilt gaisa pārmaiņa, kas apmāna asins riņķošanu, un pusmūža cilvēkus dzen vakaros bradāt pa ūdeņaino sni un skatīties, vai mēļajā rieta atblāzmā nav pamanā kāds pavasarīgs stars.

Magdalēna nolēma neaicināta pie Zilņa neiet. Puis būtu iemesls diezin ko iedomāties. Viņa mēģinās šķēr tā gaitu, kad viņš nāks mājās no universitātes. Uzdev zobu labošanas ieganstu, Magdalēna dabūja atļauju dar pārtraukt jau četros. Tas nozīmēja zaudējumu algā. šoreiz pabālēja pat viņas taupības tikums, kas to aizvi bija vadījis pa taisnām tekām. Lai kā, ja tagad pasteidz izmest likumu cauri pilsētas dienvidrietumu stūrim, vi varēja nokļūt universitātes tuvumā jau pirms piecie Tai laikā beidzās lekcijas inženierzinātņu fakultātē tā bija paskaidrojusi sekretāre telefonsarunā.

Otrdien un trešdien Magdalēnai neveicās, bet cetu diena bija laimīgāka. Ejot gar inženieŗu fakultātes nam viņa redzēja Zilni kā kumeļu nolēcam pa galvenās ieej trepēm. Labajā rokā viņam bija pāris grāmatu un tais sliede, ar kreiso mēģināja aizpogāt pavīrši plecos uzrau mēteli. Laikam viņš neprata pierast savam vecumam

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

I. Andrejsons C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

A. KANBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
Tel. HO 3-2667, Toronto.

KANADAS SINODES 100 GADI

Šogad paiet 100 gadi, kopš organizēta evaņģeliski lutērisko draudžu apvienība Kanadā, kas izraudzījusi sev nosaukumu Evangelical Lutheran Synod of Canada. Tā kā Kanadas sinode caur Amerikas apvienoto luterāņu baznīcu (ULCA) ir locekle arī Pasaules luterāņu apvienībā (LWF), kurā savukārt sastāv un darbojas arī daļa mūsu latviešu trimdas baznīcas ar archibiskapu Dr. T. Grīnbergu priekšgalā, tad tādā kārtā arī ārēji nav pārtrūkušas saites, kas mūs saista ar brīvās Latvijas baznīcu.

Kopš iebraukšanas šajā kontinentā latviešu draudzes saņēmušas sinodes iespējami lielāko atbalstu un palīdzību — ne tikai materiāli, bet arī morāli. Nekur un nekad neiejaukdamās mūsu iekšējās lietās, sinode vienmēr sniegusi drauga un brāļa roku, kad tās palīdzība bija vajadzīga.

Sinodes pašreizējais prezidents ir Dr. Alberts G. Jacobi (kopš 1953. gada; šovasar notek viņa amata laiks, un viņa vietā sinodes sanāksmē jūnijā tiks izraudzīts cits prezidents). 28 gadus sinodes prezidents bija John Hinrich Reble, D. D. Viņš kļuva par tās prezidentu 37 gadu vecumā, 1925. gadā, kad Kanadas sinodei pievienojās Centrālās Kanadas sinode. Abi šie vīri latviešiem labi pazistami.

Sinodes sanāksmes laikā š. g. jūnijā (no 4. līdz 9. jūnijam) Kičenerā notiks piemērotas jubilejas svinības, kuŗas ievadīs dievkalpojums 4. jūnijā. Jubilejas svinības kuplinās Toronto 1. latviešu ev.-lut. draudzes koris, dziedot Alfr. Kalniņa dziesmu Pie Bābeles upēm.

LATVISKĀS DZIESMAS ANGLIJAS ĀRĒS

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKS STĀSTA PAR DZIESMU SVĒTKIEM BRADFORDĀ

Jau septīto reizi Anglijā mītošie latvieši Vasarsvētku laikā pulcējās uz diženiem dziesmu svētkiem, lai, bridi atrāvušies no ikdienas rūpēm un darba gaitām, klausītos latvisko dziesmu burvībā un šo dziesmu neizsmeļamos dzidrajos avotos stiprinātos savā latviskā stājā turpmākām trimdas gaitām.

Par svētku vietu šoreiz bija izraudzīta Bradforda, kas, pārmaiņas pēc, šoreiz bija saules apspīdēta. Tās stari gan brīžiem lauzās cauri auksta ziemeļa trenktajiem mākoņiem, bet tās bija lietas, kas nespēja apsaldēt pacilātībā un priekā pukstošās sirdis.

Ievadam Paulas Brīvkalnes koncerts

Plašo sarīkojumu virkni svētku priekšvakarā ievadīja mūsu prominentās solistes Paulas Brīvkalnes koncerts, kas bija viņas pirmā uzstāšanās šeit, Eiropā, pēc viņas koncertu turnejas ASV un Kanadā. Māksliniece savā devumā bija skārusi tos pašus apcirkņus, no kuŗiem sniedza lielo veldzi pag. mēnesī arī torontiešiem: mēs dzirdējām J. Kalniņa Lolitas dziesmu, Dziesmu par brīnumputnu, Kristīnes ariju no op. „Uguni", Skultes bērnu dziesmas ar Raiņa tekstiem, Marutas dziedājumu no „Vilkaču mantinieces" un pa āriji no Hendeļa un Vāgnera operām. Šķiet, ka ārpus Toronto programmas bija ievadam dziedāta J. Mediņa „Vēstules Peram Gintam"! (pirmā vēstule). Lieki bilst vārdus par mākslinieces lielo talantu. Viņas snieguma vērtējumam lai paliek spēkā Jāņa Ciruļa ekspertie vārdi par mākslinieces lielo personību, viņas balss sudrabaino skanīgumu un priekšnesuma suverēno mākslu. Kuplā auditorija (pāri par 1200 klausītāju) pateicās dziedonei par viņas sniegumu sirsnīgiem un ilgiem aplausiem, bija arī ziedi, kāda dāvana un, protams, piedevas no mākslinieces puses.

Sūtnis K. Zariņš atklāj dziesmu svētkus

Vasarsvētku pirmā diena piederēja latvju dziesmu vāceles īsteniem glabātājiem — mūsu tautu meitām un tautu dēliem, kas, lietpratīgu roku vadīti, bija sagatavojuši plašu programmu kopkoŗu koncertam. Pēc spēcīgās baznīcas himnas „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" nodziedāšanas un rīcības kom. pr-ža M. Kazaiņa uzrunas, svētkus atklāja šo svētku goda pr-dis — sūtnis K. Zariņš. Savā uzrunā viņš cildināja visus lielā darba darītājus, kas, pašaiziedzīgi un nenogurstoši strādājot, devuši iespēju svinēt šos lielos tautas svētkus. „Mūsu tautas liktenis nekad nav bijis viegls, bet rokas nolaiduši neesam arī grūtos brīžos," teica sūtnis. Mūsu nacionālais gars bijis stiprs arī svešu varu laikā, un šī gara stiprināšanā izcila loma piekritusi latvju dziesmai. Notikušie dziesmu svētki vienmēr nesuši tautā lielu sajūsmu un gara pacilātību, tie devuši arī spēku ciņai pēc mūsu patstāvības. Arī šie svētki apliecina, ko varam panākt, ja esam vienota saime. Mūsu dziesma neļauj nacionālam garam pagurt. Sūtnis novēleja, lai šāda „at vienprātība pastāvētu arī turpmāk. „Šķetiniet dziesmu pavedienu un lai dziesmu kamoliņš mūs atkal reizi aizved atpakaļ brīvajā Latvijā."

Pārī par 200 dziedātāju un turpat pie 2000 klausītāju

Sūtņa uzrunai sekoja himnu nodziedāšana, un pēc tam vārds piederēja jauktajiem un vīru koriem. Dziedātāju saime pārsniedza 200 un klausītāju skaits sniedzās turpat pie 20000, ko sasniegt, šķiet, necerēja pat lielākie optimisti.

Programmas pirmajā daļā bija reprezentēti J. Vītols, A. Kalniņš, V. Dārziņš, H. Pavasars, J. Norvilis, B. Skulte un J. Mediņš, bet otrā kuplā auditorija jūsmoja par latvju komponistu tautas dziesmu sabalsojumiem (autori — V. Bērzkalns, J. Kalniņš, V. Bašķiks, T. Ķeniņš, J. Graubiņš, E. Melngailis, P. Jurjāns un A. Jērums). Kā solisti dažās no dziesmām piedalījās V. Kozlovskis, K. Bidiņa un Z. Pirvica. Vislielāko sajūsmas vilni „uzsita" tieši šī otrā daļa, un gandrīz visas no dziesmām nācās atkārtot. To pašu piedzīvoja arī svētku noslēgumā dziedātā kantāte „Tēvijai". Kā diriģenti darbojās A. Jērums, R. Zuika, A. Pommers un H. Pavasars.

Lielo un dižo svētku nosieguma vārdu ņēma Latv. nac. padomes Lielbritānijā prezidija pārstāvis J. Andrups un sirsnīgi pateicās visiem darbiniekiem, un it sevišķi dziedātājiem un diriģentiem, kuŗu kopīgo pūļu rezultātā varējusi notikt lielā un svētā kalpošana latviešu skaidribai. Viņš arī pasniedza grāmatu balvas vecākam koŗa dalībniekam V. Plukšam un jaunākai dalībniecei — A. Kapitānovai, kā arī spec. diplomu uz Sav. Valstīm drīzumā aizbraucošam Zuikas vīru koŗa šefam — Rob. Zuikam.

Svētku papildinājumam — divas izstādes

Visās svētku dienās bija atvērta arī mākslas un daiļamatniecības izstāde. Arī šeit atklāšanas vārdus teica mūsu sūtnis K. Zariņš. Izstādēs vārds piederēja gan vietējiem māksliniekiem un daiļamatniekiem, gan arī viesiem no citām pilsētām. Bija pat izstādīta kāda no dzimtenes atsūtīta glezna un vairāki no turienes saņemti tautiskie rokdarbi. Uzmanības centrā mākslas darbu klāstā atradās glezniecības Jura Soikāna pāris desmit jaunā, viņa paša atrastajā tehnikā, darinātu darbu, kur „vārds" piederējis tikai paletes nazim un drukas krāsai, protams, šiem atribūtiem atrodoties liela meistara rokās. Pats meistars kuplai auditorijai arī sniedza tuvākus paskaidrojumus gan par sava gatra darbiem, gan par citiem eksponātiem, tā dodot iespēju vienkāršam skatītājam tuvāk iedziļināties izstādīto darbu dziļākā būtībā.

Daiļamatniecības klāsts šoreiz nebija tik kupls, kā pirms gadiem Kultūras dienās Bradfordā redzētais. Dominēja dažādie keramikas izstrādājumi, audumi un citi rokdarbi.

*

Svētku noslēguma dienā, 22. maijā, glezn. J. Soikāns sniedza referātu par latviešu tēlotājas mākslas likteņiem trimdā un dzimtenē, bija vēl plašs jaundarbu koncerts ar sekojošiem tautisko deju demonstrējumiem un nobeiguma balle.

Par visu to nākošajā vēstulē.

Arvīds Paukuls

*

Toronto mākslas galerijā notiek Kanadas tēlnieku biedrības skulptūru izstāde, kuŗā piedalās 47 tēlnieki ar 67 darbiem. No latviešiem piedalās tēlnieki A. Kopmanis un Vilis Skudra. Keramikis Zigfrīds Jurševskis rāda māla skulptūru Putni.

Toronto mākslas galerijas dāmu komiteja sarikojusi izstādi dārza skulptūrām (oriģināli domāta galerijas dārzā, bet dažādu apsvērumu dēļ notiek iekšpusē). Šinī izstādē piedalās arī tēlnieks A. Kopmanis ar skulptūru akmeni Zirga galva. Abas izstādes atvērtas līdz š. g. 18 jūnijam.

A. K.

*

Amerikāņu filmaktieris Spencers Trēsijs lepns uz savu daudzo grumbu izvagoto seju. Kad viņam lika priekšā sakarā ar jaunu lomu seju kosmētiski pārveidot, Trēsijs diezgan skābi reaģējis: „Vai nu jūs mani ņemiet ar visām grumbām, jeb es nemaz vairs nespēlēšu."

*

Vissliktāk apģērbto filmu zvaigžņu godā iekļuvušas sekojošas slavenības: Anna Manani, kas izskatoties kā lēdija Makbet ubadzes drānās; Anita Ekberga — liels torss pārāk mazā ietērpā; Millija Perkins (Annas Frankas tēlotāja), kas, diemžēl, esot pārāk godīga, lai ķermeņa trūkumus aizsegtu un koriģētu ar attiecīgi piegrieztiem tērpiem; kā pēdējo min Brigitu Bardo, „sievieti, kas izliekot bez tekstilijām".

Jānis Medenis

CEĻĀ

Jel nerandi par druvām tām —
vēl pilis grūs un nīks,
Par druvām, briedā atstātām,
ir klētīs birums nīks!

Un neraudi par kritušiem —
vien viņu runas nīks,
Bet cauri bēdu laikiem šiem
to gājums neizniks.

Par jaunām mājām sapņo tu,
kas kalnā pacelsies,
Par skumjo drupu krāsmatu
vēl augstāk pacelsies.

Bet nedomā par kapu to,
kur krusts tev pacelsies,
Par mūžu, Dieva astāto,
kas teikā pacelsies . . .

Daudz tevis koptu puķu tur
reiz ziedos raisīs nakts.
Tie tavus prātus gūstā tur,
kad apkārt sals un nakts.

Un smarža no tiem dārziem līs,
kā būtu Jāņu nakts,
Bet dunā zvīļais vainags rīst —
sauc tālāk ceļā nakts.

Gundars Grīslītis

MAIJĀ

Pavasara vēsmu aijā
Debess zilgme šūpojas,
Saldi-sēro teiksmu paijā
Pirmie ziedi atveras.

Pavasara vēsmu aijā
Līgo lauks un līgo mežs,
Ziediem rotātajā maijā
Draudzīgs kļūst, kas bija svešs.

Edvīns Medenis.

Vēl par teātri un tā novērtēšanu

Mēs esam ne vien dziedātāju, bet arī teātŗa spēlētāju tauta. Grūti pateikt, cik tam liels sakars ar mākslu, vai arī tikai ar jauku brīvā laika pavadīšanu, jo grūti novilkt robežu starp mākslu un pamākslu (vai pusmākslu), un daudz grūtāk, nekā to parasti iedomājās. Pieņemsim, kāds koris iestudē Senatni vai Gaismas pili, un pavisam mierīgā, nesatrauktā apzinībā, bet dziedātāji sāk aizvien vairāk sajust pieaugošu nemieru, savādas, negaiditas trisas, pacilātība ienāk balsīs, rada gandrīz vai mistisku izskaņu to balsīs un atbalsīs, pelēkā vakara stunda kļūst gaiša, un augšup sāk celties kaut kas līdzīgs Gaismas pilij, negaiditi un patiesi. Šāda dziesma, šāds dziedājums zināmos apstākļos ir arī dziesmu gara izsaukšana.

Tas pats jāsaka arī par lugu iestudējumiem un teātŗa izrādēm, jo arī tās nereti ir mistisks, noslēpumains process, kas noris aiz visiem saredzamās režisŏra, autŏra, aktieŗu un citu skatuvnieku darbības. Tā arī lugu uzvedumā pārvēršās par jaunu un noslēpumainu garu izsaukšanu un mazāk piedzivojušām rokām grūti tos uztvert, iegrožot, parādīt pareizo virzienu. Tam visam ļauj aiziet un aizskanēt garām tie skatītāji un kritiķi, kas nav apveltīti ar īpašo „teātŗa nervu", īpašām uztveršanas spējām, un tā viņi redz tikai parastos šestus un sejas, dzird parastos čukstus un kliedzienus, neapreibst no skatuves vīna, neiedeg no skatuves uguņiem. Turpretim ar teātŗa asinīm un nerviem apveltītie skatītāji būs sabangoti līdz dziļākām dzelmēm, uznesti līdz lielākiem augstumiem, tie būs dzirdējuši eņģeļu koŗus, demonu čukstus, varoņu zvērestus, milētāju solījumus, jaunas, vēl nedzirdētas atklāsmes, lai saltu, degtu, ciestu, nomirtu, atkal atmostos, pieceltos no jauna šķistīti un apskaidroti. To visu visvairāk var sniegt liels uzvedums ar lieliem tēlotājiem, bet sava maģija, skatuves maģija nāk līdz ikvienam uzvedumam, ja vien ir izdevies to pārvērst mākslā, teātrī.

Vispirms nepieciešama luga, skatuves dzejnieka (nevis amatnieka) sarakstīta luga, nevis personās iedalīts stāsta teksts vai deklamācijas, jo stāstam un līrikai ir pavisam citi procesi un dinamika, kas novīst skatuvē. Tad nepieciešams režisors, tāds režisors, kō varētu dēvēt par skatuves magu, vai mākslas burvi, kurš teātŗa maģiju spēj ieliet aktieŗu asinīs, kas palīdz tiem uzņemt sevī vēl vairāk tēlošanas prieku un tās apsēstību. Viņam jāpanāk, lai izrāde gūtu savu ipatnēju ritmu, kāpinājumus, kritienus, pacēlumus, kas nebūtu dejojums, bet no zemes spēkiem un smagmes atraisīts sniegums, skatuves sasniegums. Skatuves liesmas būtu jāvusas „apdegt" arī skatītājiem, viņi pārnestu to atliesmu mājās savās asinīs un saglabātu to sevī ilgi, jo ilgi, līdz viņu ilgas tiem liktu piedalities atkal jaunā teātŗa mākslas izrādē, — skatuves mākslas ist- vai arī lielkalpojumā. Viss, kas šeit pateikts, ir vairāk vai mazāk panākams mūsu Kanadas, ASV un citos skatuves ansambļos, ja vien zina un grib to izdarīt.

Mūsu teātŗa limeni šeit pazeminājuši vairāki apstākļi, — vāja lugu izvēle, pavāji iestudējumi, kritikas trūkums ,ja par to neuzskata draudzīgas uzrunas un tādu pat uzsišanu plecam. Ja mūsu ansambļi uzņemtu sakarus ar piedzivojušiem skatuves vērtētājiem, viņi darītu visu, lai tie pastiprinātos.

Gan jāņem vērā, ka mums ir arī labi un ļoti lietpratīgi vadīti ansambļi un esam vienu otru reizi (gan retāk, kā bijām cerējuši) lasijuši par tiem arī lietpratīgas kritikas. Bet šie izņēmumi tikai apstiprina kopīgo likumu, — ka kopīgais skatuves līmenis varēja būt spilgtāks un arī augstāks. Šo līmeni, kā jau norādījām, pazemina trūkumi lugu izvēlē, ansambļu sastatīšanā, to vadībā, un vēl šis tas. Pie tā vainigas aplamās domas, it kā lugas ar augstām mākslas prasībām pašlaik dažos ansambļos nevarot izrādīt, daudz prātīgāk esot uzvest viduvējas, vai pat vājas lugas, kas pa spēkam viduvējiem, ne visiem stipriem tēlotājiem.

Mākslas īstenība tiešā pretējā, arī viduvējiem aktieŗiem būtu jātēlo tikai labās lugās. Ja pat viens otrs skats, vai drāmatisks gājiens sagāztos, no lugas vēl pietiekami daudz paliktu pāri, un bez tam labas lugas pašas nes izrādi, tāpat kā labas lomas pašas nes tēlotāju. Protams, labu lugu daudz labāk notēlos profesionāli aktieŗi, par to nav šaubu, bet savu skatīšanās prieku sagādās arī amatieŗi, kas piedzivojumu trūkumu aizstās ar citām dotībām, pie kam skatuves gunis labi mirdzēs arī viņu jaunība un sirsnība. Bez tam mazpiedzivojušu autŏru lugās trūks arī skatuves maģijas, darbības noslēpumainās apakšstrāvas, tās neizstrāvos iekšējo kvēli, skatītāji nebūs sasildījuši sirdis, pārnāks mājās garīgi tukši un nosaluši.

Runājot par tēlotājiem, jājautā: Kamdēļ tad cilvēki kāpj uz skatuves, uzņemas visādus upuŗus, nepatikšanas; kamdēļ laudis veltī sevi mākslām, dzejai, rakstniecibai? Kamdēļ dzejnieks dzejo, rakstnieks raksta? Dzejnieks atklāj milestību, — ziediem, zvaigznei, savai tautai, arī sev un — milestibai. Tāpat visi pārējie atklāj milestību skaņās, krāsās, kustībās; viņi nav apmierināti ar to, kas ir ap viņiem, grib radīt jaunu skaistumu, krāsainību, pilnību, piesķaņot to savam ideālam, iedomai, pacelt to jaunā, augstākā plāksnē, apjūsmot, dievināt, atklāt tam savu eksaltāciju un jaunu mīlu. Ja aktierim režisoram, diriģentam, dejotājam ir spējas, tad viņš ieiet transā, jaunā iekvēlojumā, vai apmātībā, zināmā pacilātībā, kas tāpat spēj ieraut transā, vai pacilātībā arī mūs, — visus tos, kas apveltīti ar jau minēto skatuves izjūtu vai „nervu". Tas viss notiek īpašā iedomātā mākslas iedomu pasaulē, bet šī jaunā īstenība daudziem izliekas īstāka, krāsaināka par patieso vai parasto īstenību. Vilšanās sākas tad, ja tēlotājs jūt, ka tam apcirpti spārni, ka luga, uzvedums neļauj atraisīties no sevis, pacelties spārnos, doties jaunu iedomu un skaistuma pasaulē, spiež atpakaļ, lejup, pretim pelēkai un grēcīgai zemei. Ja mēs neļausim izpausties mākslas romantikai, ja neļausim zāles sirdī uzziedēt ilgu oranžainiem vai sudrabainiem ziediem, tad zālē, no izrādes sākuma līdz beigām, atradīsies tikai pelēkas ļaužu rindas, no dzīves saguruši un samocīti cilvēki, kas paliks bez garīgās veldzes, bez skatuves maģijas pārsteiguma, kuŗu tik lieliski un vienreizējī spēj pasniegt tikai teātris. Mūsu teātris spētu atkal augt, pieaugt, pārvērsties par mākslas īstkalpojuma vietu, sniegt garīgo prieku un uzmundrinājumu mums visiem. Tas pirmā kārtā būtu jāuzņemas un jāmēģina paveikt teātŗa jaudīm pašiem, un nav šaubu, ka teātŗa vērtētāji pie tā labprāt sniegs arī savu padomu un līdzdarbību.

Alīse Dzirkale - Cenne.

INAS SELGAS KONCERTS ŅUJORKĀ

Pēc garākiem ceļojumiem pa svešām zemēm un koncertiem citu tautību klausītājiem Ina Selga sniedza savu pirmo patstāvīgo koncertu Ņujorkā, lielajā Town Hall zālē pirmdien, 22. maijā.

Programma ļoti plaša un grūta, kuŗa pa spēkam var būt tikai izciliem un vispusīgiem dziedoņiem, tamdēļ arī viena otra dziesma neizskanēja tā, kā izlutinātie klausītāji to ir ļituši, bet tomēr bija interesanti noklausīties energiskās un drošsirdīgās dziedones sniegumos. No izpildītām dziesmām vislabāk izskanēja tās, kuŗās dominē vieglums, grācija, lirika un piano, kā, Hendeļa Blest be the power un abas Mozarta ārijas no operas „Figaro kāzas"; tālāk dzidrā un vijīgā Šuberta Auf dem Wasser zu singen, lirikā Brāmsa Die Mainacht, lirika Mediņa Glāsts, graciozā, jaukā un retāk dzirdētā J. Vītola Amarilli, kā arī piedevām nodziedātā itāļu Šūpļa dziesma (komponista Sadaro), kuŗa bija no labākajām koncerta sniegumos. Mazāk padevās: drāmatiskā Šuberta Der Tod und das Mädchen, kas prasa sulīgākus apakšējos krūšu toņus, kā arī abas Rachmāņinova dziesmas: Nakts un Pavasara ūdeņi, kuŗās varēja-vēlēties lieku kantilēnu, spēcīgākus kāpinājumus un skanīgākus augšējos toņus. Ļoti lielas vokālās prasības dziedātājām uzstāda garais un grūtais Tatjanas vēstules skats no Čaikovska operas „Jevgenijs Oņegins", kuŗš pa spēkam nebija arī Selgai, jo, pēc manām domām, nav viņas „amplUā" ar savu drāmatisko pārdzīvojumu un lieliem toņu kāpinājumiem, kaut arī pavidēja viena otra laba balss dotība. Šinī vēstules skatā slavējama skaidrā krievu valodas izruna un dvēseliskais teksta tulkojums. No amerikāņu komponistu dziesmām interesanti bija noklausities Peddow'a Still Waters pirmatskaņojumu. Selga vēl dziedāja populāro un melodisko Šuberta An die Musik, kuŗu gan mūzikāli iztulkoja savādāk, nekā parasts dzirdēt, Brāmsa skaistās: Das Mädchen spricht un Feldeinsamkeit, kā arī amerikāņu komponista Shaw'a Over the Sea. Programmu noslēdza četras latviešu komponistu dziesmas.

Inai Selgai ir patīkama, maiga viegla, ar skaistu tembru apveltīta līriskā soprāna balss, iedzimta muzikālitāte, laba izjūta, interesants tekstu tulkojums, kā arī vieglums un grācija izpildījumā. Tālākās studijas dziedāšanas mākslā, ceram, novērsīs arī trūkumus, ar kuŗiem cīnās daudzi dziedoņi, un attīstīs labāku elpu, dziedošāku kantilēnu, stabilākus augšējos toņus un dos arī skanīgāku Forte. Koncertā izcils pavaditājs bija ievērojamais ungāru pianists Bela Szilagi, kuŗa pavadījuma spēli varēja klausīties kā klavieru solo. Klausītājos bija vairums amerikāņu. Koncerta beigās klausītāji ar aplausiem izprasīja 2 piedevas: itāļu Šūpļa dziesmu un J. Mediņa Tā ietu, un māksliniece saņēma skaistas ziedu veltes un dāvanas.

Alīse Dzirkale - Cenne.

DOS KANADĀ

pārdodot lētāk benzīnu nekā citās Ontario pilsētās. Pašreiz auto īpašnieki maksā tikai 22,9 centus par vienu Kanadas galonu. Toronto viens galons maksā joprojām 39,9 centus.

*

Pag. sestdien iebruka apakšzemes vilciena būves konstrukcija pie Bloor ielas, aprokot un nogalinot divi strādniekus. Būves vaditāji bija savlaicīgi deklarējuši, ka ievēroti visi drošības nosacījumi, kamdēļ negadījums uztrauca strādniekus.

Notikuma cēloņus izmeklē, bet, arodbiedrību mudināti, daudzi strādnieki atsakās darbus turpināt.

*

Ontario provinces augstākā tiesa nevar izšķirties, ko darīt ar Richardu Čanu, kas nelegāli iecelojis Kanadā no britu Hong - Kongas. Čana advokāti grib panākt, lai immigrācijas iestādes saziņā ar augstāko tiesu ļauj viņam vēl palikt kādu laiku Kanadā, jo pēdējais izteicis vēlēšanos nodibināt ģimenes dzīvi. Pretējā gadījumā Čanam draud deportācija.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

1. jūnijā Sestdienas skolas izlaiduma akts.
9. jūnijā — Centrālās YMCA's auditorijā — Ernas Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakars.
24. jūnijā — Sidrabenē — Tradicionālais Jāņu sarīkojums.

Ceturtdien, 29. jūnijā, — Veras Kelšas baleta skolas desmitais gadskārtējais audzēkņu baleta vakars Eaton'a auditorijā.

HAMILTONA

10. jūnijā — Latviešu skolas Hamiltonā izlaiduma sarīkojums.

NIAGARĀ

un 2. jūlijā — gadskārtējās izrādes un jaunatnes diena.

EDUARDS FREIMANIS

MILESTIBAS KRUSTA DANCIS

3. turpinājums

IV

Magdalēna domāja visādi, bet palika neziņā, ko īsti Zilnis bija domājis, minēdams žagatas un astes ziedēšanu. Beidzot viņa apvaicājās citām matu griezējām, bet tās pašas bija līdzīgas žagatām: pavēra mutes, grozīja pakaušus un skatījās vaicātājā kā zaļā ērmā. Nē, to viņas dzirdot pirmo reizi! Ja stāstītājs bijis puisietis, tad viņš bijis vai nu piedzēries, vai vispār dulls, vai arī pārgudrs muldoņa, no kuŗa sevišķi jāsargājas.

Viņu spriešana bija aplama — to Magdalēna saprata pati: kanadietes Zilni nepazina; viņām nebija ne jausmas par krietnā latvieša zināšanu krājumiem.

Pēc trim dienām Magdalēna juta, ka nemiers to dzen sameklēt Zilni tūliņ — jo atrāk, jo labāk — un izrunāties par žagatām un citām lietām. Patiesībā tās citas lietas bija svarīgākas par žagatām.

Gadījās, ka Skvērtaunā bija ielaidies silts atkušņa vilnis, kaut gan pavasaris vēl bija gabalā. Tā bija viltīga gaisa pārmaiņa, kas apmāna asins riņķošanu, un pat pusmūža cilvēkus dzen vakaros bradāt pa ūdeņaino sniegu un skatīties, vai mēļajā rieta atblāzmā nav pamanāms kāds pavasarīgs stars.

Magdalēna nolēma neaicināta pie Zilņa neiet. Puisim būtu iemesls diezin ko iedomāties. Viņa mēģinās šķērsot tā gaitu, kad viņš nāks mājās no universitātes. Uzdevusi zobu labošanas ieganstu, Magdalēna dabūja atļauju darbu pārtraukt jau četros. Tas nozīmēja zaudējumu algā. Bet šoreiz pabālēja pat viņas taupības tikums, kas to aizvien bija vadījis pa taisnām tekām. Lai kā, ja tagad pasteidzās izmest likumu cauri pilsētas dienvidrietumu stūrim, viņa varēja nokļūt universitātes tuvumā jau pirms pieciem. Tai laikā beidzās lekcijas inženierzinātņu fakultātē — tā bija paskaidrojusi sekretāre telefonsarunā.

Otrdien un trešdien Magdalēnai neveicās, bet ceturtdiena bija laimīgāka. Ejot gar inženieŗu fakultātes namu, viņa redzēja Zilni kā kumeļu nolēcam pa galvenās ieejas trepēm. Labajā rokā viņam bija pāris grāmatu un taisnsliede, ar krēsiņo mēģināja aizpogāt pavirši plecos uzrauto mēteli. Laikam viņš neprata pierast savam vecumam — uzvedās vēl gandrīz kā pusaudzis. Bet Magdalēna aizmirsa viņu par to nopelt. Acīm izmērījusi atstatumus, viņa palēninaja soļus, lai sadurtos ar nācēju ielas krustojumā.

Tas izdevās.

Zilnis bija patiesi pārsteigts un neveikli aprāva svilpošanu. Uz brīdi īgnums izdzēsa viņa smaidu. Pa to laiku Magdalēnai likās, ka kāds mākonis bija aprijis pievakares mirgu.

Pēc neveiklas sasveicināšanās Zilnis bija paspējis sakopt savu labsajūtu. Bet smiekli, kas skanēja viņa balsī, lika Magdalēnai bažīties.

„Kur gan negadās paziņas sastapt . . . Vai tikai neesat sākusi būvniecību studēt? Tas būtu lieliski! . . . Celsim debesskrāpjus Skvērtaunā."

„Ko nu par būvniecību — Tas puisiešu darbs. Es griežu matus . . ."

„Apgriežat galviņas, vai nē?"

„Nevis galvas griežu, bet matus!"

Zilnis tikai nosmējās un pēc mirkļa turpināja:

„Nesakat vis, ka būvniecība būtu tikai vīriešu darbs. Mūsu fakultātē piecas studentes — visas solas speciālizēties lielceltņu konstrukcijā. Komilitoņi gan grib iestāstīt, ka piemērotāka viņām būtu ģimenes līdzu nodaļa."

„Patiesību runājot, man māju celšana tīri labi interesē," Magdalēna atzinās. „Līdzēju tēvam nobeigt namu Aizputē. Ticiet vai nē, varu naglu iedzīt pat viscietākajā bilgznā."

Runātāja pavilka augšup mēteļa un blūzes piedurknes, cik to ziemas apģērbs atļāva un atklāja spēcīgu, bet jau pabālējušu dilbu. Tad viņa pacēla roku tā, kā to dara uzvarētāji boksā, un savilka muskuļus, lai tie piebriest. Zilnis noskatījās ar īstu interesi un tad ierosināja:

„Jūs labi nopelnītu ringā, Margas jaunkundz. Sieviešu laušanos laudis sāk iecienīt . . ."

„Nezobojies," Magdalēna vēligi rājās.

„Piedodiet . . . padoms man nāca no sirds. Atzīstu tomēr: piemērotāka jums būtu debesskrāpju būvniecība."

Magdalēna nu lāga nesaprata, vai puisis viņu kircināja, vai runāja nopietni.

„Varbūt," viņa teica uz labu laimi.

Zilnis negāja vis uz autobusa piestātni, kā to Magdalēna bija paredzējusi, bet nogriezās pa sāņiem. Viņš apstājās pie jaunas, milzīgas celtnes, kas, sazarodamās kā fabrika, aizņēma plašu lauku. Tālāk varēja redzēt klajumus un apstādījumus.

Magdalēna kļuva acīga: „Vai iesit iekšā? Kas tā par celtni? . . . Mājās nebrauksit? . . .

„Skola. Dr. Bargena centrālizētā ģimnazija. Man te kāds cilvēks jāpagaida . . . Nebūs ilgi . . ."

„Kāds cilvēks? Kas par cilvēku?"

Mežuļa jaunkundze. Viņai ap šo laiku beidzas basketbola spēle . . . Vai gribat iepazities?"

„Pazīstu jau viņu — to mazo, apaļo . . . Labāk iešu!"

„Autobusa piestātne, redziet, ir tepat pie nākamā ielu krustojuma." Zilnis paskatījās pulkstenī. „Jums trīs minūtes laika."

„Paldies par pārgudrībām," Magdalēna teica skābu muti. „Un labu amizēšanos ar to medus meitiņu!"

„Jā, viņa patiesi ir salda, Margas jaunkundz. Sveiki!"

Magdalēna aizbrida neatskatīdamās. Sniegs bija pārvērties netīrā putrā; zābaki tanī grima dziļi, un kājas mazliet sala. Nē, Magdalēnai nepatika arī šis pāragrais atkusnis. Varbūt rītu jau atgriezīsies sals, pirms ūdeņi paspēs nosusēt. Tad ielas būs slidenas; ejot būs jākrīt un jāapdauzās. Ja namsaimnieki šovakar vismaz notīrītu ietnes! Tas nemaz nebūtu grūti: paņemtu lāpstu un desmit minūtēs samestu sniega putru uz ielas. Bet šejienes ļaudis bija slinki — strādāja tikai, ja maksāja vismaz dolaru stundā. Ikviens par savu labumu vien domāja; kaimiņš kaut vai acu priekšā kaklu lauza . . . Magdalēna tā nedomāja senajās dienās, kad tirgoja sīkpreces savā veikalā. Ik rītus viņa noslaucīja sniegu visapkārt namam. Ja sniegs pa naktī bija piezidies ietnes cementam, viņa pat sāli netaupīja, lai sacietējumu atkausētu.

Autobusa pieturas punktā viņa pagriezās pret ielu un negribot redzēja, ka no skolas iznāca Mežule kuplā mēteli un šaurās, rūtainās biksēs.

„Mežuļa jaunkundze . . . Sasaldinātā . . . Mežone tāda!" Magdalēna šņāca. „Kur tai latviskais tikums? Ģērbjas kā kāda bizoņu jājēja! Meduš meitene — izkususi vīriešu siltumā, pirms paspējusi pieaugt . . . Paliks maza un apaļa — sačokurosies milestībā . . ."

Pēc piecpadsmit minūtēm Magdalēna lēkšus izlēca no autobusa. Mērķtiecībā viņai dega galva, un kājas knudēja skriešanai.

Tuvākajā kafejnīcā viņa iedeva ķinietim niķeļa naudas gabaliņu un palūdza telefona grāmatu. Tomēr vēlti viņa izmeklējās Dr. Bargena skolas numuru. Ķinietis bija laipns: uzzinājis, ko dāma meklē, viņš paskaidroja, ka skolu telefonu numuri grāmatā nemaz neesot. Bet ja lieta steidzama, lai numuru prasot skolas valdes kancelejā. Esot gan jau pavēls, bet varbūt kāds tur vēl būšot, nepaspējis darbu laikā pabeigt.

Magdalēnai bija laime. Atbildēja smalka, laipna balstiņa — laikam kāda no jaunākajām mašīnrakstītājām. Skolā neviens vairs nebūšot, atskaitot apkalpotājus, bet tiem vecāku problēmas neinteresējot. Tāpēc izpalīdzīgā balstiņa pavēstīja skolas direktora vārdu un mājas telefona numuru.

Direktors nelikās visai laipns. Skolas lietas viņš nekārtojot mājās. Tomēr lai kundze stāstot vien, kas par lietu.

„Lieta tāda," Magdalēna cīnījās ar vārdiem," ka dažas jūsu skolas audzēknes piedauzīgi uzvedas sabiedrībā."

„Kur tas redzēts vai dzirdēts?" direktors brīnījās.

„Visur var redzēt, ja vien paskatās — uz ielas, sarikojumos . . ."

„Mūsu skolā apmēram piecsimt skolnieču; visas nu gan piedauzīgi neuzvedas. Vai jūs zināt kādu apsūdzamo skolnieču vārdus? Un kā jūs pašu sauc? Vai kāds no jūsu ģimenes arī mācās Dr. Bargena ģimnazijā?"

„Magdalēna Margas jaunkundze . . .", sūdzētāja noburtoja savu vārdu." Man ģimenes nav . . ."

„Ak jūs esat jaunkundze?" direktors brīnījās. „Jums interesē audzināšanas darbs? Vai esat bijusi skolotāja — domāju mājās . . . dzimtenē? Jūsu rūpes par mūsu jaunatni ir apbrīnojamas."

„Nē . . . esmu friziere . . ."

„Tas krietns amats."

„Vai jums mans ziņojums interesē?"

„Mazliet . . ." Magdalēna sadzirdēja smiekliņu direktora balsī.

„Vārdu zinu tikai vienai. Tā izrikojumos milinājas ar jauniem cilvēkiem . . . Smēķē . . . Laikam arī alkoholu lieto . . . Vakaros staigā apkārt ar kādu studentu . . ."

„Vai to studentu pazīstat?"

„Pazīstu gan . . ."

„Interesants cilvēks, vai nē?"

„Jā, intelligents . . ."

„Vai esat ar viņu kādreiz kopā bijusi? Pļāpājusi? Esat kaut kur reizē gājuši? . . . Uz kino, vai kādu izrikojumu?"

„Jūs gan visu izprašņājat, direktora kungs!"

„Jūs ierosinājāt ziņu sniegšanu . . ."

„Ne jau par sevi!"

„Bet man vajadzīg

ABESĪNIJAS IEKAROTĀJA TRAĢISKAIS GALS

JAUNA VERSIJA PAR PATIESIEM MUSOLINI NĀVES APSTĀKĻIEM (3)

Moltrasio ir viena no visizšķirošākajiem pagriezieniem Musolini nāves ceļā. Šeit sabrūk, kā mēs vēlāk redzēsim, pēdējais mēģinājums glābt savu dzīvību.

Tik daudz zināms par Musolini un viņa dokumentu vajāšanu, 1945. gada 25. aprīļa vakars Milānā pierādīja, ka šāda viņa vajāšana Musolini ir skaidra.

Kad mašīna iebrauc prefektūras sētā, to apstāj ministri un melnkreklu virsnieki. Musolini izkāpj no mašīnas.

Jautājumi birst no visām pusēm.

„Viņi mūs ir nodevuši," teic Musolini, „visi — vācieši un itāļi!"

„Sagatavoties izbraukšanai! Izbraukšana pēc dažām minūtēm."

Pie viņa pienāk dēls Vitorio.

„Papu, tu gribi uz Como?"

„Es braukšu uz Como, un no turienes uz Veltliner ieleju. Tur mēs savienosimies," atbild Musolini.

„Papu, tas ir vājprāts!" un Vitorio pienāk viņam cieši klāt. „Shedi lidlaukā atrodās vēl kādas 4-motorīgas lidmašīnas starta kārtībā. Lidotāju un degvielu pietiekoši. Tu vari lidot uz Vāciju, ja gribi, uz Spāniju vai Turciju. Tikai projām no šejienes vēl šonakt."

„Par to es nedomāju," norūc Musolini.

„Tad paliec Milānā," sauc Vitorio, „mana mašīna ir pagalmā. Mēs varam caur kādām sētas durvīm nepamaniti aizbēgt."

Musolini šo priekšlikumu noraida, sacidams:

„Pēc stundas tas būs zināms amerikāņiem, tad Milānu pārvērtīs drupu un pelnu kaudzē."

Musolini top enerģisks

Musolini adjutants piesaka vietējo vācu komandieri, ģenerāli Weningu. Pirms šis milzīgais, 2 metru garais, virs uzsāk sarunu, Musolini tam uzkliedz:

„Jūs visi esat nodevēji, blēži!"

Ģenerālis samulst, jo viņš nezina, ko Musolini grib. Viņš nenojauž, ka Dūče zina, ka virsgrupnieks Volfs ved slepenas sarunas ar sabiedrotajiem par kapitulāciju pret Hitlera gribu. Ģenerālis Dūči nosveicina un aiziet.

Pēc tam piesakās leitnants Bircers.

„Dūče, es nespēju tik ātri sagatavot kolonnu aizbraukšanai," ziņo leitnants, bet īstenībā grib iegūt laiku. Bircers grib sarunāties ar savu komandieri vai virsgrupnieku Volfu un paziņot, ka Musolini grib atstāt Milānu.

„Labi . . . Nokārtots . . . Pusstunda . . . " atbild Musolini un pavēl ataicināt pirstu Borgesi.

Caur firstu Borgesi tas atbrīvo no karoga zvēresta visus sociālās Itālijas republikas karaviros. Ikviens karavīrs ir brīvs un katrs var darīt to, ko pats grib.

Bez kāda iebilduma, sakostiem zobiem, firsts Borgese saņem pavēli, kaut gan pirms pāris stundām šis pats pavēles devējs runāja par ciņu līdz pēdējai patronai.

Chaoss prefektūras pagalmā aug ar katru minūti, un visaugstāko pakāpi sasniedz tad, kad Dūče parādas uz trepēm. Viņš tērpies karavīra tērpā, bez dienesta pakāpes, bet no cepures noņemts zelta ērglis. Plecā uzkārta mašīnpistole.

Leitnants Bircers ziņo, ka ekskorts braukšanas kārtībā.

„Vai jūs šeit neatstāsit kādu valdības pārstāvi?" jautā prefekts.

„Pisenti to izpildīs," atbild Musolini un norāda uz tieslietu ministru.

„Kas būs ar jūsu ģimeni?" kāds jautā.

„Man ģimenes nav," patētiski atbild Dūče.

Tas izklausās kā izsmiekls, jo visi zina, ka sievu ar bērniem viņš aizsūtījis uz Como. Dāži zina vēl vairāk — kādā blakus iela braukšanas kārtībā stāv 5 melni Alfa-Romeo. Vienā no tiem sēž ļoti skaista dāma, kas pār savu matu viļņiem pārvilkusi baltu auto kapi. Musolini steigas dēļ nav tai pateicis izbraukšanas laiku.

Šī dāma ir Claretta Petacci, pāvesta mājas ārsta meita un Musolini mīļākā. Tagad tā viņam seko . . . Viņa grib būt Musolini tuvumā, kurp viņa ceļš arī vestu.

„Kurp kungs dodas, turp seko viņa suns!" šī dāma melancholiski paskaidro.

Claretta zina, ka Musolini grib tikt uz Šveici.

Musolini palicis vēl dzīvot 91 stunda. Šais stundās piepildīsies Clarettas vēlēšanās — būt viņa tuvumā, ar viņu dalīties visos grūtumos, arī nāvē . . .

Slepenais archīvs

Pār Milānu nolaižas vakara krēsla. Daži vēlini gājēji vēl atrodas ielās, bet, redzot tuvojamies auto kolonnu, paslēpjas māju vārtos. Kolonnas priekšgalā brauc bruņu mašīna, tad 2 policisti uz motocikliem, leitnanta Bircera mašīna, Musolini ar adjutantiem un maršalu Graciāni, 5 mašīnas ar ministriem un citiem augstiem fašistu dižvīriem, tad Bircera viri smagā mašīnā, uz kuŗas jumta smagais ložmetējs, dažādas mašīnas pilnas ar cilvēkiem, koferiem un mājsaimniecības piederumiem.

Kolonnā brauc kāda mašīna, kuŗā bez šofera vēl atrodas slepenpolicijas kapteinis un kāda vecāka dāma — Musolini kamerdāma.

Auto bagāžnieks piepakots ar aktīm, kasetēm un aizzīmogotām vēstulēm. Musolini pats personīgi rūpējas par šo kravu, jo tas ir viņa personīgais archīvs.

Kriminālpolicistam viņš teica: „Uzmaniet labi. Kamēr šie dokumenti mūsu rokās, mēs varam ar sabiedrotajiem runāt."

Dūče, jums tūdaļ jādodas uz Šveici

Musolini pašlaik ir sasniedzis Como.

Vācu kolonnas traucas pa vāji apgaismotajām ielām. Štābi un aizmugures iestādes dodas ziemeļu virzienā. Bruņoti melnkrekli staigā visos virzienos, bet iedzīvotājus pārņēmušas bailes.

Como prefekts Dūči uzņem savā privātdzīvoklī. Tas pilns sievu un bērnu no augstākām fašistu aprindām.

Musolini tūlīt pavēl izsūtīt 20 vīru sardzi uz Montero vasarnīcu, kur atrodas viņa sieva ar diviem jaunākajiem bērniem.

Kā no zemes izaug Musolini kamerdāma un izmisusi stāsta, ka mašīna ar Musolini dokumentiem palikusi ceļā. Viņa Como ieradusies kājām.

Musolini tūliņ izsūta savu adjutantu, miesas sargus un policistus trijās mašīnās Milānas virzienā, ar uzdevumu — par katru cenu atrast mašīnu un to atvest uz Como.

Policijas priekšnieks ziņo, ka uz Como virzās stipri partizānu spēki. Raidītājs ziņo, ka, ja Dūče šonakt neatstās Como, pilsētu nošlaucīs no zemes virsas. To Musolini nevēlās, tamdēļ viņš grib doties tālāk. Uz kurieni?

Šai jautājumā domas dalās. Graciāni grib sabiedrotos sagaidīt Como un kapitulēt. Prefekts ir par tūlītēju pāreju uz Veltliner ieleju, bet gauleiters Porta — par pāriešanu uz Cadenabbiu.

Kādreizējais iekšlietu ministrs Buffarini iesteidzas istabā.

„Dūče, ko jūs te meklējat? Jums vajag tūliņ doties uz Šveici!"

Musolini tam nepiekrīt. Tas paliek pie Veltliner ielejas, kamdēļ prefekts garantē, ka uz turieni nokļūs pa visīsāko ceļu — Como ezera vakara krastu.

Leitnantam Birceram stāvoklis nepatīk. Tas dabū savienojumu ar vācu konsulu.

„Konsula kungs, es domāju, ka Kārlis - Heincis grib doties uz Šveici," ziņo Bircers. Diplomāta atbilde skan klasiski:

„Rikojieties," tas saka, „jums tūliņ jārīkojas."

Tikai viņš nepasaka kā rīkoties. Kārlis - Heincis ir Musolini segvārds.

Atgriežas ļaudis, kas bija izsūtīti meklēt pazudušo mašīnu ar dokumentiem. Tā nav atrasta. Pazaudētas visas Musolini personīgās vērtības, pazaudēti dokumenti.

Pēdējā brīdī

Pulkstens 3,00 . . . pulkstens 4,00 . . . nekas sevišķs nenotiek. Bircers aizsnaudies. Kāds to rausta aiz pleca.

„Ātri, leitnanta kungs, Musolini grib aizbēgt. Viņš sēž mašīnā!"

Bircers miegains izskrien pagalmā. Izbrauktuve plaši atvērta. Tas ātri aptver stāvokli. Ielec savā mašīnā un aizsprosto izbrauktuvi.

Graciāni satver Birceru aiz pleca un kliedz mežonīgā balsī:

„Acumirklī atbrīvojat izbrauktuvi!"

„Maršal, es nesu atbildību. Dūče netiks prom bez manis un apsardzības komandas," mierīgi paskaidro Bircers.

Pulkstens 4.15 beidzot kolonna dodas ceļā.

Šveices valdība nakti no 25. uz 26. aprīli apspriedās un nolēma, ka nelaidīs pāri robežai nevienu fašistu dižvīru, Musolini vai tā gimenes locekļus. Pamats šim lēmumam meklējams Allana Dallesa enerģiskajā ricībā.

Leitnants Bircers ir vienīgais, kas pareizi nojauž Dūces nodomus. Savus virus tas izlicis posteņos uz via Castellano di Castelli.

Pulkstenis 9,45 Claretta atstāj māju un iesēžas vienā no melnajiem Alfa-Romeo, ar kuŗiem atbrauca no Milānas. Kādā citā sēž viņas brālis, kas uzdodas par Spanijas diplomātu, un uz mašīnas piestiprināts Spānijas karogs.

Pulkstenis 10,00 Musolini iznāk no Castelli mājas un apņēmīgi dodas uz vienu no mašīnām. Bircers ar lēcienu dodas uz savu mašīnu un pēc dažām minūtēm seko. Izlieciņies pa logu, tas var saskatīt Musolini mašīnu.

Bircers ir viens ar kaprāli Ginteru, jo pārējos nepaspēja pasaukt. Aiz Bircera brauc itāļu bruņumašīna.

Bircers redz, ka otrs Alfa-Romeo piepeši nobrauc no ceļa un pazūd putekļu mākoņi kādā mazā lauku celiņā.

Ko darīt?

(Turpinājums sekos)

CIK MAKSĀ CILVĒKS?

Pēc neveiksmīgās „invāzijas" Kastro sagūstīja pāri par 1200 kubiešu revolūcionāru. Kastro piedraudējis tos visus apšaut, ja tos neizpirks par 500 traktoriem. Pirms nedēļas ar Sav. Valstu valdības ziņu nodibinājās prominentu pilsoņu komiteja, kas apņēmusies savākt traktoru iegādei vajadzīgo naudu. — Šis notikums pelnījis vēsturnieku un juristu ievērību.

Lai to labāk saprastu, mazliet jāatgriežas pie verdzības vēstures. Kā zināms, senajos laikos verdzība bija pasaulē izplatīta un juridiski nodrošināta arī starptautiskajās tiesībās. Uzvarētājai pusei pēc katras kaujas bija tiesības gūstekņus nokaut, piedāvāt piederīgiem izpirkšanai vai pārdot vergu tirgū. Šīs verdzības tiesības pamazām, vairāku gadsimtu laikā likvidēja kristietība. Pagānu zemēs gūsta verdzība turpinājās pilnos ziedos, un arī kristietības robežrajonos to varēja izniīdēt tikai pamazām. Skandināvija no vergu tirdzniecības atteicās apm. simts gadu laikā pēc kristīšanās. Apmēram tāpat tas bija Latvijā, tirgošanās ar karа gūstekņiem tur izbeidzās ap 14 g. s. sākumu.

Tā gūstekņu tirgi beidzot izniika visās katoļu zemēs. Turpretī pareizticīgajā Maskavā gūstekņu pārdošana gluži neizbeidzās nekad, saplūda vēlāk kopā ar citu cilvēktirdzniecības veidu — dzimtļaužu pārdošanu. Tikai ar dzimtbūšanas atcelšanu Krievijā 1861. g. izbeidzās cilvēku tirdzniecība arī tur.

Ārpus Eiropas gūstekņu tirdzniecību vienmēr piekopa islama tautas, sevišķi arabi. Tie izkopa arī vergu iegūšanu bez karа, rīkodami vergu ķērāju ekspedīcijas. Labās peļņas iekārdināti, arī eiropieši piedalījās ienesīgajā vergu tirdzniecībā (sevišķi angļi un spānieši, ķerdami Afrikā nēģeŗus un pārdodami verdzībā Amerikā). 1865. g. Sav Valstu konstitūcijā ieveda verdzības aizliegumu un cilvēku tirdzniecība faktiski izbeidzās.

Bet tas nebija uz ilgu laiku. Līdz ar komūnisma nodibināšanos Krievijā 1917. gadā, verdzība un cilvēku tirdzniecība sāka atkal ievīesties, kaut arī neieguva skaidru un noteiktu sankcionējumu likumos.

Nav šaubu, ka tiklab Krievijā un tās pakļautajās zemēs, kā Ķīnā faktiski pastāv verdzība un tirgošanās ar cilvēkiem. Abās valstīs paši valsts organi (policija) periodiski sariko cilvēku ķeršanu, lai tos masveidīgi novietotu vergu darbā. Dažādās valsts saimniecības iestādes šos vergus arī viena no otras atpērk. Verdzība un cilvēku tirdzniecība tātad ir atjaunotas lielākajā Eiropas daļā un lielākajā Āzijas daļā.

Bet nu, līdz ar komūnisma ieviešanos Amerikā, arī šajā hemisfairā parādās karа gūstekņu tirgošanās ar tiem.

Liela valsts to klusu ciešot piemēm un atzīst.

Tas ir tiešām vēsturisks brīdis.

Līdz ar to laiks sākt arī klusās biržas kursos atzīmēt cilvēku cenas. Jāsaka, ka pagaidām tās visai augstas. Kastro pieprasītie traktori, ar visu transportu, izmaksāšot 20 miljonu dolaru. Tā kā ir 1200 gūstekņu, tad var izlēst, ka viens stiprs, vesels un darba spējīgs vīrietis maksā 16.667 dolarus.

Varam izrēķināt, cik būtu maksājuši tie 200.000 latviešu, ko verdzībā aizveda krievi. — Iznāk, ka 3 miljardus un 333 ar pusi miljonus dolaru . . . Vergos aizveda arī tikpat daudz īgauņu, tikpat lietuvju. Summu var triskāršot un tad iznāk apaļi 10 mijardi.

Par tādu summu kādrez kaut kas ir dzirdēts. To krievi esot saņēmuši aizdevumā, tikai neesot atmaksājuši. Un nav izdevuši arī vergus, ko neviens gan arī nebija prasījis.

Lūk, divdesmitā gadsimta veikals!

Un Chruščevam taisnība, ka viņa saimniecība tomēr pārāka par brīvās pasaules saimniecību. **Ks**

Ārī tā atgadās...

Londonas apakšzemes vilcienu direkcijā ieradās kāds angļis, vēlēdamies samaksāt braukšanas biļetes vērtību. Viņš paskaidroja, ka braucienu uzsākot, pazemja stacijā lasījis plakātu: „Kasieris saslimis. Samaksājiet par braucienu vilcienu atstājot". Izkāpjot, pasažieris, godīgs cilvēks būdams, gribējis parādu nokārtot, bet arī tanī stacijā rēgojies uzraksts, ka kasieris saslimis. Tad godīgais pasažieris mērojis ceļu uz pazemja direkciju, lai nokārtotu parādu.

☆

Mančesterā, Anglijā nesen notika „labāk ģērbtā kunga" vēlēšanas. Žūrijas komisija par tādu izraudzīja 33 g. v. nēģeri Bernhardu Braunu. Viņš bija tērpies gaiši zilā trispogu žaketē, baltā kreklā, ar kukuruzas krāsas kakla saiti. Noskaidrojot gaumīgā uzvarētāja apstākļus, izrādījās, ka viņš jau 17 gadus bezdarbnieks un pārtiek no sociālā pabalsta.

☆

Ar pistoli rokā 20 g. v. amerikāņu armijas kaprālis Steve Corby uztraukts iedrāzās Bitburgas (Vācijā) pamatskolas klasē, pavēlēdams skolotājam un visiem skolniekiem tūdaļ doties uz netālo Philippsheimas dzelzceļa staciju; kur tos ieslēdza uzgaidāmā telpā, un pats aizbrauca. Lietu izmeklēja militārā policija, pie kam noskaidrojās, ka amerikānis dzērumā iedomājies, ka skolnieki nolaupuši viņa džipam antenu, jo mašīna bijusi novietota skolas ēkas tuvumā.

Pārcentīgais amerikānis izpirka savu rīcību ar degradējumu par kareivi un 45 dienām stingrā aresta.

☆

Minchenes policijā šinīs dienās pieteicās 87 g. v. Kurts Ellenbogens, pensionārs, kuŗš savas vecuma dienas vadīja kādā veco ļaužu mītnē. Viņam bija uzmākušies neatvairāma vēlēšanās, vēlreiz baudīt dzīvi pilniem malkiem, kā to spēka gados bija pieradis. Viņš bija piesavinājies kāda istabas biedra ietaupījumu, apm. DM 300,-, ar divu kopā sasietu palagu palīdzību naktī caur otrā stāva logu nolaidies uz ielas, devies uz staciju un atbraucis Minchenē, kur naktslokālos vadījis „skaistus brīžus" (kā viņš pats izsakās), notriekdams piesavināto naudu līdz pēdējam feniņam.

AUTOMOBIĻA 75 G. JUBILEJA

SATIKSMES LĪDZEKLIS, KAS PĀRVEIDOJA PASAULI

Šogad automobilim piepildās 75 gadu jubileja. Toreiz kalendāru vākus greznoja skaitlis 1886., kad Ķeizariskā patentu valde Berlīnē ar rakstu Nr. 37435 patentēja Carla Benca izgudrojumu. Apmēram tai pašā laikā, tikai dažas nedēļas vēlāk, pilnīgi neatkarīgi no Benca, līdzīgu izgudrojumu pieteica arī Gotlība Daimlers.

Neparasto jauno satiksmes līdzekli ļaudis neapsveica jūsmīgām gavilēm, bet gan raudzījās diezgan pesimistiski. Pirmais automobilis bija neganti rūcoša, samērā lēni kustoša „droška", kas traucēja mieru un biedēja zirgus. Neviens neparedzēja izgudrojumam daudzsološu nākotni.

Lai izveidotos par kaut cik pieklājīgu satiksmes līdzekli, automobilim vajadzēja daudz gadu. Tikai ap gadsimta maiņu varēja sākt runāt par automobiļa uzvaras gājienu pasaulē. To ievadīja amerikāņu rūpnieka Henrija Forda izgudrotā slīdošā lenta, kā arī daudzkārtīgi uzlabojumi auto būvē un izveidošanā.

Kādreiz karalis Indriķis IV iedomājās nostibilizējis savas valsts labklājību, „ja katram zemniekam svētdienas rītā ir cepts cālis galdā". Šodien varētu teikt, ka cilvēks apmierināts, ja 75 gadu jubilejā. Toreiz kalendāru vākus greznoja skaitlis 1886., kad Ķeizariskā patentu valde Berlīnē ar rakstu Nr. 37435 patentēja Carla Benca izgudrojumu. Apmēram tai pašā laikā, tikai dažas nedēļas vēlāk, pilnīgi neatkarīgi no Benca, līdzīgu izgudrojumu pieteica arī Gotlība Daimlers.

Neparasto jauno satiksmes līdzekli ļaudis neapsveica jūsmīgām gavilēm, bet gan raudzījās diezgan pesimistiski. Pirmais automobilis bija neganti rūcoša, samērā lēni kustoša „droška", kas traucēja mieru un biedēja zirgus. Neviens neparedzēja izgudrojumam daudzsološu nākotni.

Lai izveidotos par kaut cik pieklājīgu satiksmes līdzekli, automobilim vajadzēja daudz gadu. Tikai ap gadsimta maiņu varēja sākt runāt par automobiļa uzvaras gājienu pasaulē. To ievadīja amerikāņu rūpnieka Henrija Forda izgudrotā slīdošā lenta, kā arī daudzkārtīgi uzlabojumi auto būvē un izveidošanā.

Kādreiz karalis Indriķis IV iedomājās nostibilizējis savas valsts labklājību, „ja katram zemniekam svētdienas rītā ir cepts cālis galdā". Šodien varētu teikt, ka cilvēks apmierināts, ja 75 gadu jubileja. Toreiz kalendāru vākus greznoja skaitlis 1886., kad Ķeizariskā patentu valde Berlīnē ar rakstu Nr. 37435 patentēja Carla Benca izgudrojumu. Apmēram tai pašā laikā, tikai dažas nedēļas vēlāk, pilnīgi neatkarīgi no Benca, līdzīgu izgudrojumu pieteica arī Gotlība Daimlers.

Neparasto jauno satiksmes līdzekli ļaudis neapsveica jūsmīgām gavilēm, bet gan raudzījās diezgan pesimistiski. Pirmais automobilis bija neganti rūcoša, samērā lēni kustoša „droška", kas traucēja mieru un biedēja zirgus. Neviens neparedzēja izgudrojumam daudzsološu nākotni.

Lai izveidotos par kaut cik pieklājīgu satiksmes līdzekli, automobilim vajadzēja daudz gadu. Tikai ap gadsimta maiņu varēja sākt runāt par automobiļa uzvaras gājienu pasaulē. To ievadīja amerikāņu rūpnieka Henrija Forda izgudrotā slīdošā lenta, kā arī daudzkārtīgi uzlabojumi auto būvē un izveidošanā.

Kādreiz karalis Indriķis IV iedomājās nostibilizējis savas valsts labklājību, „ja katram zemniekam svētdienas rītā ir cepts cālis galdā". Šodien varētu teikt, ka cilvēks apmierināts, ja

KĀ PAREĢOJA LAIKU TOREIZ

Senāk latviešu zemniekam nebija barometra, pēc kā noteikt laiku. Bieži vien lauku mājās varēja atrast vienkāršu egles žuburiti, piestiprinātu pie dzīvojamās ēkas ārējās sienas. Eglītes galotne ar naglu piesista sienai, un tanī pusē, kur zariņš, apvilkts pusriņķis. Sausā laikā zariņš liecās uz augšu, bet lietainā uz zemi. Vētrās un negaisos zariņš salocījās stipri zemu.

Tas bija vienkāršs barometrs, bet laiku varēja noteikt vismaz 3 dienas uz priekšu. Visvairāk laiku tomēr vēroja pēc saules, mēneša, zvaigznēm un dažādām dabas parādībām, kā arī no kustoņu izturēšanās.

Latviešu zemnieks laika noteikšanā bija labi ievingrinājies, un savu māku nodeva nākamajām paaudzēm.

Naktī, zirgus kopdams, zemnieks vēroja mēnesi. Ja tas pieaug ar ragiem dienvidos, tad vīsu mēnesi gaidāms silts laiks, bet ja ar ragiem uz ziemeļiem, tad būs auksta ziema, bet vējaina vasara.

Ja mēness ir skaidrs un spožs, būs sauss laiks, bet ja tam apkārt „dārzs", tad gaidāmi nokrišņi. Iesārts meness vēsta stiprus vējus, bet sarkans — vētru.

Zvaigznes raugoties, ja putnu ceļš ir skaidrs, tad paredzams labs un jauks laiks, bet ja zvaigznes nav pietiekoši spožas, tad būs grozīgs laiks ar vēju un lietu. Uz jauku laiku norāda arī liela rasa, migla, kas, saulei lēcot, izklīst, un ja naktī mežā siltāks, nekā klajā laukā.

Jauku un labu laiku var sagaidīt, ja, saulei lēcot, debesmalā redzams gaišs mākonis, ja, saulei uzlēcot, tā ir gaiša, bet norietot sarkana; nokrišņi paredzami, ja saule norietot ieiet tumšā mākonī, jeb arī saulei uzlēcot, debesmalā redzams tumšs mākonis, jeb arī saulei uzlēcot vai norietot, apņem bāla vai zaļgana migla. Bet stiprs vējš gaidāms, ja vakarblāzma sarkana, vai arī, ja mākoņi iet no visām pusēm un sabiezējas ap sauli.

Laikraksts „Atbalss" 1897. gadā raksta: Labs laiks gaidāms, kad bezdelīgas un ciruļi augstu lidinās, kad vālodze dzied miligā balsi, kad pret sauli, uz zemi skatoties, redz zirnēkļu audumus, kad rīta ziemelis puš, kad saulei uzlēcot, spožu staru nav, kad liemum listot, priežu mežos zilgana migla ceļas, kad migla rītos uz zemi nokrīt. Bet slikts laiks gaidāms, kad zirgi pieguļā klanās, kad govis stipri bizo, kad suns zāli ēd, kad kaķis lien krāsni gulēt, jeb skrāpējas ap kokiem, kad vārnas stipri brēc, kad vālodze brēc ķērstēdama, kad zvirbuļi krūmos gari dzied, kad bezdelīgas zemu skrien, kad čūskas ir žirgtas, kad dēles pa zemes virsu lodā, kad zirnēkļi stipri strādā, tiklus auzdami, kad odi kozdami uzmācas cilvēkam, kad spārnainās skudras skraida, kad pirms saules uzlēkšanas rīta puse ir stipri sarkana, kad saulei uzlēcot ir lieli stari, kad saulei virsū sarkans stabs, kad rīta migla gaisā uzkāpj, kad ziemeļos mākoņi ceļas, kad saulei noejot, vējš ceļas, kad vējš pūš gaudodams, kad dūmi no skursteņa zemu dodas, kad uguns pie katla dibena ķeras, kād ziemā no jumtiem palāses pil, kad cilvēks jūtas noguris, kad večiem krusti sāp.

Laiku vēroja arī pēc kustoņiem. Nokrišņus varēja sagaidīt, ja suns un kaķis ēd zāli, ja gailis dzied nelaikā, ja vistas kladzina, ja cāļi jaukā laikā salasās zem vistas spārniem, ja piles plikšķinās ūdenī un brēc, ja vārnas lidodaros. Ja zvirbuļi peras smilti, no rīta bites nelaižas dravās, circenis dzied stiprāk nekā parasts, ja sliekas lien ārā no zemes, — gaidāms lietus. Negaiss un vētra gaidāmi, ja vēži rāpjas no ūdens uz sauszemi, ja aitas badas savā starpā.

M. Krone

ROKAS SKŪPSTS DAŽĀDOS LAIKMETOS

Mums, latviešiem, kas esam auguši Rietumeiropas civilizācijas un sabiedriskās kultūras ietekmē, rokas skūpsts nav sveša lieta.

Jau senči mācēja piešaut muti lielkunga rokai, bez ceremonijām, droši vien, neveiklā kustībā, tāpat mūsu tēvi un mātes gan atcerēsies mācību: „Nu, pabučo taču krustmātei roku, bērns," un pašu negribīgo locīšanos, rīkojumu izpildot, kas skaidri liecina, ka īsteni latvieši par rokas skūpstu nez' vai būs tādos pašos ieskatos kā īsteni franči vai itāļi.

Kur šis skūpsta paveids cēlies, kā iesakņojies un tapis par tradīciju, to nepētīsim, bet aplūkosim, kāds tas izskatās šinī atomu un „instantpudiņu" laikmetā.

Izpētīts, ka rokas skūpsts saistas ar ļoti labu audzināšanu, labām manierēm, un visbiežāk sastopams zināmos sabiedrības slāņos. Tā kā sākot ar 2. pasaules karu abas pirmās pieminētās lietas tikpat kā aizskalotas, modernajiem psichologiem atraujot zemapziņas freudiskās slūžas, un sabiedrības „zināmie slāņi" daudzkārt spēcīgi sajaukti ar mazāk „zināmiem", rokas „pabučošanu" jaunā paaudze tikpat kā nepazīst. Ja arī to šeit kādreiz rāda filmās, tad tā parasti ir sieviete, kas bikli skaŗ lūpām atgrēkliņ izlaidušos galvenā varoņa ierastajam pistoles grābienam sažmiegto dūri.

Kā no tā redzam, rokas skūpsta dekadence jau sākusies . . .

Neskatoties uz to, lūpu pieskāriens rokai ir žests, kas, eleganti kļuva leģendārs un ierosināja policiju buvēt līdzīgus bruņu auto cīņai ar banditiem.

Auto popularizēšanai daudz pakalpoja drošsirdīgi motorsporta cienītāji, rīkojot pirmās skriešanas sacensības. Protams, pirmie auto bija bagātnieku daļa, jo vienkāršie mirstīgie nevarēja augsto cenu atļauties. Tamdēļ arī nav brīnums, ka Prūsijas princis Heinrichs šķina pirmos laurus kā kaislīgs autobraucējs sacensības, likdams skatītājiem nodrebēt bailēs, vērojot „lielo" ātrumu (toreiz ap 40 km resp. 25 jūdzes stundā). Viņam arī pieder veļa aizsargstikla nepieciešamības atrašana un ierosinājums tādu pierīkot visiem automobiļiem.

Uzņēmīgi cilvēki vēl auto bērnības gados riskēja ar „pasaules apceļošanu". Tā vēstures annālos pazīstama „visu laiku lielākā sacensība", kā to laikraksti toreiz apzīmēja: 1908. gadā no Nujorkas devās ceļā seši automobiļi, lai caur Sanfrancisko, Japānu un Krieviju sasniegtu Parizi. Brauciens ilga gandrīz gadu, jo ceļš no Vladivostokas līdz Pozenei nebija automobiļiem piemērots. Divi vāģi tomēr sasniedza mērķi.

Dažus gadus agrāk uzņēmīgā francūziete Madame du Gast jau bija pierādījusi, ka arī sieviete var veiksmīgi vadīt stūri, nobraukdama bez sevišķām kļūmēm primitivajā „kastē" no Parīzes līdz Madridei.

Pateicoties Henrija Forda uzņēmībai, auto produkcija strauji vairojās, kā arī uzlabojās mašīnu kvalitāte, ērtība un drošība. Pamazām slīdēja arī cena, īpaši rodoties konkurencei auto rūpniecībā. Pēc 1. pasaules karа auto nebija vairs bagāto ļaužu privilēģija. Miljonāri tomēr atrada ceļu, kā demonstrēt savu maku varenību: tie vienojās ar angļu firmu, ka Rolls Royce automobiļi paliks rezervēti augstākam „desmit tūkstotim". Tāda kārtība dzīva vēl šodien, bet „mirstīgie" nav par to izmisuši un nemaz neiekāro neizskatīgos un smagos „rollroisus".

Aizvadītajos 75 gados automobilis ievērojami pārveidojis pasaules seju. Bez automobiļa nebūtu iedomājamas milzīgās rūpniecības pilsētas, greznās plūdmales, Las Vegas luksus hoteļi un lepnie vasarnīcu rajoni lielpilsētu apkārtnē. Auto era iezvanīja to dzīves steigu, kāda šodien bendē cilvēku nervus Amerikā un Eiropā.

Kāds nelaimīgs automobilis pārvilka svītru arī „vecajiem labajiem laikiem". Tas bija 1914. gada jūnijā mazā Serbijas pilsētiņā Sarajevā, kur atentātā mira Austrijas kronprincis Francis Ferdinands. Automobilis, kuŗā viņš brauca, nebija ložu drošs. . .

S. g. 7. jūnijā amerikāņu augstākās militārās akadēmijas Vestpointā izlaidumā būs arī latvietis. Dažu svarīgu apstākļu dēļ jaunais leitnants nevēlas, ka viņa vārdu laikrakstos piemin.

Šī militārā akadēmija dibināta 1802. g., ap 50 jūdžu ziemeļos no Nujorkas, klinšainajos Hudsonas upes krastos, un to savā laikā beiguši ievērojamākie amerikāņu ģenerāļi, kā Eizenhauers, Mekartūrs, Bredlijs un citi. Šī gada beidzējs ir vienīgais latvietis, kas akadēmijā mācījies, arī trijās jaunākajās klasēs nav neviena mūsu tautieša. Akadēmijā viņš iekļuvis 1957. gadā no Ziemeļkarolainas štata pēc stingrām fiziskām un akadēmiskō zināšanu pārbaudēm. Pirmais gads bijis grūtākais, kad arī daļa jauno kadetu stingrās disciplinas un mācību dēļ atkrituši. Mācības sākuši pāri par 700 kadetu, bet šogad beidz tikai ap 500, tā kā vairāk kā 200 palikuši pusceļā.

Pie militārās akadēmijas Vestpointā kontroles punktā stāv sargs, kas noprasa apmeklētāja vajadzības un atzīmē automašīnas numuru. Slaida auguma, saulē iededzis kadets aizved pie meklējamā latviešu jaunekļa, kuŗš labprāt vēlas runāt latviski, kaut arī ar amerikāņu akcentu, brīžiem meklējot latviskos nosaukumus, vai arī kādreiz izlidzoties ar amerikāņu vārdiem.

Šķiroties jaunais amerikāņu armijas leitnants, kas šo pakāpi saņems pēc izlaiduma 7. jūnijā, bet tagad vēl ir tikai kadets, novēl, lai vairāk latviešu izmantotu šo militāro akadēmiju. No akadēmijas var pieprasīt informācijas brošūras. Kaut arī dažādie pārbaudījumi ir grūti, iekļūšana nav neiespējama.

V. Irbe

ZELTA UN SUDR

Nujorkieši lem

Doma par kopīgu latviešu namu Nujorkas organizācijām pastāv jau apmēram desmit gadus. Nujorkas latviešu biedriba līdzekļus vāc vēl ilgāk. Neskatoties uz to, nama iegādes jautājums nav atrisinājies. Lai to aktivizētu, Nujorkas latv. organizāciju padome bija sasaukusi apspriedi Baltijas brīvības namā 25. maijā.

Atklājot apspriedi, padomes priedis K. Stankevics norādīja, ka lokālam vajadzībām Bronksā un Friportā domā iegādāties skolas un baznīcas, bet Longailendā nodibinājusies biedriba, kas grib celt savu Kultūras namu. Latvieši kļuvuši turīgāki, tāpēc jākļeras pie kopīga nama iegādes reālizēšanas.

Pārrunās izskanēja atziņa, ka nama iegāde stipri nokavēta, tacu jāpārvar flegmatisms un netīciba. Daudzi līdzšinējie mēģinājumi ieinteresēt organizācijas kopīgā mērķa sasniegšanai, nav sekmējušies. Namu varētu iegādāties tikai uz paju vai akciju pamata, jo ziedojumu vākšanas akcija cieta neveiksmi.

A. Kopmanis ieteica dibināt paju sabiedrību, bet sanāksmes vairākums bija par komisijas izveidošanu, kas izstrādātu statūtu projektu, apzinātu līdzekļus, ievācot ziņas, vai visi uztur agrākos pieteikumus un lēmumus, jo dažas organizācijas ir savus uzskatus mainī dāru sazīmēš valdi, bet pēc nas valdi atka

V. Mateuss organizāciju — šu ev. - lut. d tities ar solīju kādu noteiktu draudzei neno Par paju iegād cei, bet katrs var iegādāties ieskatiem.

Kads cits ie ja dibināt mā krāt sīknaudu

■ **Baletmeist saistīts darbā par baleta re skolas vadītā nājums ne vi baletmeistaram baletam, jo ir viena no saulē.**

■ **Ģimenes glijā rīkoja L šu skola 14. baznīcas zālē ga vadītā g kalpojuma b jās klātesoš skolēnu priek**

JAUNIEŠU IESVĒTE MELBU

1. ev. - lut. latv. draudzē. Attēlā no kreisā Maija Zālīte, Māra Ceriņa un draudz

...A 75 G.
...A

...OJA PASAULI

...kļuva leģendārs un ierosināja policiju būvēt līdzīgus bruņu auto cīņai ar bandītiem.

Auto popularizēšanai daudz pakalpoja drošsirdīgi motorsporta cienītāji, rīkojot pirmās skriešanas sacensības. Protams, pirmie auto bija bagātnieku daļa, jo vienkāršie mirstīgie nevarēja augsto cenu atļauties. Tamdēļ arī nav brīnums, ka Prūsijas princis Heinrichs šķina pirmos laurus kā kaisligs autobraucējs sacensības, likdams skatītājiem nodrebēt bailēs, vērojot „lielo" ātrumu (toreiz ap 40 km resp. 25 jūdzes stundā). Viņam arī pieder veja aizsargstikla nepieciešamības atrašana un ierosinājums tādu pierīkot visiem automobiļiem.

Uzņēmīgi cilvēki vēl auto bērnības gados riskēja ar „pasaules apceļošanu". Tā vēstures annālos pazistama „visu laiku lielākā sacensība", kā to laikraksti toreiz apzīmēja: 1908. gadā no Ņujorkas devās ceļā seši automobiļi, lai caur Sanfrancisko, Japānu un Krieviju sasniegtu Parīzi. Brauciens ilga gandrīz gadu, jo ceļš no Vladivostokas līdz Pozenei nebija automobiļiem piemērots. Divi vāgi tomēr sasniedza mērķi.

Dažus gadus agrāk uzņēmīgā francūziete Madame du Gast jau bija pierādījusi, ka arī sieviete var veiksmīgi vadīt stūri, nobraukdama bez sevišķām kļūmēm primitīvajā „kastē" no Parīzes līdz Madridei.

Pateicoties Henrija Forda uzņēmībai, auto produkcija strauji vairojās, kā arī uzlabojās mašīnu kvalitāte, ērtība un drošība. Pamazām slīdēja arī cena, īpaši rodoties konkurencei auto rūpniecībā. Pēc 1. pasaules kara auto nebija vairs bagāto ļaužu privilēģija. Miljonāri tomēr atrada ceļu, kā demonstrēt savu maku varenību: tie vienojās ar angļu firmu, ka Rolls Royce automobiļi paliks rezervēti augstākam „desmit tūkstošim". Tāda kārtība dziva vēl šodien, bet „mirstīgie" nav par to izmisuši un nemaz neiekšģīgo nezskatīgos un smagos „rollroisus".

Aizvadītajos 75 gados automobilis ievērojami pārveidojis pasaules seju. Bez automobiļa nebūtu iedomājamas milzīgās rūpniecības pilsētas, greznās plūdmales, Las Vegas luksus hoteļi un lepnie vasarnīcu rajoni lielpilsētu apkārtnē. Auto era iezvanīja to dzīves steigu, kāda šodien bendē cilvēku nervus Amerikā un Eiropā.

Kāds nelaimīgs automobilis pārvilka svītru arī „vecajiem labajiem laikiem". Tas bija 1914. gada jūnijā mazā Serbijas pilsētiņā Sarajevā, kur atentātā mira Austrijas kroņprincis Francis Ferdinands. Automobilis, kurā viņš brauca, nebija ložu drošs...

...ŪPSTS DAŽĀDOS ...IKMETOS

...sam un ar prasmi izpildīts, tāpat var ...zīci- grozīt izteiksmi dāmas dvēseles ...ie- spoguli — acis — kā aizmāršīga ...vēsa vīra dažas dienas pēc 13. lauli- ...bas jubilejas no juveliera pārnestā mazā etvīja.

...nuti Dažādi ir skūpsti, dažādas pa- ...oni- šas pieejas. Ir kungi, kas satver ...tība, roku, parauj to uz augšu, izloka ...ites paroci- lenķi un uzvedas tā, it ...pa- kā nupat jau — — bet nekā — ...roku, rociņa atkrīt neskūpstīta.

...loci- Biklos var pazīt jau pa ga- ...kas balu, kā tie atsperas, tā sakot, ...vieši saņem dūšu un ļoti nopietni uz- ...būs spiež rokai nosvidušās lūpas, pēc ...steni tam dziļdami uzelpojot un atkāpjoties.

...ēlies, Vecākie dzentlmeņi, turpretim, ...radi- paliek pusceļā, nošmaukstinot ...sīm, gaisā labā atstatumā no pašas ...un rokas, jo stīvie skriemeļi nepie- ...saiš- laiž strauju saliekšanos. Tomēr ...la- žests jāparāda . . .

...sau- Visdraudošāk tomēr izturas tie, ...nētās kas ne par ko neatzīst tādu no- ...mo- vecojušos negantību kā rokas ...ujot skūpstu. Tie spēcīgos pirkstos sa- ...un grābj pasniegto roku un to stin- ...lāni" gri pakrata, tādējādi rokas īpaš- ...ar niecē jau pašā sākumā iznīcinot ...abu- priecīgās gaidas.

...t kā Lai kādi arī nebūtu ieskati šai ...dreiz jautājumā, rokas skūpsts mūs- ...r sie- dienās tomēr no vēsās formālitā- ...a at- tes izvērties par vairāk vai ma- ...va- zāk individuālu žestu, kam snie- ...ābie- dzējs un saņēmēja labprāt pie- ...skūp- šķir acumirkļa noskaņas izraisī- ...eskā- to nozīmi, nevis piemēro vecā, ...ganti labā Rīgas dančų meistara Kauliņa „Smalkā toņa" izskaidrojumus, ko slepeni un ticīgi studējām zaļā jaunībā.

PIRMAIS LATVIETIS BEIDZ VESTPOINTU

Š. g. 7. jūnijā amerikāņu augstākās militārās akadēmijas Vestpointā izlaidumā būs arī latvietis. Dažu svarīgu apstākļu dēļ jaunais leitnants nevēlas, ka viņa vārdu laikrakstos piemin.

Šī militārā akadēmija dibināta 1802. g., ap 50 jūdžu ziemeļos no Ņujorkas, klinšainajos Hudsonas upes krastos, un to savā laikā beigusi ievērojamākie amerikāņu ģenerāļi, kā Eizenhauers, Mekartūrs, Bredlijs un citi. Šī gada beidzējs ir vienīgais latvietis, kas akadēmijā mācījies, arī trijās jaunākajās klasēs nav neviena mūsu tautieša. Akadēmijā viņš iekļuvis 1957. gadā no Ziemeļkarolainas štata pēc stingrām fiziskām un akadēmisko zināšanu pārbaudēm. Pirmais gads bijis grūtākais, kad arī daļa jauno kadetu stingrās disciplinas un mācību dēļ atkrituši. Mācības sākuši pāri par 700 kadetu, bet šogad beidz tikai ap 500, tā kā vairāk kā 200 palikuši pusceļā.

Pie militārās akadēmijas Vestpointā kontroles punktā stāv sargs, kas noprasa apmeklētāja vajadzības un atzīmē automašīnas numuru. Slaida auguma, saulē iedegzis kadets aizved pie meklējamā latviešu jaunekļa, kurš labprāt vēlas runāt latviski, kaut arī ar amerikāņu akcentu, brīžiem meklējot latviskos nosaukumus, vai arī kādreiz izlīdzoties ar amerikāņu vārdiem.

Šķiroties jaunais amerikāņu armijas leitnants, kas šo pakāpi saņems pēc izlaiduma 7. jūnijā, bet tagad vēl ir tikai kadets, novēl, lai vairāk latviešu izmantotu šo militāro akadēmiju. No akadēmijas var pieprasīt informācijas brošūras. Kaut arī dažādie pārbaudījumi ir grūti, iekļūšana nav neiespējama.

V. Irbe

DZIESMU SVĒTKIEM GATAVOJOTIES

VAI LATVIEŠI PIEPILDĪS MAPLE LEAF GARDEN?

Vasara Kanadā lākas iespējas nokļūt uz svētkiem. Bez tam šo svētku rīkošana atbalsojusies visā pasaulē, ieskaitot dzimteni. Šo grandiozo latviešu salidojumu rikojam ar visu mūsu šī kontinenta organizāciju ziņu un atbalstu, lielā saskaņā un vienprātībā.

Maple Leaf Garden ir vieta, kur notiek ne tikai hokeja sacīkstes, cirkus izrādes un ledus karnevāli, bet arī daudzi augstvērtīgi mūzikas priekšnesumi, piem., Metropolitena operu izrādes, simfoniskie koncerti u.t.t.

Īres maksa par zāli nav mazā — tā ir 25% no bruto ienākuma. Pēc galvenā pārvaldnieka Boltona paskaidrojuma šis ir vienīgais noteikums, uz kādu zāli izīrē. Dažlaros tas var pārsniegt 5000. Rīkotājiem bija grūti izšķirties par tik augstu īres maksu, jo Varsiti arēna maksāja zem $1.000,-. Taču komiteja vienbalsīgi atzina, ka Dziesmu svētki nav domāti naudas pelnīšanai, kāpēc jādara iespējamais, lai visi, kas vēlētos lielo koncertu dzirdēt, tajā varētu arī noklausīties.

Kas jāzina par biļetēm un to iegādi.

Ieejas cena parterī ir $3.50, bet pārdošanā būs tikai 400 biļetes, jo 1200 izdalīs svētku aktīvajiem dalībniekiem — koristiem, dejotājiem, preses pārstāvjiem, goda viesiem u. c. Noīrētā zāle iekārtota amfiteātra veidā — sēdvietas atrodas visapkārt telpai. Zāle iedalīta 4 cenu grupās: sarkanās biļetes maksā $3,- (1300 vietū), zilās $2,50 (4200 v.), zaļās — $2,- (3000 v.), un pelēkās — $1,50 (3000 vietu). Redzamība un dzirdamība arī vislētākajās vietās ļoti laba.

Bet ir arī lietas, kuras, par spīti atkārtotajiem mēģinājumiem, neizdevās izkārtot, piem., puscenas jaunatnei un bērniem.

Svētku apmeklētājiem te noderētu daži padomi, piem., var ņemt līdzi bērnus par brīvu, ja tos nes uz rokas — jāiznes cauri durvju aizsprostam. Tāpat bērniem, kas augumā nav lielāki par 4' 6", ielaidēji atļauj ieiet diviem uz vienu biļeti. Protams, solos būs drusku jāsaspiežas vai jāpasēž uz ceļgala. Grūtāk tas izdarāms dārgākās vietās, kur jāsēž uz krēsliem. Biļetes kopkoncertam jau dabūjamas šodien, rakstveidā tās pieprasot M. L. G.

Rīcības komiteja pagatavojusi speciālas pieprasījuma veidlapas, kas dabūjamas pie tās locekļiem un visās svētku biļešu pārdošanas vietās: Lotus, Venus un Callas puķu veikalos, kā arī DV grāmatnīcā Toronto. Kasē biļetes varēs iegādāties sākot ar 14. augustu.

Lai svētku dienās nerastos drūzmēšanās un pārpratumi, tautieši laipni lūgti biļetes iegādāties laikus.

VIŅI DZIEDĀS TORONTO

KIČENERAS - VATERLŪ LATVIEŠU KORIS. Kori šādi dziedātāji, sieviešu balsis: Anna Apine, Maija Andersone, Vilma Cera, Velta Krūmiņa, Vilma Krūze, Lūcija Lasmane, Nelda Lieģe, Vilma Meldere, Erna Norvile, Antonija Pizāna, Ņina Rudusans, Emma Šēra, Eleonora Zommere, Ilze Sommere. Viru balsis: Evalds Beršķis, Nikolajs Beinarovičs, Jānis Cers, Arnolds Kurmis, Alfons Zandersons, Alfrēds Zitars. Diriģents Jānis Norvilis, koŗa priekšnieks Jānis Cers.

Pēc komp. Norvila pārcelšanās organizāciju sarīkojumos un uz dzīvi Kičenerā, 1957. gada dievkalpojumos, kā arī kanadiciešem. Kopā ar Hamiltonas latv. septembrī tika noorganizēta Kib-bas un Bramptonas latv. b-bas čeneras - Vaterlū latviešu dziedātāju kopa - koris. Koris dzies- koŗiem dziedājis arī koncertos mas skandinājis vietējo latviešu dziesmu vakaros.

MĀKSLAS MĪĻOTĀJU STRĪDI INDIĀNAPOLĒ

Noslēdzot 8. sezonu, Baltiešu koncertapvienība Indiānapolē š. g. 20. maijā World War Memorial patikamās telpās bija rīkojusi koncertu, iepazistinot klausītājus ar baritona Teodora Britas sniegumiem. Dziedonis uzrādīja augstvērtīgu kvalifikāciju un klausītāji bagātīgi pateicās aplausiem un ziediem.

Astotā sezona noslēgusies, un dažam labam liksies, ka nu koncertapvienības vadošās personas, gaidās uz 9 sezonu var kādu laiciņu atpūsties. Bet patiesība ir citāda. Kaut Koncertapvienību Indiānapolē var uzskatīt par aktīvu un panākumiem bagātu organizāciju, tai tomēr dažreiz nācies pārvarēt lielas grūtības, lai sekmīgi veiktu savu uzdevumu. Kaut vai financiālas dabas, abonentu skaitam samazinoties. Sevišķi tas sakāms pēc Indiānapoles novada dziesmu svētkiem, kad, vadoties no ultrādemokratisma, daži cilvēki, nevarēdami saprasties ar koncertapvienības priekšsēdi Viktoru Ziedoni dziesmu svētku lietā, savu antagonismu parādīja izstājoties no koncertapvienības, aizraujot līdz, kā jau šādos gadījumos parasts, arī vairākus citus abonentus, kas paraduši skatīties, ko dara „skaļāku vārdu" trimdas pagastā iegušie.

Diezgan dīvaina šāda izrīcība, kad mākslas sniegumus uzkar uz viena vadža ar koncerta rīkotājas organizācijas priekšsēža plat-mali.

Pašreiz abonentu skaits nostabilizējies, jo mūzikas laukā vienmēr pastāvējis zināms kodols, kuŗam vienalga, kas paraksta iepējas karti, bet galvenais ir pats māksliniecks un viņa sniegums. Pašreiz apvienībā 240 biedri-abonenti, no tiem 140 latviešu un pārējie igauņi, ungāri un amerikāņi.

Latviešu aprindās bija dzirdams nemiers, ka astoņus gadus nav notikušas apvienības valdes vēlēšanas. Pr-ks V. Ziedonis tās bija nolicis 20. maijā, koncerta starpbrīdī, vadīšanu uzticot Organizāciju padomes pārstāvim Alfonam Lidumam, bet koncertapvienības līdzšinējam priekšsēdim un valdes locekļiem vēlēšanu laikā uzturoties blakus telpās.

Rezultāti pārsteidzoši. Līdzšinējais „nedemokratiskais" priekšsēdis Viktors Ziedonis un viņa līdzšinējā „salasītā" valde tika ievēlēti vienbalsīgi vadīt apvienību vēl 9. sezonu. Kā redzams, vēlētāju vairākums bija atzinuši, ka ne jau tukšā „demokratisko vēlēšanu" skandēšana ir noteicošais faktors, bet gan labi padarīts darbs.

Vijolnieks Viktors Ziedonis bija tas, kas, pieaicinot palīgos dažus mūzikas mīlētājus, Indiānapolē nodibināja koncertapvienību, kā pirmo šāda veida pasākumu ASV. Astoņus gadus viņš vadījis šo apvienību, sagādājot Indiānapoles latviešiem un cittautiešiem iespēju noklausīties 38 koncertus ar prominentāko latviešu un igauņu mākslinieku piedalīšanos.

Apvienības priekšsēdis paziņoja, ka turpmāk visos koncertos latviešu jauniešiem un studentiem ieeja brīva, lai latviešu mūzika būtu pieejama un ar to varētu iepazīties mūsu jaunā audze, kuŗai grūti pieejami latviešu kultūras avoti, lai svešumā rastu bazi latviskumam.

Alfr. Burģis.

ZELTA UN SUDRABA ĶIEĢELIŠI

Ņujorkieši lemj par nama iegādi.

Doma par kopīgu latviešu namu Ņujorkas organizācijām pastāv jau apmēram desmit gadus. Ņujorkas latviešu biedrība līdzekļus vāc vēl ilgāk. Neskatoties uz to, nama iegādes jautājums nav atrisinājies. Lai to aktivizētu, Ņujorkas latv. organizāciju padome bija sasaukusi apspriedi Baltijas brīvības namā 25. maijā.

Atklājot apspriedi, padomes prdis K. Stankevics norādīja, ka lokālam vajadzībām Bronksā un Friportā domā iegādāties skolas un baznīcas, bet Longailendā nodibinājusies biedrība, kas grib celt savu Kultūras namu. Latvieši kļuvuši turīgāki, tāpēc jākeras pie kopīga nama iegādes reālizēšanas.

Pārrunās izskanēja atziņa, ka nama iegāde stipri nokavēta, taču jāpārvar flegmatisms un neticība. Daudzi līdzšinējie mēģinājumi ieinteresēt organizācijas kopīgā mērķa sasniegšanai, nav sekmējušies. Namu varētu iegādāties tikai uz paju vai akciju pamata, jo ziedojumu vākšanas akcija cieta neveiksmi.

A. Kopmanis ieteica dibināt paju sabiedrību, bet sanāksmes vairākums bija par komisijas izveidošanu, kas izstrādātu statūtu projektu, apzinātu līdzekļus, ievācot ziņas, vai visi uztur agrākos pieteikumus un lēmumus, jo dažas organizācijas ir savus uzskatus mainījušas. Pēc 25.000 dolaru sazīmēšanas ievēl pagaidu valdi, bet pēc līdzekļu dubultošanas valdi atkal pārvēl.

V. Mateuss ziņoja, ka lielākā organizācija — Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudze nevar saistīties ar solījumiem, iegādāties kādu noteiktu skaitu paju, jo draudzei nenokārtotas saistības. Par paju iegādi jālemj pilnsapulcei, bet katrs draudzes loceklis var iegādāties pajas pēc savām ieskatiem.

Kāds cits ierosinājums aicināja dibināt mājas krājkases, kur krāt sīknaudu, veidojot namam zelta vai sudraba ķieģelīšus.

A. Valters ziņoja, ka Daugavas Vanagi pirms trim gadiem nolēmuši iegādāties 25 pajas, un pagaidām šis lēmums nav grozīts. A. Millere: arī studenšu korporāciju lēmums par paju iegādi 1000 dolaru apmērā nav grozīts.

Priekšdarbu veikšanai ievēlēja pagaidu komisiju: pr-dis A. Lidacis; locekļi: A. Kopmanis, B. Maikovskis, A. Millere, P. Stares, bet 2 vietas rezervētas Latviešu biedrībai un Korporāciju kopai.

Apspriedē piedalījās 17 organizāciju pārstāvji un 2 preses pārstāvji.

VISĀ PASAULĒ

Baletmeistars Harijs Plūcis saistīts darbā Vīnes valsts operā par baleta repertuāra un baletskolas vaditāju. Tas ir pagodinājums ne vien mūsu izcilajam baletmeistaram, bet arī latviešu baletam, jo Vīnes valsts opera ir viena no ievērojamākām pasaulē.

Ģimenes dienu Lesterā, Anglijā rīkoja DVF Lestēras latviešu skola 14. maijā Holy Trinity baznīcas zālē. Pēc māc. J. Jurģa vadītā ģimenes dienas dievkalpojuma baznīcas zālē pulcējās klātesošie, lai noklausītos skolēnu priekšnesumus, kas sekoja skolotājas D. Lazdiņas uzrunai.

Tautas dziesmas deklamēja vissi bērni grupā, bet latviešu dzejnieku darbus — Inta Lazdiņa, Vija Krontāle un Ilze Vilciņa. Klavieres spēlēja Vizma Liepiņa.

Buenosairesā latviešu biedrību jau kādu pusgadu satrauc nezina par tur dzīvojošo sportistu Aleksandru Zeiboţu, kas nogzudis un nav zināms, kas ar viņu noticis. Zeibots strādājis savā arodā kā austsprieguma strāvas speciālists un labi pelnījis.

Laikraksts „Austrālijas Latvietis" ievietojis garāku rakstu līdz ar foto attēlu par mākslas studenti Viju Spoģi, nosaucot viņu par „Sidnejas brīnumu", jo gandrīz vai pēc ikvienas teātŗa izrādes ar atzinību minēts viņas vārds. Mākslas skolā viņa izvēlējusies dailamatniecības nozari, sevišķi pievēršoties skatuves dekorācijām, un jau divus gadus tagad gatavo dekorācijas Sidnejas latviešu nama lielajai skatuvei.

Viktorijas nacionālā mūzejā Austrālijā strādā entomologs A. Neboiss, kas komandēts uz Kanberu kārtot krikšķu vabolu kolekciju, kas tur ir liela kukaiņu grupa un ļoti kaitīga kartupeļiem, kviešu saknēm un citiem augiem.

Sidnejas universitāti beiguši un zobārsta gradu ieguvuši: Kārlis Audriņš, Zaiga Grauds un Ivars Pētersons.

Plašu Dienvidamerikas ceļojumu nesen veicis Sidnejas latviešu architekts G. Brač ar dzīvesbiedri Tatjanu, viesojoties arī pie pēdējās vecākiem — prof. Dr. Leonida Slaucītāja ģimenes Argentinā.

Ainas Jurjānes vadītajā tautiskajā deju kopā Ritenītis, kas darbojas pie Melburnas ev. - lut. latviešu draudzes, dejo lielākais skaits jauniešu kopas pastāvēšanas laikā — 20 pāru. Ritenītis nesen dejoja Vangaratā, pilsētas valdes organizētajā brīvdabas sarīkojumā.

Prāv. A. Grosbacha aprūpētajai ev. lut. latviešu draudzes kopai Dzīlongā ievēlēta līdzšinējā vadība: pr-ks A. Segliņš, sekr. R. Miezītis un kasieris P. Zariņš.

JAUNIEŠU IESVĒTE MELBURNĀ

1. ev. - lut. latv. draudzē. Attēlā no kreisās: Juris Ceriņš, Maija Zālīte, Māra Ceriņa un draudzes māc. A. Buģis.

Savienotas VALSTIS

ŅUJORKA

Mag. oec. Jānis Brūklis pag. sestdien atskatījās uz aizvadītiem 65 mūža gadiem. Gavilnieks dzimis Jūrkalnes pagastā, Aizputes apriņķī, kā lauksaimnieka dēls. Studējis tautsaimniecību Latvijas universitātē, iegūstot mag. oec. gradu, strādājis par skolotāju, vēlāk pils. pamatskolas pārzinis Rīgā. Trimdas gaitas sākumā vadījis Zviedrijā, 1956. g. ieradies ASV un strādā Ņujorkā. J. Brūklis ir korporācijas Lettonia filistrs.

Kupls draugu pulks sumināja jubilāru, vēlot tam spēku un panākumus turpmākajā dzīvē. Cilājot pa spēkglāzītei, dziesmās un omulībā svinības ieilga pāri trešajiem gaiļiem.

DV apvienības Ņujorkā kopsapulci atklājot, pag. sestdien J. Lācis uzaicināja klātesošos ar klusuma brīdi godināt mūžībā aizgājušo biedru — Jēkaba Zaķa un Modra Kārkliņa piemiņu.

1961. g. pirmajā pusgadā valde noturējusi 5 darba sēdes, sarīkoti — Bostonas DV jaunā teātŗa izrāde un P. Brīvkalnes koncerts un 3 mēneša sanāksmes, no kuŗām 2 — februārī, lav. jaunatnes problēmām, un aprīlī, dzejn. L. Breikša atcerei veltītās — bija izdevušās ļoti labi, turpretim martā — leģiona atceres vakarā sanāca tikai ap 40 DV un viesu. Tuvākajā nākotnē paredzēts atzīmēt latviešu tautas sēru dienu ar Aizvesto pieminas koncertu 14. jūnija vakarā Betlēmes baznīcā, Bruklīnā. Koncertā piedalīsies Herta Lūse, Izolde Pulciņa - Baumane, Visvaldis Ģedulis un Alberts Vēciņš, kā arī komp. Bruno Skulte. Koncerta atlikums — palīdzībai tautiešiem aiz dzelzs aizkara. Tam pašam mērķim, kā katru gadu, apvienība izdaris arī ziedojumu vākšanu, noslēdzot to ar latv. māksliniecisku dāvinātu gleznu izlozi. Kā pēdējo šajā pusgadā minēja Jāņu sarīkojumu 24. jūnijā, Ronkonkomas ezera krastā, Longailendā (turpat, kur pag. g.).

Nebija aizmirsts arī aprūpes darbs — apv. segusi daļu apbedīšanas izdevumu kādas daudzbērnu mātes miršanas gadījumā. Ģimenes dienā apdāvināti apvienības aprūpējamie.

Apv. biedru kopsapulcē, š. g. 28. janvārī, ievēlētais DV dienu Ņujorkā rīcības komitejas pr-dis Vilis Hāzners ziņoja, ka DV dienas Ņujorkā notiks 1962. g. 1., 2. un 3. septembrī, ar devīzi — Latviešu jaunatnei, mūsu dziesmai un dzimtenes dailumam. Paredzēta plaša programma ar svinīgu jundu, baleta, vai teātŗa izrādi, kopkoŗu koncertu, rakstnieku rītu, plašu mākslas izstādi, sporta sacensībām un draudzīgu vakaru. Lūdz kopsapulci apstiprināt DV dienu rīcības komiteju sek. sastāvā: J. Lācis, A. Valters, B. Skulte, A. Līdacis, A. Pukīte, J. Pētersons, E. Bušs, V. Svētulis, A. Skulte, ar pieaicinātiem prof. A. Annusu — ev. mākslas izstādes, T. Zeltiņu — rakstniecību rīta un V. Freiju — Vanadžu salidojuma organizēšanai.

E. Šķipsnas lietprātīgā vadībā kopsapulce rītēja raiti un saskaņīgi, un pēc tās noslēgšanas atlika vēl pietiekami laika pakavēties pie Vanadžu klātiem galdiem.

Baltiešu kopīgi rīkotais Aizvesto pieminas akts šogad notiks 18. jūnijā, plkst. 5 p.p. 345 E. 46. ielā (pie 1. avenijas). Rīcības komitejas pr-dis Ch. Stankevics (Ņujorkas organizāciju padome), viņa vietnieks S. Pudāns (Ņujorkas korporāciju kopas seniors un Virsnieku apvienības pārstāvis).

Brīvmākslinieces Alises Dzirkales - Cennes audzēkņu vakars sestdien, 27. maijā Betlemes baznīcas sarīkojumu zālē bija pulcējis kuplu klausītāju saimi. Savas sekmes klavieru spēlē rādīja paši jaunākie skolnieki, kuŗi jau vairākus gadus vingrinājušies savas skolotājas vadībā. Ar atzīstamu veiksmi grūtās klasiķu kompozicijas atskaņoja Maija Kivule.

Programmas otrā daļā klausītājus iepriecināja viesi - dziedoņi Skaidrīte Prince (soprāns) un Jānis Klīmanis (tenors), izpelnīdamies jūsmīgus aplausus.

Klavieru studijas audzēkņi apdāvināja savu skolotāju — Alisi Dzirkali-Cenni ziedu klēpjiem.

Ņujorkas latv. Ev. - lut. draudzes Longailendas skolēnu un vecāku izbraukums notika svētdien, 28. maijā Sunken Meadow parkā. Piedalīšanās bija kupla, kaut arī iepriekšējā dienā un nakti lija lietus un bija auksts. Daļa izbraucēju pat svētdienas rītā nezināja, vai izbraukums notiks, un tikai pēc telefona sarunām guva skaidrību. Svētdien laiks mainījās, un izbraukums izdevās labi. Atjautības spēlēs un rotaļās diena pagāja nemanot, un vecāku līdzi ņemtie groziņi garšoja lieliski.

KALAMAZŪ

Lk.o.k. kapteinis Aleksandrs Lasis ar dzīvesbiedri Helēnu, kuŗu dzīves vieta bija Kongo, Āfrikā, pēc četru gadu izceļošanas lietu kārtošanas, ieradušies pie māsas O. Mežsētas.

Brīvmākslinieces pianistes Idas Vinkleres desmitais audzēkņu vakars 4. jūnijā, plkst. 4.00 p.p. 1. Presbiteriāņu baznīcas zālē, 321 W. South ielā.

Latviešu skolas māc. gada noslēguma un izlaiduma akts 3. jūnijā, plkst. 6.30 p.p. YWCA's auditorijā, 211 S. Rose ielā. Programmā svētbridis, Prof. Dr. Ludviga Bērziņa runa, liecību izsniegšana un skolnieku priekšnesumi.

Prof. Dr. phil. Ludvigs Bērziņš no Denveras, Colorado, ieradīsies 1. jūnijā un uzturēsies līdz 15. jūnijam. Šinī laikā paredzēts, ka viņš teiks spredikus Ciānas baznīcā 4. un 14. jūnijā. Viņš arī uzrunās speciālās sanāksmēs gaidas, skautus, jaunatni, studentus un kori „Dziesmu Vairogs". 7. jūnijā L. Bērziņš izbrauks uz Grand Rapidiem, bet 11. jūnijā piedalīsies Saginavā sēru dievkalpojumā un svinīgajā aktā.

Koris Dziesmu Vairogs ar vairākām dziesmām kuplinās 4. jūnija dievkalpojumu Ciānas baznīcā, kuŗš sākas plkst. 10 r.

INDIĀNAPOLE

Studenšu korporācijas Dagaviete Indiānapoles grupa bija rīkojusi jaunās paaudzes dziedones Skaidrītes Līdums - Hildebrants koncertu, atlikumu paredzot latviešu ģimnazijai Vācijā. Koncerta tīrais atlikums $125,- tagad nosūtīts paredzētajam mērķim.

A. B.

DETROITA, MICH.

Sagaidīt Vasarsvētkus un pie reizes arī izdejoties Detroitas latvieši bija kuplā skaitā ieradušies Latv. apvienības Detroitā rīkotajā Maija vakarā. Vakaru iesāka ar polonēzi, kuŗu vadīja LAD priekšsēdis S. Rudzītis. Par omulību ar humoristiskiem priekšnesumiem gādāja E. Ābele - Gailis no Toronto. Dāmu komiteja bija rūpējusies par kafiju un maizītēm. Bija daudz ciemiņu arī no kaimiņiem — Kanadas, un līksmība negribēja rimties vēl arī tad, kad pienāca telpu slēgšanas stunda.

ASV BAZNĪCĀS

Ņujorkas ev. - lut. draudzē svētdien, 4. jūnijā, pl. 2.00 Mūsu Pestītāja baznīcā, Port Vašingtonā kopas 10 gadu darbības un māc. O. Gulbja 25 gadu ordinācijas atcere; svinīgs dievkalpojums ar vairāku mācītāju piedalīšanos. Visi laipni ielūgti. Pēc dievkalpojuma svētku azaids īpašās telpās (2 Franklin Ave., Port Washington). Dievkalpojumu un laicīgo daļu kuplinās Longailendas sieviešu ansamblis.

Tajā pašā svētdienā — 4. jūnijā Betlemes baznīcā dievkalpojums, pl. 2.00 un tajā pašā laikā Ņuarkas skolas izlaidums YMCA's telpās, Oranžā (Orange, N. J.).

Cikagas latviešu Ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St., svētdien, 4. jūnijā, pl. 10 dievkalpojums ar dievgaldu un draudzes darbinieku ievešanu amatos. Māc. A. Rautenšilds.

LATVIJAS AMERIKĀ

pārstāvis

ST. KATARĪNĒS

H. Greble, 85 Maple St., St. Catharines, Ont., kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

LASĪTĀJU dzīvoklis

VĒL PAR JAUNIEŠU KONCERTU

Brīnos, ka Arv. Purvs nesaklausija abos vokālistos (soprāns Olga Pētersone un baritons Aleksandrs Kalniņš) samērā daudz pozitīva, jau techniski dziļi iestādītu progresu balss izveidošanā, kuŗus saklausija atsaucīgā audience. Jeb varbūt recenzentam nepatīk mūzikas apraksti, ko minētais A. Kalniņš veicis laikrakstos?

Koncertam gan nevajadzētu būt nekādas kopības ar „avižnieka grēkiem", jo mūzikas prieks ir liels un cildens pats sevi.

Mīļie jaunieši, koncerta izpildītāji. Mēs vērtējām jūs lielā darba sākumā un priecāsimies jūs dzirdēt to nobeidzam. Nākat vēl!

Velta Lintiņa, Toronto.

JAUTĀJUMS FOLKLORISTIEM

Latviešu tautas mitoloģija ir ļoti bagāta dažādām „dievībām". Mūsu senči novērojuši kaut ko skaistu, maigu, pievilcīgu un visur — visās lietās un vietās — tie uztvēr un saskata, ka to visu rada, vada, valda un sargā kaut kāda neredzama vara — dievība.

Ar kristīgās ticības pieņemšanu un istā Dieva atzīšanu, šīs senās „dievības" pastāv vairs tikai teikās un dainās. Tur piemin Laimu, mīļo Māru, Dēklu, Zemes-, Meža-, Vēja-, Ceļa-, Veļu mātes, Pērkonu, Pikolu, Potrimpu, Jumi . . . un citas dievības.

Visām še uzskaitītām un arī pieminētām dievībām literātūrā top veltīta uzmanība. Viņas nereti rakstītas kā īpašvārdi, t. i. ar lielo burtu. Manuprāt, pie senču dievībām jāuzskata un arī jāpieraksta „Liktenis", kuŗu kā dzejnieki, tā rakstnieki — izņemot Alfredu Dziļumu (skat Tornas grāvraci), parasti lieto kā ikdienišķo abstrakto varu jeb spēku, nepieskiŗot tam dievības nozīmi, t. i. nerakstot ar lielu burtu.

Kādās domās un prāliecībā ir zinātnieki - folkloristi? Es solidārizējos ar Alfredu Dziļumu. —

Gaigalītis, Toronto.

PAR IBSENU

I.A 22. apr. n-rā Valdis Skudra rakstā „Cik?" izteicies: „Cik labi, ka Ibsens nomira pirms simt un sešiem gadiem". Fakts tomēr ir tas, ka Ibsens dzimis 1828. g. un miris 1906. gadā. Ja pēc V. Sk. prātojuma Ibsenam tātad vajadzēja nomirt jau 1855. gadā, tad rakstniecības vēsturē tas ir pilnīgi jauns atklājums, autoram vien zināms. Interesanti, kas Ibsena darbus, un pie tam galvenos! — tad ir turpināiis sarakstīt veselu pus gadsimtu pēc 1855. gada!?

Trimdā esam sākuši ļot viegli celu („take it easy!"), rokam sokli, bet ne līdz avotiem, un nepārbaudām elementāros faktus, pat kerdamies pie spalvas!

J. S., Čikāgā.

AIZRĀDIJUMS

Amerikas latv. apvienības Centrālās valdes kasieris atgādina, ka 1960./61. darbības gads noslēdzies, organizācijas un draudzes lūgtas pasteigties ar norēķiniem, kas to vēl nebūtu izdarījušas. Jaunās biedru kartes sāks izsūtīt šinīs dienās.

Arī visi atsevišķie biedri lūgti iesūtīt biedru naudu $1,- no personas. Arī tek. darbības gada biedru nauda ir $1,- un kasiere lūdz to atsūtīt, lai pretim nosūtītu jauno biedra karti.

Jaunī ALA's biedri var pieteikties bez sevišķu ankesu izpildīšanas un iestāšanās naudas. Visi aicināti Amerikas latv. Apvienības biedru saimē! Jaunā adrese: American Latvian Association in the U.S. Inc. — 806 Edmonds Bldg., 917 15-th St., N. W., Washington 5, D. C. Tel. DIstrict 7-8064.

JAUNATNES APGĀDS „CEĻINIEKS",
KAS RADIJA LIELISKO
MĒNEŠRAKSTU LATVIEŠU BĒRNIEM
„MAZPUTNIŅU",
IZDEVIS MODERNU ŽURNĀLU JAUNIEM LATVIEŠIEM

MĒS

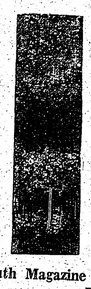

● Neviens nenoliks to neizlasītu. Pat cittautietis, kas neprot valodu, ar interesi pētīs daudzos foto attēlus un zīmējumus par jauniem latviešiem visos kontinentos, par viņu tautu un zemi.

● Reti kāds jaunatnes žurnāls ir tik rūpīgi sagatavots, tik nepacietīgi gaidīts. Neviens jaunietis nevar bez tā iztikt.

„MĒS" ESAM
LIELISKA DĀVANA KĀDAM
JAUNAM LATVIETIM.

Latvian Youth Magazine „MĒS", P. O. Box 44, Kalamazoo, Mich. USA.

ASV un Kanadā: $4,- par 6 numuriem gadā, $0.75 par atsevišķu burtnīcu. Vai pieprasiet 1. numuru uz 14 dienām bez maksas.
Iepazīstieties.

GRĀMATU ŠĶIRSTĪTĀJA SĪKĀS PIEZĪMES (5)

Harijs Šillers 2. pasaules kara laikā bija viens no Deutsche Zeitung im Ostland redaktoriem Rigā. Viņš tagad Baltische Hefte sējas publicējis atmiņu rakstu, kurā pieskaras arī tām nervozām dienām, kad sarkanā armija tuvojās Rigai un kad pānika pārņema arī vācu iestāžu augstākos darbiniekus. Starp citu zina pastāstīt, ka reiz pēc kādas „vadoņa" godināšanas valsts komisārs Loze Lielajā Ģildē iesitis pļauku pat pašam frontes virspavēlniekam kavalērijas ģenerālim Bremeram.

Satraukuma laikā kā pirmais pa galvu pa kaklu aizdrāzies uz Liepāju ģenerālkomisārs Drechslers. Tur šis virs, kas 1. pasaules kara laikā apbalvots ar dzelzs krusta pirmo šķiru un Hohencollerna ordeni, it kā attapies un aizsūtījis Lozem nožēlošanas ziņojumu. Loze viņam arī piedevis un ļāvis Liepājā palikt.

Tad kādā dienā pasta „prezidents" licis savākt autobusus, sasēdinājis tanīs pasta darbiniekus un devies ceļā. Loze licis visu karavāni aizturēt un atgriezt atpakaļ. Viņš „prezidentu" arestējis un nosūtījis uz pārmācības rotu.

Drīz vien pienākusi arī paša valsts komisāra kārta. Rīgas apgabala komisāra Fusta vasarnīcā viņš tur saaicinātiem viesiem paziņojis, ka jūtoties slims un tāpēc ar kara lidmašīnu došoties „Pie baltā brieža", — netālu no Drezdenes, uzlabot veselību. Viesi centušies viņu atrunāt, bet velti. Loze aizlidojis. Lidmašīna tomēr nolaidusies ne Drezdenē, bet Kenigsbergā, un tieši tādā laikā, kad notikusi visniknākā šīs pilsētas bombardēšana. Loze atrasts paslēpies kādā bumbas izrautā bedrē. Viņš tomēr nokļuvis „Pie baltā brieža", bet tad no Ķiles vēl kādas 3 nedēļas „vadījis" valsts komisariātu.

Lozi Rigā atvietojis Kochs. Kādā dienā pie mazā, resnā un nervozā Kocha saaicināti vēl Rigā palikušie vācu iestāžu darbinieki. Kochs ar jātnieku pātagu plikšinājis savus zābakus un glūnoši raudzījies ikkatra darbinieka sejā. Veltījis dažus necildenus vārdus Lozem un teicis, ka Lozes mikstčaulībai jādara gals un ka latviešiem apstrādājami ar kājas spērienu un pātagu. Ģenerālkomisāra vietnieks Dr. Dr. Borke tad drošsirdīgi pateicis, ka no klātesošo klusēšanas Kochs varot spriest, ka neviens viņa nostājai nepiekrītot. „Vai tādas ir jūsu visu domas?" jautājis Kochs. Kad kā atbildi dzirdējis vienbalsīgu „Ja", — viņš tūdaļ izskrējis no telpām un aizlidojis uz Kenigsbergu. Pēc tam Rigā arī vairs neticis redzēts.

☆

Pagājuši 100 gadi, kopš dzimis Henrijs Visendorfs (īstā vārdā Indriķis Ķiparts), kuŗu visvairāk pieminam sakarā ar mūsu tautas dziesmu izdošanu. Viņš financēja pirmo sējumu un pabalstīja, ka 1900. gadā tālāko izdošanu veica Krievijas zinātņu akadēmija. Pats izdeva Lercha-Puškaiša sakārtoto pasaku 5. sējumu. Rakstīja latviesu avīzēs un pētīja latviešu aizvēsturi, mitoloģiju un etnografiju. Viņš bija mācījies tirdzniecību Francijā un viņam Pēterpilī, Ņevas prospektā, piederēja savs tirdzniecības nams. Bija Pēterpils pilsētas domnieks, Izglītības ministrijas zinātņu komisijas loceklis u.t.t.

★

Los Andželosas pilsētas bibliotēkā atrodas dažas prof. Jāzepa Vītola kompozicijas, kas iespiestas Mitrofana Beļajeva spiestuvē, Leipcigā. Beļajevs bija bagāts koku tirgotājs Pēterpilī un krievu mūziķu mecenāts. Viņš 1885. gadā ierīkoja savu izdevniecību un spiestuvi Leipcigā, kur iespieda toreiz ievērojamāko Krievijas komponistu skaņdarbus. Savu mantojumu, kas sniedzās pie 2 miljoni zelta rubļu, Beļajevs galvenā kārtā novēlēja mūzikas veicināšanai, izraudzīdams kā kuŗātorus komponistus Glazunovu, Ļjadovu un Rimskij-Korsakovu. Mirušos vēlāk atvietoja J. Vītols un N. Arcibaševs. Revolūcijas laikā šis kapitāls izputēja un Beļajeva spiestuve nokļuva vāciešu rokās.

L. A. pilsētas bibliotēkā glabājas: 1) Variaciji na ruskuju tjemu stigu kvartetam (Šo variāciju uzrakstījis J. Vītols); 2) La fête Ligo, op. 4; 3) Quatuor (Solmajeur) pour deux violons, alto et violoncelle, op. 27.; 4) Fünf lettische Volksweisen, op. 49. (Ej, saulīte, drīz pie Dieva, Ganu dziesma, Irbīte, Šūpļa dziesma, Tautiešami roku devu).

F. Kr.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT
KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

RICHTHOFENA ESKADRIĻA

Rietumvācijas bundesvēra gaisa spēku 71. iznīcinātāju eskadrilja nesen pārdēvēta par „Jagdgeschwader Richthofen" un šo nosaukumu minētās eskadriļas lidotāji valkās uz savu tērpu piedurknēm. Kā zināms, Richthofens bija visslavenākais pirmā pasaules kara lidotājs, kuŗš bruņnieciskās gaisa kaujās notriecis 80 pretiniekus un mira kaujas lidotāja nāvē, neuzvarēts, 26 gadu vecumā. Pēc viņa nāves Richthofena jeb „Sarkano velnu" eskadriļas komandēšanu pārņēma Hermans Gērings. Tagadējais Richthofena eskadriļas komandieris ir majors Ēriks Hartmans (Bruņinieka krusta kavalieris ar šķēpiem un briljantiem), kuŗš 2. pasaules karā ar savu iznīcinātāju, neuzvarēts, notriecis 352 pretiniekus lidmašīnas un šajā ziņā uzstādījis līdz šim nepārspētu pasaules rekordu.

PIRMĀ CILVĒKA LIDOJUMS UZ MĒNESI

Sav. Valstu zinātnieki spekulē, ka Padomju Savienība to mēģinās panākt 1967. gadā, atzīmējot bolševiku revolūcijas piecdesmito gada dienu.

Vašingtonā. Kas būs pirmais? Vai Sav. Valstīm izdosies aizsteigties priekšā Padomju Savienībai? Vai ir vērts iztērēt turpat četrdesmit biljonu dolaru šāda lidojuma sagatavošanai, kam būs daudz vairāk propagandas nekā militāra un saimnieciska vērtība? Cik gadu vēl paies, kad cilvēks sasniegs zemei tuvāko planētu un atgriezīsies atpakaļ?

Cīņa par izplatījuma iekarošanu sākās ar pirmo padomju satelītu, un līdz šim krievi vienmēr bijuši pirmie, vienmēr aizsteigušies priekšā amerikāņiem, nozvejojot vienu propagandas uzvaru pēc otras. Sav. Valstu zinātnieki atzīst, ka viņi aiz krieviem atpalikuši vismaz divus gadus, un pazobojas, ka „joku grāmatās" viņiem priekšā vismaz piecdesmit gadu. Gagarins lidojis ilgāk par Šepardu tikai tādēļ, ka viņam nebijusi nekāda steiga atgriezties, kamēr Šepards negribējis nokavēt savu mīļāko televīzijas programmu, lai papildinātu savas zināšanas ceļojumiem pasaules telpā, ko ar tādām sekmēm veic filmu varoņi.

Līdz Gagarina un Šeparda veikumiem cīņa par izplatījumu notika vienīgi ar raķetēm, satelītiem, instrumentiem un dzīvnieku pasažieŗiem. Tagad tieši iejaukts arī cilvēks. (Angļi smejas, ka tas noticis vienīgi tādēļ, ka dzīvnieku miļotāji sacēluši varenu troksni par viņu lolojumu brāļu un-māsu dzīvību riskēšanu. Turpretim par cilvēku likteni dzīvnieku aizsardzības biedrības neuztraucas, tādēļ tā arī palikusi zinātnieku vienīgā izeja).

Vērtējot Padomju Savienību pēc tās līdzšinējiem sasniegumiem, amerikāņi secina, ka pirmajam krievu kosmonautam mēnesī vajadzētu sasniegt jau līdz 1967. gadam, varbūt pat agrāk. Vienīgi ieguldot fantastiskus kapitālus un tieši koncentrējoties cilvēka lidojumam uz mēnesi, Sav. Valstis var cerēt panākt krievus, kas tieši šādiem saviem lidojumiem un smagu kravu pacelšanai nepieciešamu raķešmotoru būvei aizsteigušies amerikāņiem priekšā.

Ir pat ļoti iespējams, ka krieviem jau šodien ir raķetes, kas ar cilvēka ceļojumam nepieciešamo kravu spēj sasniegt mēnesi. Sav. Valstīm kaut kas līdzīgs, bet ne vēl gluži pietiekams, būs ap 1963. gadu, kad sāks izmēģināt Saturna raķeti. Lielas cerības tiek liktas arī uz pirmo amerikāņu atomraķeti Roveru, kas pagaidām gan vēl tikai atrodas sākuma stadijā.

Kamēr zinātnieku aprindās vēl vienmēr ir skeptiķi, kas šaubas, ka cilvēka ceļš uz mēnesi un atgriešanās atpakaļ uz zemes virspār tehniski iespējama, ir daudz citu, kas aizrāda, ka ar tuvu planetas virsmas fotogrāfiju būtu panākts gluži tas pats, kas ar cilvēka nosēšanos, vienīgi izdevumi būtu nesalīdzināmi mazāki. Bet lai kādi arī būtu argumenti, gatavošanās šādam lidojumam notiek. Tā notiek Sav. Valstīs, un tā, bez šaubām, notiek arī Pad. Savienībā. Kamēr krievi savus nākotnes plānus šai jautājumā tura vislielākā slepenībā, pārskatu par amerikāņu zinātnieku nodomiem var iegūt pavisam viegli. Programma ir apmēram šāda: 1961. gada jūnijā un augustā notiks vēl divi Šepardam līdzīgi lidojumi, kamēr decembrī paredzēts pirmais astronauta lidojums orbitā ap zemes lodi, sasniedzot no 120 līdz 180 jūdžu augstumu. Šai gadā parēgo arī Centaura raķetes mēģinājumus. Ar šķidru ūdeņradi dzīto Centauru lietos kā papildu dzinējspēku Atlasa raķetei, cerot dabūt orbitā līdz 4½ tonnu smagus satelītus. (Krievi līdz šim iespējuši izplatījumā pacelt jau septiņas tonnas). 1962. gadā sāksies tiešī „uzbrukumi" mēnesim, mēģinot uz tā virsmas nogādāt instrumentu kravas. 1962. gadā paredzēti vismaz pieci šādi šāviņi, tāpat gaisa spēku Dyna - Soac lidojumi. Pēdējo orbitā mēģinās dabūt ar Titana raķeti; Dyna - Soac atgriešanās zemes atmosfairā un vēlāk savā izejas punktā, balstīta uz lidmašinas principiem. Tai pašā gadā uzsāks mēģinājumus tālāko planētu fotografēšanai. 1963. gadā, līdz kuŗam cer atrisināt nosēšanās problēmas uz mēness, tur mēģinās jau nogādāt smagākas kravas ar jūtīgākiem instrumentiem, kas iepriekšējo gadu nosēšanās atsitiena sparu nebūtu izturējuši. Šai gadā cer pabeigt arī Saturna raķetes mēģinājumus. Pēdējai ar savu 1,5 milj. mārciņu atgrūdienu orbitā vajadzētu dabūt ap 10 tonnu smagu kravu.

1964. gadā lielākais notikums būs Nova raķetes izmēģināšana. Tās atgrūdiena spēks jau sasniegs 9 milj. mārciņu. 1965. gadā sāksies regulāra mēness bombardēšana ar automātiskām laboratorijām, kas spēs nogādāt atpakaļ uz zemi jau dažādus plamētas virsmas paraugus un foto uzņēmumus. 1965. gadā lidojumam gatavā būs arī Super - Saturna raķete, no kuŗas amerikāņu zinātnieki sagaida lielas lietas. Raķetes celtspēja būs ap 22 tonnu. Ar to orbitā ap mēnesi izšaus trīs astronautu vaditu kapsulu. Un ar šo raķeti cer vismaz panākt, ja ne pārspēt Pad. Savienību, raķešmotoru būvē.

Tas varētu notikt ap 1966. vai 1967. gadu, kad lidojumu stadijā vajadzētu būt arī atomraķetei Roveram. Laikā no 1968. līdz 1971. gadam paredz pirmā amerikāņa nosēšanos uz mēness. Vai viņam tur būs jāiet cauri krievu muitai, protams, ir atkal pavisam cits jautājums.

Sākot ar Šeparda Merkurija kapsulas piecpadsmit minūšu lidojumu, Sav. Valstis nākamo desmit gadu laikā paredzējušas piebārstīt izplatījumu ar vairāk kā 200 satelītiem un izplatījuma lidojumiem domātām kapsulām, cerībā, ka šīs pūles vainagosies gaidītiem panākumiem — sasniedzot mēnesi.

Kārdinājums Siamā

Doktors Vats nebija precējies. Septiņus gadus nokalpojis kuģa ārsta gaitās, viņš gan bija pamatīgi iepazinies ar tropu slimībām un to ārstēšanu, taču jēgas par sievietēm viņam nebija nekādas. Šo robu viņa praktiskajā izglītībā bija lemts aizpildīt divām dāmām kādā modernā Siamas slimnīcā — elegantajai Lotiades kudzei un zēlsirdīgajai māsai Kenijai.

Pēdējā bija trīsdesmitajos, varbūt pāris gadus jaunāka par dakteri. Viņai bija miligas, siltas brūnas acis un darbīgas, čaklas rokas. Viņa bija patikama, bet ne skaista.

Ria Lotiades kundze tāpat bija brūnace, taču, ja uztraucās, acu zīlītes kļuva tumšas, gandrīz melnas, daudz neatšķirdamās krāsas ziņā no viņas matiem.

Lotiades kundze bija viena no slimnīcas labdarības komitejas dāmām. Viņas vīrs — grieķis, mazs, apaļš, vismaz divi reizes vecāks par savu laulāto draudzeni. Viņiem piederēja lepna savrupmāja pilsētas tuvumā, gaumīgi iekārtota Parīzes stilā ar plašu peldbaseinu, kuŗa zaļajā ūdenī vakarōs spoguļojās dārza kokos apslēpto spuldžu atblāzma. Tā bija fantastiski grezna māja, kuŗas mieru netraucēja bērnu čalas . . .

„Tas taču ir kaut kas vienreizējs, Lotiades!" iesaucās Dr. Vats, pārsteigumā vērodams grezno iekārtojumu, kad pirmo reizi viesojās Lotiades namā.

„Taču būsit izslāpuši? Varbūt sauso martīni?" pasteidzās ievaicāties Ria.

„Lūdzu!"

„Prozit!" glāzi paceldama, pieskandināja ārstam Rias kundze, laudama zibenot savām tumšajām acīm. Ja mājastēvam nebūtu šīs skatiens aizslīdējis gaŗām nepamanīts, viņš droši būtu satraukts.

☆

„Vakar biju ielūgts Lotiades namā. Briniškiga sapņu pils!" otrā rītā ārsts stāstīja māsai Kenijai.

„Esmu par to dzirdējusi."

„Taču, neraugoties uz milzīgo bagātību, bistos, vai šie cilvēki ir laimīgi. Vai tie saņem no dzīves visu, ko tā spēj dot . . . "

„Dzīve nevienam laimi nedāvina. Tā ir jāpanem," domīgi sprieda Kenija.

„Jā, mana māte arī tā teica. Bet tagad iesim pie slimnieces 32. istabā. Tai temperātūra nekrītas, varētu būt aizdomas uz izsituma tīfu!"

☆

Ria Lotiades gaŗlaikodamās smēķēja Eiropas kluba viesistabā, rotaļīgi parādei sakrustojusi savas apskaužami veidotās kājas, kad ienāca Dr. Vats.

„Kur tad pats kungs Lotiades?"

„Tepat blakus telpā spēlē bridžu, jūs domājat, bet es pazīstu jaudis un runāju, ko zinu. Vēl tasi tējas?"

„Labprāt. Un jūs domājat, ka esmu apdraudēts?"

„Jā. Tikai nedomājiet, ka runāju vecmeitas greizsirdībā. Es daru to, pazidama Lotiades kundzes dabu. Viņa pratīs visgudrāko virieti pārvērst paklausīgā nerrā."

Māsu sauca pie telefona.

☆

„Šeit madame Lotiades. Mānam vīram radušās pēkšņas iekšējas sāpes un viņš lūdz jūsu palīdzību. Steidzieties tūdaļ!"

Un Dr. Vats nekavējās doties pie slimnieka.

Lotiades gulēja, sāpju mākts. Bālā seja un uguņigais skats neliecināja nekā labu.

Diagnoze bija vienkārša: nepieciešama tūlītēja operācija.

Lotiades kundze likās satraukta un asarām acīs vaicāja ārstam: „Vai operācija bīstama?"

„Bez riska nav nevienas operācijas. Taču man jādara iespējamais. Stāvoklis nav labs. Varbūt dažu stundu jautājums. Bet es darīšu iespējami labāko!"

„Es neesmu pārāk satraukta," šķelmīgi smaidīdama, acīm ārstā urbdamās, runāja Lotiades kundze. „Es viņu nemīlu . . . Ļaujiet tam mirt! Visa pasaule piederēs mums. Jums un man . . . es taču milu jūs, dakter, tik ļoti! Tikai jūs vien!"

Un viņa strauji apskāva rokas ārsta kaklam.

„Mēs varētu dzīvot Parīzē . . . Miami . . . kur tikas. Mēs abi . . ."

„Saņemieties, kundze! Nerunājiet tā! Jūsu vīrs dzīvos!"

Ārpusē nočirkstēja ambulances mašīnas bremzes, divi sanitāri un māsa Kenija ienāca telpā.

„Labvakar!" atņēma Lotiades kundze atbraucēju sveicienu. „Tas labi, ka tik drīz esat klāt!"

Jau pēc stundas Lotiades bija sagatavots operācijai. Uzvilkdams gumijas cimdus, Dr. Vats teica māsai Kenijai. „Nekad vēl savā mūžā neesmu bijis tik nobažījies par kāda pacienta likteni, kā šoreiz."

„Es saprotu, dakter!"

„Kur ir Lotiades kundze?"

„Manā istabā."

Satraukti, ar milzīgu uzmanību un precīzitāti darbojas klātesošais mediciniskais personāls. Operācija nedrīkst neizdoties!

Un viņa izdodas. Lotiades dzīvība ir glābta.

Māsa Kenija atrada Lotiades kundzi mierīgi kožļājam gumiju, ērti izlaidušos atzveltņu krēslā.

„Nu?" nepaskatījusies ienācējā, laiski ievaicājās sēdētāja.

„Viss būs labi."

„Jūs domājat?"

„Man liekas, šoreiz Dr. Vats parspēja pats sevi. Viss karājās mata galā. Slimnieka sirds bija tik vāja, daudz netrūka, un tā būtu apstājusies pukstēt. Bet mūsu doktora veiklība un atjautība izglāba jūsu vīra dzīvību. Briesmas ir gaŗām!"

„Un kur pats ārsts? Es vēlētos ar viņu runāt!"

„Aizņemts. Mums daudz slimnieku. Viņš teica, rīt jūs varat nākt savu vīru apciemot."

„Tā? Labi, es eju!" vēsi, caur zobiem, nošņāca Lotiades kundze, atstādama telpu.

Māsa Kenija pavadīja to līdz durvīm.

Tad viņa sadzirdēja Dr. Vata balsi:

„Māsa, es jūs meklēju. Dzirdēju, ka mašīna aizbrauca."

„Jā, viņa ir prom!"

Viņš vēroja māsas Kenijas vaibstus vājajā spuldzes gaismā. Viņa to pamanīja, juzdama savas satrauktās sirds pukstus.

„Esmu nogurusi. Domāju, es iešu . . . "

„Tikai acumirkli. Man jums kas sakāms . . . "

Viņa atgriezās.

„Es jūs mīlu," sacija Dr. Vats.

M. Krone-Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

STROGONOVS

2½ mārc mīkstas vērša gaļas, 3 ēd. kar. sviesta, 1 ēd. kar. miltu, 2 ēd. kar. skāba krējuma, 2 ēd. kar tomātu biezeņa, 1 sīpols, buljons.

Gaļu atdala no plēvēm, sagriež biezākās šķēlēs, viegli izdauza, tad sagriež patievās garenās strēmelēs. Sagrieztās gaļas strēmeles apcep karstā sviestā uz straujas uguns līdz ar sagrieztu sīpolu. Pārkaisa sāli un piparus. Pielej buljonu, pieliek tomātu biezeni. Sautē aizvākotā traukā mīkstu. Kad gaļa gatava, pieliek tomātu biezeni, un ūdenī atšķaidītus miltus un krējumu.

Ja vēlas mērci pikantāku, var mazliet pielikt sagatavotas stiprās sinepes.

Var strogonovu gatavot arī bez krējuma un miltu piedevām, tikai pieliekot tomātu biezeni un mazliet sinepes. Tā ir gaumes lieta.

Gaļu pasniedz ar taukos vārītiem kartupeļiem un skābiem gurķiem.

STROGONOVA BIFSTEKS

Vērša bifstēka gabalam noņem plēves, sagriež pa šķiedrām šķēlēs, izdauza un sagriež vienādās strēmelītēs. Liek uz pannas karstos taukos un apcep uz ātras uguns brūnas, liek katliņā un cep nākošos. Gaļai katliņā pielej buljonu, pieliek sāli, piparus, uzvāra un pasniedz galdā. Var arī pievienot tomātu biezeni.

Bet var arī apcept uz pannas kā jau iepriekš minēts, pievienot tomātu biezeni, ātri uzkarsēt un pasniegt galdā.

JA SŪTĀT DĀVANU
SAIŅUS
PIEDERĪGAJIEM
uz
LATVIJU,
TAD UZTICIET TOS
DV GRĀMATNICAI,
123 Huron St.,
Toronto 2 - B,
Ontario — Canada.
Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

BREMEN HOUSE
KATRA vēlēšanās šeit tiek IZPILDĪTA.
NO VISAS PASAULES
MEDĪJUMI UN GAĻAS SPECIALITĀTES

Stirnas ragū, — mugura, cepetis, teļa rulādes, kā arī šķiņķi burgundietī, skābais cepetis, mežcūku mugura, dažādas desas, Vestfāles žāvēts šķiņķis, zoss krūts, zoss aknu pastēte un daudz kas cits izlutinātai gaumei.

MĀJTURIBAS PIEDERUMI VIRTUVEI
gaļas mašīnas, kafijas sudmaliņas, melitta filtri un papīrs, svari, ķoka karotes, brokastu dēļi, mēramie trauki un daudz kas cits. Kristalls, porcelāna servīzes un figūras, keramika, dzeguzu pulksteņi, laika mājiņas, Steifa dzīvnieki.

MOUSON:

MOUSON — ĀDAS KRĒMI
Taukkrēmi - bundžā ..... $ 1.10
Dienas krēmi - tūbiņā ..... $ 0.75
Dienas krēmi - bundžā ..... $ 1.25

DE LUX — ZIEPES
Mouson - ziepes, 3 gab. $ 1.75
Lavendel - ziepes, 3 gab. $ 2.00
Lilijpiena-ziepes, 3 gab. $ 1.75

LAVENDEL Postkutsche
3.50 unču pudele ..... $ 4.50
2.50 unču pudele ..... $ 2.75
1.50 unču pudele ..... $ 1.85

ZVERU ATVEIDI un citas MINIATŪRAS FIGŪRAS.
● KRISTALLS un PORCELĀNS. ●
● IKORA — WMF ●
Plašā izvēlē šie brīnišķīgie sudraba ražojumi; paplātes, pelnu trauki, cigarešu etvijas un svečturi.
KERAMIKA, KOKGRIEZUMI. MĀJTURIBAS PIEDERUMI
ILGSPĒLĒJOŠAS PLATES dažādās cenās.
CONTINENTAL RECORD DEPARTMENT,
204 EAST 86th STREET.

Par piemēru:
★ LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS UN DEJAS $ 3.98
★ UZ REDZĒŠANOS, VĀCIJA! (Hi - Fi un stereo
Fritz Mareczeks ar savu orķestri mūzikālā ceļojumā pa Vāciju ..... $ 2.98
★ IEVEROJAMĀKO VĀCU OPEREŠU sakopojums, labāko mākslinieku izpildījumā ..... $ 3.98

BREMEN HOUSE
Telefons REgent 4-2500.
218 East 86th St., New York 28, N. Y.

kā palīdzēt tautas skaiti

Katram mājsaimniekam Kanadā tiks pies
jas lapas ar jautājumiem, kādus uzstādīs
tāji. Lūdzam, iepazīstaties ar šiem jautāju
tavojaties atbildēm, vai atstājiet kādum
jautājumiem, ja gadījumā paši neesat mā

Kādi jautājumi tiks uzstādīti?

Jautājumi ir šādi: cik vecs jūs esat, kāda
jūs esat dzimuši ārpus Kanadas, kādā z
dzimuši un kuŗā gadā iecelojāt Kanadā;
darbināti un kāda ir jūsu profesija; cik
un kāda bija jūsu izpelņa pēdējos divpads

Iegaumējiet, ka tautas skaitīšanas rezultāt
toti nekādām citām vajadzībām, kā tik
lai varētu sākliņāt ar citu iedzīvotāju a
informācija ir konfidenciāla, ko nosaka
pieciem nevienai citai valdības iestādei
aģentūrām, vai atsevišķām personām.

Ja tautas skaitītājs iegriežas jūsu dzīv
tik laipni un atbalstiet viņa darbu, lai va
iespējams, precīzi paveikt tautas skaitīša

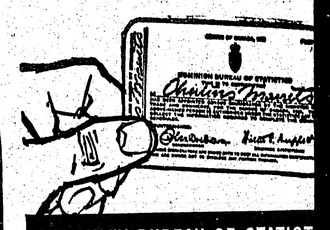

Publicēts uz Tirdzniecības un Rūpnieci
George Hees lūgumu.

Dr. ROMAN PNEWSK
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Pol
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un venerl
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. V
Runā vāciski un krieviski. Pieņem r

DĀMU FRIZIERSALONS
3 Westmoreland Ave. (Bloor -
Tel. LE 6-9544, Toront

ATKAL DABŪJAMAS GRĀMATA
Latviešu pareizrakstības vārdnīca 5.—8. kl
VALODIŅA .....
VIEGLĀ GAITA .....
M. Baldumas-Krones IKDIENAS un SVĒT
Dz. Zeberiņas — GIMENES PAVĀRDS
U. Ģērmaņa — LATVIEŠU TAUTAS PIED

JAUNĀKĀS GRĀMATAS:
A. Dziļuma — NOKALTIS ZARS — romān
K. Ķezbera — MAINAS HERCOGISTE —
J. Ziemeļnieka — KOPOTI STĀSTI .....
T. Zeltiņa — DRUPU REPUBLIKA — rom
KALEVALA — Somu tautas eps .....
V. Toma — ALDAUNE — romāns .....
V. Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE — dzejas
Māc. A. Ozols STĀSTI PAR JEZU .....
Māc. A. Ozols TICIBAS MĀCIBA, 3.—4.
Aspazijas autobiografija ZILA DEBESS
ZELTA MĀKOŅI .....
J. Ezergailis — ANDRIEVS NIEDRA .....
L. Pērļupe — ZALOJOŠAIS ZARS — rom
T. Vesoss MELNIE ZIRGI — romāns .....
K. Zariņš — KAUGURIESI — romāns .....
MAZAIS KATECHISMS .....
Anšl. Eglīts — MALACHITA DIEVS, ro
A. Simsone — ATMIŅAS, atmiņas .....

Pieprasiet
DAUGAVAS VANAGU GRĀ
123 Huron St., Toronto 2-

Z MĒNESI

967. gadā, atzīmējot bolševiku

ateli-
ivnie-
ši ie-
nejas,
, ka
vare-
jumu
šanu.
kteni
ribas
aliku-

enību
iegu-
pir-
utam
niegt
t pat
stis-
ntrē-
mē-
pa-
n sa-
kra-
ra-
ušies

krie-
kas
ieša-
enesi.
dzigs,
būs
ņēģi-
ības
rikā-
agai-
āku-

s vēl
ības,
at-
vis-
audz
pla-
būtu
cil-
umi
ībet.
ga-
no-
un
Pad.
vus
imā
ska-
no-
ieg-
da:
no-
i li-
are-
ido-
sa-
dzu
arī
nus.
au-

ru lietos kā papildu dzinējspēku Atlasa raķetei, cerot dabūt orbitā līdz 4½ tonnu smagus satelītus. (Krievi līdz šim iespējuši izplatījumā pacelt jau septiņas tonnas). 1962. gadā sāksies tieši „uzbrukumi" mēnesim, mēģinot uz tā virsmas nogādāt instrumentu kravas. 1962. gadā paredzēti vismaz pieci šādi šāviņi, tāpat gaisa spēku Dyna - Soac lidojumi. Pēdējo orbitā mēģinās dabūt ar Titana raķeti; Dyna - Soac atgriešanās zemes atmosfairā un vēlāk savā izejas punktā, balstīta uz lidmašinas principiem. Tai pašā gadā uzsāks mēģinājumus tālāko planētu fotografēšanai. 1963. gadā, līdz kuram cer atrisinat nosēšanās problēmas uz mēness, tur mēģinās jau nogādāt smagākas kravas ar jūtīgākiem instrumentiem, kas iepriekšējo gadu nosēšanās atsitiena sparu nebūtu izturējuši. Šai gadā cer pabeigt arī Saturna raķetes mēģinājumus. Pēdējai ar savu 1,5 milj. mārciņu atgrūdienu orbitā vajadzētu dabūt ap 10 tonnu smagu kravu.

1964. gadā lielākais notikums būs Nova raķetes izmēģināšana. Tās atgrūdiena spēks jau sasniegs 9 milj. mārciņu. 1965. gadā sāksies regulāra mēness bombardēšana ar automātiskām laboratorijām, kas spēs nogādāt atpakaļ uz zemi jau dažādus planētas virsmas paraugus un foto uzņēmumus. 1965. gadā lidojumam gatava būs arī Super - Saturna raķete, no kuras amerikāņu zinātnieki sagaida lielas lietas. Raķetes celtspēja būs ap 22 tonnu. Ar to orbitā ap mēnesi izšaus trīs astronautu vaditu kapsulu. Un ar šo raķeti cer vismaz panākt, ja ne pārspēt Pad. Savienību, raķešmotoru būvē.

Tas varētu notikt ap 1966. vai 1967. gadu, kad lidojumu stadijā vajadzētu būt arī atomraķetei Roveram. Laikā no 1968. līdz 1971. gadam paredz pirmā amerikāņa nosēšanos uz mēness. Vai viņam tur būs jāiet cauri krievu muitai, protams, ir atkal pavisam cits jautājums.

Sākot ar Šeparda Merkurija kapsulas piecpadsmit minūšu lidojumu, Sav. Valstis nākamo desmit gadu laikā paredzējušas piebārstīt izplatījumu ar vairāk kā 200 satelītiem un izplatījuma lidojumiem domātām kapsulām, cerībā, ka šīs pūles vainagosies gaidītiem panākumiem — sasniedzot mēnesi.

TĀS VALSTĪS

N HOUSE

s šeit tiek IZPILDĪTA.
Š PASAULES
GAĻAS SPECIALITĀTES

epetis,
i bur-
ežcū-
Vest-
krūts,
dz kas cits izlutinātai gaumei.

RIBAS PIEDERUMI VIRTUVEI
īnas, kafijas sudmaliņas, melitta
apīrs, svari, koka karotes, brokas-
ēramie trauki un daudz kas cits.
porcelāna servīzes un figūras,
dzegužu pulksteņi, laika mājiņas,
vnieki.

MOUSON:
KREMI
..... $ 1.10
..... $ 0.75
..... $ 1.25

LAVENDEL Postkutsche
75 3.50 unču pudele ..... $ 4.50
00 2.50 unču pudele ..... $ 2.75
75 1.50 unču pudele ..... $ 1.85

itas MINIATŪRAS FIGŪRAS.
m PORCELĀNS.
A — W M F
e sudraba ražojumi; paplātes,
ešu etvijas un svečturi.
UMI.MĀJTURIBAS PIEDERUMI
LATES dažādās cenās.
CORD DEPARTMENT,
6th STREET.

ZIESMAS UN DEJAS $ 3.98
CIJA! (Hi - Fi un stereo
rkestri mūzikālā ceļojumā
..... $ 2.98
U OPERESU sakopojums,
ījumā ..... $ 3.98

N HOUSE
Egent 4-2500.
New York 28, N. Y.

Vai JŪS esiet padomājuši

kā palīdzēt tautas skaitītājiem?

Katram mājsaimniekam Kanadā tiks piesūtītas aptaujas lapas ar jautājumiem, kādus uzstādīs balsu skaitītāji. Lūdzam, iepazistaties ar šiem jautājumiem, sagatavojaties atbildēm, vai atstājiet kādam atbildes uz jautājumiem, ja gadījumā paši neesat mājās.

Kādi jautājumi tiks uzstādīti?

Jautājumi ir šādi: cik vecs jūs esat, kāda izglītība; ja jūs esat dzimuši ārpus Kanadas, kādā zemē jūs esat dzimuši un kurā gadā iecelojāt Kanadā; vai esat nodarbināti un kāda ir jūsu profesija; cik ilgi strādājat un kāda bija jūsu izpelņa pēdējos divpadsmit mēnešos.

Iegaumējiet, ka tautas skaitīšanas rezultāti netiks izlietoti nekādām citām vajadzībām, kā tikai statistikai, lai varētu salīdzināt ar citu iedzīvotāju atbildēm. Visa informācija ir konfidenciāla, ko nosaka likums, nav pieietama nevienai citai valdības iestādei vai privātām aģentūrām, vai atsevišķām personām.

Ja tautas skaitītājs iegriežas jūsu dzīves vietā, esiet tik laipni un atbalstiet viņa darbu, lai varētu, cik vien iespējams, precīzi paveikt tautas skaitīšanu.

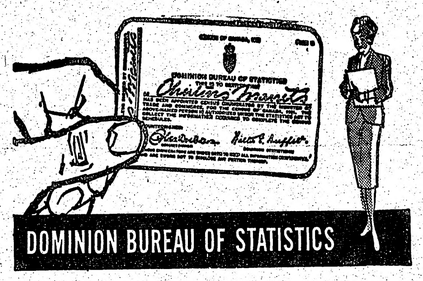

Publicēts uz Tirdzniecības un Rūpniecības ministra George Hees lūgumu.

Dr. ROMAN PNEWSKY

Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Sveicē.
Specialists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā.

DĀMU FRIZIERSALONS „VENTA"

3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),

Tel. LE 6-9544, Toronto.

ATKAL DABŪJAMAS GRĀMATAS:

Latviešu pareizrakstības vārdnīca 5.—8. kl.	$1.00
VALODIŅA	$1.00
VIEGLĀ GAITA	$1.35
M. Baldumas-Krones IKDIENAS un SVĒTKU GALDS	$6.85
Dz. Zeberiņas — ĢIMENES PAVARDS	$4.50
U. Ģērmaņa — LATVIEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI	$5.50

JAUNĀKĀS GRĀMATAS:

A. Dziļuma — NOKALTIS ZARS — romāns	$3.20
K. Ķezbera — MAINAS HERCOGISTE — romāns	$3.60
J. Ziemeļnieka — KOPOTI STĀSTI	$4.50
T. Zeltiņa — DRUPU REPUBLIKA — romāns	$5.20
KALEVALA — Somu tautas eps	$8.40
V. Toma — ALDAUNE — romāns	$3.80
V. Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE — dzejas	$2.95
Māc. A. Ozols STĀSTI PAR JĒZU	0.90
Māc. A. Ozols TICĪBAS MĀCĪBA, 3.—4. kl.	1.50
Aspazijas autobiografija ZILA DEBESS ZELTA MĀKOŅI	$6.80
J. Ezergailis — ANDRIEVS NIEDRA	$4.80
L. Pērļupe — ZAĻOJOSAIS ZARS — romāns	$3.60
T. Vesoss MELNIE ZIRGI — romāns	$3.60
K. Zariņš — KAUGURIESI — romāns	$4.00
MAZAIS KATECHISMS	$0.50
Anšl. Eglīts — MALACHITA DIEVS, romāns	$4.50
A. Simsone — ATMIŅAS, atmiņas	$4.00

Pieprasiet

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,

123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.

KĀ KLĀJAS ŽIDIEM PADOMJU SAVIENĪBĀ

Ka židiem ne visur klājas tik labi, kā dažās rietumu valstīs, kur veselas tirdzniecības un rūpniecības nozares pilnīgi to varā, liecina kāds W. L. White (droši vien agrāk bijis kreiss) raksts jaunākajā Readers Digest n-rā, kur pēdējais gaužas par tautas brāļu ciešanām Padomju Krievijā. L. W. White raksta:

„1959. gada 4. oktobrī, židu jaungada pirmā dienā 3000 Malakhovkas pilsētiņā (netāļu no Maskavas) dzīvojošie židi ar izbailēm vēroja uguns blāzmas atspidumu pie pusnakts debesīm. Viņi nebija neko daudz pārsteigti, kad uzzināja, ka deg viņu sinagoga un kapsētas sarga mājiņa, jo nedēļām bija nākušas bridinošas zīmes. Tā kādu nakti vandāļi apstrādājuši kapsētu. Divi naktis atpakaļ pie katra nama rēgojās uzlīmētie uzsaukumi ar aicinājumu „Metiet židus ārā no tirdzniecības", to bija parakstījusi kāda anonima organizācija „Židu sitēju komiteja." Ķijevā antisemītiski noskaņotie pilsoņi bija nolauzuši kapos 48 piemineklus, atstādami bridinājumu: „Mēs sākam ar mirušiem un beigsim ar dzīvajiem." Antisemītiski uzsaukumi parādījušies Ķijevā, Charkovā un Viņicā. Ierosinājumus šiem pasākumiem nepārprotami dod Padomju Savienības laikrakstos publicētie fejetoni, kuŗi katrreiz pauž kādu padomju morāles principu. Neilgi pirms Malakhovkas dedzināšanas, Izvestija publicēja fejetonu, kuŗa centrālā persona bija kāds blēdīgs pilsonis Davids Abramovičs Kurcmanis, kas apkrāpis Malakhovkas pilsētiņā vientiesīgas, godīgas sieviņas. Pagājušā gadā avizēs parādījušies ne mazāk kā 77 šādi raksti.

Cara laikā židi piedzīvoja dažādas diskriminācijas, bet kultūrālā un reliģiskā plāksnē baudīja plašas brīvības. Vēl pat 1932. gadā (komūnistu valdīšanas laikā) pastāvēja ap 1400 īpašas skolas. 1938. g. Staļins uzsāka pretžidu kampaņu, slēdzot apgādu un laikrakstu Maskavā. Kara laikā šī kampaņa mazliet atslāba un tika nodibināta pat speciāla „Židu antifašistu komiteja" ar kuŗas palīdzību cerēja dabūt atbalstu no rietumos dzīvojošiem tautas brāļiem. 1948. gadā kampaņa tiek atjaunota ar jaunu asumu. 25 vadošie darbinieki no antifašistu komitejas tiek arestēti, slepeni tiesāti un nošauti. No 1947. līdz 1953. g. tūkstošiem židu tiek izmesti no valsts darba. Beidzot 1953. gada 13. janvārī nāk smagākais trieciens. Milzu virsrakstiem laikraksti vēstī, ka deviņi Staļiņa „galma" ārsti (vairumā židi) atzinušies, ka nodarbojušies ar Kremļa vareno indēšanu, pie kam rīkojumus saņēmuši no „Amerikāņu - židu apvienotās sadales komitejas."

Zem Chruščeva vadības židu kultūrālā diskriminācija turpinās. Trīs miljoniem židu netiek nekas atļauts viņu valodā.

1920. gadā desmit procentu no komūnistu partijas Centrālkomitejas locekļiem bija židi (lielākie un nežēlīgākie slepkavas. Tulk.), no tiem 4 Ļeņina tuvākie līdzdarbinieki: Trockis, Zinovjevs, Kameņevs un Radevs. Beidzamos gados židu līdzdalība valdībā nokritusi uz 0,24%. (Toties ASV pieaugusi uz 33,3 %).

Neviens žids nav atstāts ārlietu resora dienestā, tāpat nekādās augstākās dienesta pakāpēs armijā, flotē un aviācijā. Noteikumi par židu pielaišanu augstākās izglītības iegūšanai visai stingri. 1953. gadā Ļvovas un Černautas universitātēs bija 30% - 50% židu (lasi un brīnies!), tagad kvota samazināta uz 3% - 5%. Židiem nav atļautas nekādas centrālas ticības organizācijas." Tik tālu raksta autors.

Redzams, ka Padomju Savienībā naids pret Izraēlas bērniem nav beidzies. Agrāk to uzkurināja „popi", ar krustiem un karogiem pa ielām iedami un aicinādami: „Sitiet židus, glābjiet Krieviju!" Tagad to daudz vieglāk un intelligentāk izdara ar laikrakstu fejetoniem.

NOTARS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

MEKLĒ PRECĒTU PĀRI vai arī ĢIMENI, kas varētu uzraudzīt māju.

Zvanīt EM 9-0792, TORONTO.

CEJNAR NUTRIA

Labākais ieguldījums. Apskatiet mūsu farmu Brougham'a un skati

1055 BLOOR ST., WEST, TORONTO. LE 2-5031.
Atvērts no pl. 10 rītā līdz 6 vak.

Latviešu ģimene meklē VECĀKU SIEVIETI pie diviem bērniem un viegliem mājas darbiem. Jādzīvo klāt.

Tuvākai informācijai un algas prasības, lūdzu rakstīt šīs avīzes kantorim Nr. 1022.

Lūdzu atsaukties ARVĪDU FILICS, Edvarda d., dzim. 1923. g. 10. oktobrī Talsu apriņķī, Nogāles pag. Birzniekos.

Ja kāds par viņu ko zinātu, lūdz rakstīt A. GILS, 8828 47th AVE., N. W. BOWNESS, Alberta, CANADA.

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE St., Toronto.
WA 1-3924.

Vass & Rendek

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave., Apt. 403, (College un Spadina ielas stūrī).

Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112, TORONTO.

Pilsētas centrā IZĪRĒJAMAS trīs nemēbelētas istabas.

Zvanīt vakaros —

EM 6-0101, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403.

Pasaules raibumi

Skotu govīm sācies jauns, tā sakot, zelta laikmets, kuŗā viņām nav vairs jāgul uz cietajiem pakaišu salmiem, jo turienes rūpniecība plašos apmēros govju vajadzībām sākusi ražot īpašus zaļas krāsas putu gumijas matračus, ko var ērti noskalot ar ūdens šļūteni. Esot novērots, ka govis, kuŗas atpūšoties uz jaunmodīgajiem matračiem, dodot vairāk piena un laižot pasaulē lielākus teļus.

☆

Dāņu nacionālsociālistu partijai, kuŗas vadītājs ir Svens Šalikats, esot 20 partijas biedru un viņu laikraksts „Faedrelandet" iznāk 40 eksemplāros.

☆

Itālijas pilsētiņā Sant Dživonā nesen kāda pievilta līgava nolēmusi savai sāncensei atriebties, uzgāžot viņas līgavas tērpam tintes pudeles saturu. Baznīcas puskrēslā pievīltā līgava tomēr pārskatījusies un tinti uzšļākusi kādam citam laulājamam pārim.

☆

Mančesterā dzīvojošai Hevitu ģimenei, kuŗas galva cinās pret miesas apmēru sarukšanu un viņa laulātajai draudzenei, kuŗa pūlas savu svaru samazināt, ārsts nesen parakstījis ķermeņa svaru normalizēšanai piepalīdzīgus medikamentus. Heviti medikamentus lietojuši pēc visiem priekšrakstiem, bet vīrs tomēr turpinājis izdilt, un sieva arvien pieņēmusies kupluma. Tikai pēc ilgāka laika atklājies, ka aptiekā uz medikamentu kārbiņām samainīti laulāto draugu vārdi, kādēļ vīrs lietojis sievas medikamentus un sieva — vīram domātos . . . .

☆

Skolotājs rēķināšanas stundā klasē prasa zēnam: „Ja tavs tēvs aizbrauc uz pilsētu sivēnus pārdot, ieņem par tiem DM 40,-, par 10 markām viņš iepērkas saimniecībai, cik naudas viņš atvedis mājās?" —

— „Ne feniņa, skolotāja kungs: pārējo visu nodzers!"

☆

Sao Paulo, Brazilijā, kāds precību starpniecības birojs atradis jaunu paņēmienu precību kāro sapazīstināšanai: uz ipaši noīrētiem, numurētiem soliem zināmā parkā, pirmdienās, trešdienās un piektdienās no plkst. 6 - 8 vakarā sēž vīrieši, bet otrdienās, ceturtdienās un sestdienās — sievietes. Pastaigājoties interesenti ievēro numuru un pēc tam birojā var saņemt visu vajadzīgo informāciju par vēlamo personu, iesakāmot tās adresi un telefonu. Darījumi ritot teicami.

☆

Bambergas tenisa klubam šopavasar neizdevās sadabūt nevienu zēnu, kuŗš gribētu strādāt pie bumbiņu uzlasīšanas, kaut gan solīta bija pieklājīga atlīdzība, brīvas pusdienas un „coca-cola". Pusaudži uzskatot bumbiņu uzlasīšanu par nepiedienīgu nodarbošanos un no tās vairoties. Tenisa spēlētājiem nu pašiem būs jālokās, lai savāktu izspēlētās bumbiņas.

☆

Kāka pārskriešana pār ceļu var nozīmēt nelaimi — tā tas tiešām pierādījies kādās nesenās itāļu riteņbraukšanas sacīkstēs Monca. Sacīkšu laikā melns kaķis ieskrējis jau tuvu mērķim esošajam riteņbraukšanas favorītam priekšējā ritenī. Sportists krities, un viņam tūliņ uzdrāzušies virsū visi pārējie — skaitā 29 — riteņbraucēji, kuŗi arī krituši, izveidojot salocītu divriteņu un sadusmotu vīru čupu. Vairāki riteņbraucēji negadījumā mantojuši pamatigus ievainojumus, bet melnais kaķis, cik noskaidrots, palicis neievainots.

VAI JŪS PLĀNOJAT braukt uz Eiropu vai vēlaties kādu izsaukt?

Tuvākai informācijai kontaktējiet

„HENRY MOOS — NOTARY PUBLIC"

KENNEDY TRAVEL BUREAU,

296 Queen St., W., TORONTO.
TEL. EM 2-3226.
Dibināta 1926. gadā.

LATVIJAS AMERIKĀ MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
- VIZĪTKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
- KONCERTU PROGRAMMAS,
- SARĪKOJUMU BIĻETES,
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
- GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
- VESTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:

LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792.

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

APGĀDS IMANTA

Zentas Mauriņas
eseja
DIVAS KULTŪRAS SAKNES

iznāks šajās dienās. Ievērojamā autore šajā darbā atgādina, ka karam frontē ir beigas, bet karš garīgajā plāksnē nebeidzas nekad. Lai aizsargātu kultūras saknes, ir vajadzīgi brīvprātīgi cinītāji un gara varoņi. Viņu galvenās rūpes — nezaudēt savu dvēseli, viņu stiprākie balsti — bijība un līdzjūtība.

Grāmata pieder apgādā IMANTA luksa sērijai, tā sagatavota greznā ietērpā un iespiesta tikai 600 eks.

Subskribentu cena $ 1.95.

Jūlijā iznāks
Osvalda Freivalda
LATVIEŠU POLITISKĀS PARTIJAS 60 GADOS

Ar šo grāmatu „Kurzemes cietoksņa", „Lielās sāpju draudzes" u. c. pazīstamo darbu autors aizpilda krasi jūtamo robu mūsu politiskajā literātūrā, kuŗā līdz šim trūka informātīva izdevuma par latviešu tautas politiskās domāšanas sākumiem un tās attīstību. O. Freivalds ar vēstures faktu un plaša statistiska materiāla palīdzību parāda tās gaitu kopš mūsu politiskās darbības pirmsākumiem — no tautas atmodas laika līdz pirmajām latviešu politiskajām partijām, no valsts dibināšanas līdz tās okupācijai, nobeidzot interesanto izdevumu ar politisko partiju darbību trimdā.

Ap 220 lapp. aptverošo grāmatu papildina pielikumi par Latvijas satversmi, likums par Saeimas vēlēšanām un tautas nobalsošanu, kā arī plašs personu rādītājs ar apm. 200 latviešu politisko darbinieku vārdiem, un 60 attēlu, to vidū daudzi līdz šim vēl nepublicēti.

Cena subskribentiem: $3.50 ies.

Jāņa Šīrmaņa
pasakas
VAKARA VIESIS
ar Anša Bērziņa illustrācijām.

Pazīstamais jaunatnes rakstnieks ar šo krājumu nodod mūsu jaunās paaudzes priekam 31 pasaku, kuŗu vidū tikamu laika kavēkli sev atradis gan visjaunākie lasītpratēji, gan vairāk paaugušies grāmatu mīļotāji.

Glīti izdoto darbu, kas aptver 192 lappuses, rotā Anša Bērziņa 26, pa visu grāmatas lapu ieklātas, illustrācijas.

Cena subskribentiem: $3.00 ies.

Visas trīs grāmatas par subskribentu cenu pasūtināmas Eiropā līdz 15. jūnijam, ārpus Eiropas līdz 30. jūnijam. Pasūtinājumus izpildīs to ienākšanas kārtībā. Ja šīs grāmatas atliks pārdošanai brīvā tirgū, to cena būs par apm. 25% dārgāka.

Grāmatas pieprasāmas, iemaksājot naudu, pie apgāda IMANTA pārstāvjiem:

„Grāmatu Draugs", 232-76th Street, Brooklyn 9, N. Y., USA.
Latviešu grāmatnīca, Oļģerts Dīķis, R. 2, Waverly, Ohio, USA.
Mr. R. Krūklītis, 511 Charles Street, East Lansing, Mich., USA.
Cikāgas ev. lut. draudzes grāmatnīca, 5015 W. Ferdinand St., Chicago 44, Ill., USA.
Mr. A. Kalnājs, 711 - 719 Willow St., Chicago 14, Ill., USA.
DV grāmatnīca Bostonā, 54 Linwood St., Boston 19, Mass., USA.
Mr. J. Ezergailis, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio, USA.
Mr. A. Blaubergs, 2092 W. 42 St., Cleveland 13, Ohio, USA.
Mr. J. Paucītis, 1151 New Jersey, N. W., The Augusta Apt., 24, Wash., USA.
Mrs. B. Krastiņa, 433 Cummings Highway, Roslindale 31, Mass. USA.
DV grāmatnīca, Mr. G. Osītis, 443 - 26th Ave., Longview, Wash., USA.
Mr. R. Ziediņš, 500 A Street, Lincoln 2, Nebr., USA.
Ev. lut. Jāņa draudzes grāmatu galds, Mrs. V. Kalniņa, 903 So, 47th St., Philadelphia 43, Pa., USA.
Mr. J. Mežulis, Latviešu grāmatas, Chaplin, Conn., USA.
Mr. J. Porietis, 16 Centre St., Roxbury 19, Boston, Mass., USA.
Mr. J. Sakne, 638 Catherine St., Syracuse 3, N. Y., USA.
Mr. L. Lapiņš, 3321 W. North Ave., Chicago, Ill., USA.
Mr. J. Veselis, 415 Stanwood St., Kalamazoo, Mich., USA.
KANADĀ:
DV grāmatnīca, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.
DV Norandas nod. grāmatnīca, 30 „B" Ave., Noranda, P. Q., Canada.
Mr. M. Stauvers, 13 Clayton Dr., St. Vital, Winnipeg 8, Man., Canada.
Montreālas latv. grāmatn., Mr. V. Ozols, 4622, Esplanade Ave., Montreal 14, P. Q., Canada.
vai tieši APGĀDĀ I M A N T A, OLDMARKEN 12, BAGSVAERD, COPENHAGEN, DENMARK.

JAUNIZNĀKUŠĀS GRĀMATAS

Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE, dzejoļi	$2.80
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS, dzejoļi	$2.80
CHESS PSYCHOLOGIST TAHL — (angliski) — Šacha grāmata	$3.20

SAGATAVOŠANĀ

Ed. Freimanis — DAIGĀS ROTAĻAS, noveles un stāsti	$3.20
Tahl-Botvinņik — MATCH I / II ā	$1.00
Dr. D. Bīskaps — DZĪVES VĒJOS, atmiņu stāsti (apm. 500 lpp.)	

ALF. KALNĀJA APGĀDS
719 W. WILLOW ST., CHICAGO, ILL., USA.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Order!, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn., $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai a. galveno pārstāvi ASV — A. Lēcl, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

KOMŪNISTI GATAVOJAS SARUNĀM AR KENEDIJU

PIRMS TIKŠANĀS AR SAV. VALSTU PREZIDENTU CHRUŠČEVS SASAUC KOMŪNISTU LIELOS BRATISLAVĀ.

Vašingtonā. Šīs nedēļas nogalē Vīnē sastapsies Sav. Valstu prezidents Kenedijs un Pad. Savienības ministru prezidents Chruščevs. Pirms konferences Kenedijs apspriedīsies ar Francijas prezidentu ģen. de Gollu, bet pēc konferences ar Anglijas ministru prezidentu Mekmillanu.

Sarunām ar Kenediju gatavojas arī komūnistu pasaule. Pirms Vīnes konferences Bratislavā, Čechoslovakijā, Chruščevs sasaucis satelītu valdību galvas. Ne tik daudz, protams, lai uzklausītu pēdējo domas, bet gan, lai viņus jau priekšlaicīgi informētu par to, kas sagaidāms Vīnē.

DIENVIDKOREJAS MILITĀRĀ JUNTA UZSĀK TĪRIŠANAS

Militāristi solās turēt doto solījumu par korupcijas likvidēšanu.

Seulā. Pēc plašiem sīku noziedznieku arestiem, kas sekoja tūlīt pēc Dienvidkorejas revolūcijas, militārā valdība tagad uzsākusi tīrišanas arī augstākajās aprindas. Nevienam nebija nekāds noslēpums, ka Dienvidkorejā, tāpat ka daudz citās valstīs, kas pārtiek no Sav. Valstu saimnieciskās palīdzības, lielas summas nonāk atsevišķu pilsoņu kabatās. Dienvidkorejas valdība sešus nelegālus bagātniekus, to nule kā apcietinājusi divdesmit trarpā kādreizēju Ri valdības ministru prezidentu, militārā revolucijā no amata atstādinātā premjēra Čanga finanču ministru un agrāko Dienvidkorejas jūras spēku komandieri. Valdība likusi saprast, ka tīrīšanas pašreiz ir tikai sākuma stadijā un ka apcietināšanas turpināsies.

KANADAS BAZNĪCĀS

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Māc. A. Lūss, 50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LE 6-2510.

4. jūnijā, plkst. 2 p.p. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums.

11. jūnijā, plkst. 2 p.p. Jāņa baznīcā dievkalpojums. Iesvētes mācība.

14. jūnijā (trešdien), plkst. 8 vakarā Trīvienības baznīcā Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2729.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Niagara Falls, (Ont.) latv. ev.-lut. dr. dievkalpojums anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., 4. jūnijā, pl.2 p.p., māc. J. Prauliņš.

3. jūnijā (sestdienā), plkst. 8 vak. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

11. jūnijā, plkst. 2.30 p.p. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

Bramptonas latviešu Ev.-lut. draudzē: 18. jūnijā, pl. 1.30 p. p. Aizvesto piemiņas dievkalpojums Grace United baznīcā.

Sv. Katarinas latv. ev.-lut. draudzē, **Kristus** baznīcā, 140 Russel Ave., 18. jūnijā, pl. 3.30 p.p.. Aizvesto piemiņas dievkalpojums. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars, 209 E., 38th St., Hamilton, Ont. Tel. FUlton 3-1182.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās p. 8 Bibeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus.

Bibeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos plkst. 10.45 —11.00 garīgs radio raidījums — Bridis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raiditājs. Tel. Ami - 4218.

MONTREĀLĀ

Trīsvienības ev.-lut. latviešu draudzē Montreālā.

Mācītājs Arturs Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q., tel. HU 9-3224. Dievkalpojumi notiek 4345 Marcil Ave., Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Montreālas Sv. Paula draudzes dievkalpojumi:

Trešdien, 31. maijā, plkst. 8.00 vak. Bibeles stunda. Temats: Sakramenti.

4. jūnijā, plkst. 11.00 no rīta draudzes lauku īpašumā, Tērvetē, dievkalpojums, māc. V. Šēfers.

Latvijas Amerikā pārstāvis Hamiltonā,
JĀNIS GAILĪTIS,
72 GREEN MEADOW RD.,
Hamilton, Ont. Tel. FU 3-7717.

POĻU KOMŪNISTS PĀRBĒG UZ RIETUMIEM

Līdz šim vēl nezināmi komūnistu noslēpumi nonāk brīvās pasaules rokās.

Vašingtonā. Pēc vairāk kā divu mēnešu ilgas klusēšanas tagad atklāts, ka uz Rietumiem pārbēdzis Polijas iekšlietu vice-ministrs plkv. Alsters. Pēdējo uzskata par vislabāk informēto komūnistu, kāds jebkad pārnācis uz brīvo pasauli. Iekšlietu viceministra amatā plkv. Alsters vadījis visu poļu drošības policiju un pretizlūkošanu. Tagad ar viņa pārvestiem noslēpumiem iepazīstas Sav. Valstu valdība.

Poļu pulkvedis amerikāņu rokās nonācis tikai pēc garāka celojuma. Vispirms viņš no Polijas ieradies Austrumberlīnē, pēc tam pārbēdzis uz Rietumberlīni, un vēlāk ticis uz Angliju, kur stājies sakaros ar poļu trimdas valdību Londonā. Tikai pēc šīs uzturēšanās Anglijā plkv. Alsters ticis izsaukts uz Vašingtonu. Alsters ir žīdu izcelsmes. Pēc viņa pārbēgšanas uz Rietumiem, paskaidro poļu trimdas laikraksts Londona, Padomju Savienības ministru prezidens Chruščevs personīgi pieprasījis žīdu tīrīšanas Polijas valsts dienestā.

ATKLĀJ PADOMJU SPIEGU LIDOJUMUS

Padomju Savienības pretizlūkošanas mašīnerija piedzīvo jaunu neveiksmi.

Vašingtonā. Pēc komūnistu spiegu prāvām Anglijā un nesenās poļu pretizlūkošanas vaditāja Alstera pārbēgšanas uz Rietumiem, komūnisti piedzīvojuši jaunu neveiksmi, šoreiz Tālos Austrumos. Saziņā ar Sav. Valstīm un Indiju Pakistānas valdība atklājusi, ka padomju lidmašīnas jau ilgāku laiku fotografē kā Pakistānas, tā Kašmiras territorijas. Pag. gadā, kā zināms, amerikāņu U-2 spiegu lidmašinas notriekšana beidzās ar lielo konferences izjukšanu Parīzē. Šoreiz, tikai dažas dienas pirms prezidenta Kenedija tikšanās ar Chruščevu, Rietumi ir tie, kuriem radusies izdevība atklāt, ka Padomju Savienība citīgi piekopj spiegošanu visās iespējamās niansēs. Vašingtonas diplomātiskās aprindas uzsver, ka par ļoti zīmīgu jāuzskata fakts, ka informācija par padomju spiegu lidojumiem Tālos Austrumos tikusi publicēta tieši pirms Kenedija tikšanās ar Chruščevu.

SARUNA AR CHRUŠČEVU

(Pārnesums no 1. lpp.)

ar badīgo Ķīnu, bet tā kā Kanada un Austrālija pārņēmušas Ķīniešu apgādāšanu ar labību, tiksim arī tam pāri. Ja vēl pietrūks, Polija palīdzēs, jo tā dabū kvīešus no Amerikas par brīvu. Jūs taču zināt, ka mūsu tirdzniecība ar Vāciju šogad dubultojusies, ar Angliju augusi par 35% un kopš Italija piedāvā tās pašas naftas caurules uz kredita, ko Sav. Valstis nepārdeva par zeltu, mums neviens nav jālūdzas. Neaizmirstiet, ka es jau devu rīkojumu ražot vairāk patēriņa preču, sevišķi vodku. Smagajā rūpniecībā plāns jau izpildīts."

— Vai tas nav tas pats gājiens, ko Maļenkovs kādreiz ieteica un drīz pēc tam tika par galvu īsāks? —

„Te neviens tik senas lietas neatceras un ieteicu arī jums par to nerunāt."

— Ir jau taisnība, jūs tiešām varat būt iedomīgi. Kubā rīkojas jūsu aģents Kastro un Laosas apglabāšana tāpat tikai laika jautājums. Neaizmirstiet tikai, ka visam robežas, un taisni to Kenedijs jums Vīnē pateiks. Jūsu apetīts aug ar ēšanu. Džems Restons, tas pats, kurš pagājušā gadā bija Krievijā, pašlaik Ženēvā, un „The New York Times" raksta, ka jūsu prasības nenormālas. 1955. gadā jūs prasījāt, lai jūs tikai mīlē un mierīgi sadzīvo. Tad nāca Berlīne, kas gan vēl nav jūsu, bet ko jūs joprojām vēloties. Pašlaik jūs prasāt atbruņošanos bez kontroles un veto visam, kas jums nepatīk. Tā jau var izvest no pacietības pat Apvienotās Nācijas. Vai nedzirdējāt Kenedija pēdējo runu kongresā? —

„Draugs, par tālu es neiešu, bet viss iet uz augšu un tā arī mūsu prasības. Jūs pats tikko sūdzējāties par dārdzību. Kenedija pēdējais ziņojums kongresam, tik īsā laikā pēc pirmā, tāpat norāda uz inflāciju. Vai tad miera, cena izņēmums! Restonam tiešām atkal taisnība. Lieka, viņš būs iefiltrējis kādu slepenu ziņotāju manā dačā. Par Kubu jums tomēr nav pareizas domas. Kastro kaut ko pateica par sociālisma nodibināšanos rietumu puslodē, bet viņš pieši runā muļķības. Stundām televizijas priekšā, tas saprotams. Kuba nav komūnistiska. Ja neticat man, paprasiet Harvardas profesoriem. Viņi to apliecinājuši saviem parakstiem visās Amerikas avīzēs. Kenedijs jau arī harvardietis. Jūs neesat tur studējuši? Nē, Kubu es neprasu un baumas, ka pēc invāzijas es esot rakstījis Kenedijam piedraudot ieņemt Berlīni, ja viņš sūtīs uz Kubu savu armiju, bez pamata. Mēs jau arī esam cilvēki! Trenējot invāzijas 1200 brīvprātīgos esot izdoti 45 miljoni dolaru, vai $3.722,00 par katru cilvēku. Pie mums par tādu naudu izskolo profesorus! Tagad jūs piemaksāsit 20 miljonus, lai dabūtu viņus atpakaļ. Tas nav daudz. Kastro varēja prasīt 20 atombumbas traktoru vietā un ko tad jūs darītu? Vēlēšanu kampaņas laikā bija ziņas, ka Kenedija tēvs, lai izbeigtu dēlam nepatikšanas, salu nopircis. Vai nebūtu labi! Tagad tā tomēr jusu. Beidziet tikai runāt par kādam tur aizmirstām Baltijas valstīm, kas mums tuvumā — un mēs nerunāsim par Kubu, kas jums tuvumā. Jūsu pašu vaina, ja jūsu attiecības ar Kubu sliktas. Tās tā izveidojās nepareizas Sav. Valstu politikas dēļ. Ja neticat, paprasiet atkal tiem 35 Harvardas un nezin cik vēl citiem profesoriem, kuŗi visi saka, ka amerikāņi Kastro piespiedūši nostāties pret Ameriku.

Par Apvienotām Nācijām vismazāk ko žēloties. Tur nu gan tiešām viss iet uz augšu un tur mēs drīz varēsim atteikties no veto, kas, starp citu, nav mūsu, bet Rūzvelta izgudrojums. Jūsu dienvidnieki par to rūpējas un Voice of America palīdz, pārraidot Afrikai ziņas par kautiņiem Misisipi. Pamatojoties uz kultūras izmaiņas nolīgumu, mēs tagad no Voice visu pārņemam negrozītu. Un cik sen vēl mums pārmeta, ka mēs traucējot jūsu raidījumus! Par Kenedija pēdējo runu kongresā, turpretī, man nav sakāms nekas slikts. Žēl, ka vāji aplaudēja un savādi, ka prezidenta kundzei nebija laika runu noklausities. Tukšu vietu tomēr bija maz."

— Aplausu bija diezgan, 47 minūšu garajā runā aplaudēja 18 reizes. —

„Times" raksta, ka Kenedijs runāja 47 minūtes, „Tribune" — ka 44 minūtes. Mans sūtnis Menšikovs, kuŗam arī jau tagad ir amerikāņu pulkstens, piekrīt Tribunei. Prezidents, tātad, runāja 44 minūtes, vai tikai vienu minūti ilgāk, nekā 30. janvārī tajā pašā kongresā. Toreiz viņam aplaudēja 37 reizes, gandrīz divreiz vairāk. Runa tomēr bija laba un es piekrītu senātoram Golvoteram, kuŗš teica, ka vārdi un dolari komūnismu nesakaus."

— Kas tur pie jums čīkst? —

„O, tas sūpļa krēsls, vai kā jūs sakāt — rokers. Redziet, arī man tas ir un es jūtos kā bērnībā. Jauki! Privāta golfa laukuma gan vēl nav, bet būs pēc septiņgades un ar 10 caurumiem. Arī te jūs pārspēsim! Bet — nobeigsim par politiku. Jūs piemināt Laosu. Pēc mūsu plāna Laosas lietai sen vajadzēja būt nokārtotai un aizmirstai. Lietas Ženēvā nekāpjošas tādēļ, ka jūsu diplomāti tādi neizdevušies."

— Lūdzu bez apvainojumiem! Ženēvā bija labākie spēki un par Rasku teica, ka viņš godam turējies pirmajās ugunskristībās. —

„Turējās gan, bet nenoturējās! Vispirms viņš katēgoriski norādīja vienu komūnistu, tas ir — brīvības cīnītāju delegāciju, bet pēc sazināšanās ar Kenediju pierkrita divām. Es nevienu neapvainoju, tikai citēju žurnālu Times, kuŗš burtiski rakstīja, ka nekad rietumu ministri neesot izskatījušies tik muļķīgi, jā — muļķīgi, foolish, kā Laosas konferencē Ženēvā."

— Man liekas, ka jūs visu laiku par manu naudu man stāstāt tikai to, kas rakstīts un izlasāms šejienes presē? —

„Durak takoj! Sarunu noklausās jūsu Centrālās izlūkošanas aģentūras puiši, un es nemaz neesmu drošs, vai arī manos čekistos nav palicis kāds Molotova virs. Saprotams, ka runāju tikai par to, kas lasāms laikrakstos. Atbrauciet uz Maskavu, tad parunāsim citādi. Ja patiks, varēsit ar palikt. Došu brīvu dzīvokli un, ja vēlaties, arī zemi!"

— Tas dzīvoklis būs Lubjankā un tā zeme — 7 pēdas kapsētā, ko? —

Liels troksnis, kaut kas brikšķēja un lūza. Nikita bija apkritis rokerī. Manā galā šāka zvanīt modinātājs. Bija jāceļas un jāiet uz darbu, pagaidām . . . kājām.

Vašingtonā, 1961. gada 13. maijā.

J. Sliksāns.

TORONTO ZIŅAS

(Pārnesums no 2. lpp.)

Līgo svētku svinībām, iestudējot īpašu šim vakaram B. Senkēviča sacerētu uzvedumu.

◉ Saulaines pārvalde aicina pieteikties virtuves strādnieci. Zvanīt pr-kam E. Bukam, 86 Pine Crest Rd., Toronto 9; telef. RO 9-8923.

◉ Māc. A. Cops 27. maijā salaulājis Kārli Pavasari un Ainu Vītolu. Laulību ceremoniju kupliināja pirmās ev. - lut. draudzes koris, jo abi jaunlaulātie ir aktīvi koŗa dalībnieki.

◉ Pirmās ev. - lut. draudzes svētdienas skolu apmeklēja ap 80 bērnu, un, skolas darbu noslēdzot, tie saņēma liecības, bet bērni, kas nebija kavējuši nevienu mācības svētdienu, saņēma arī grāmatu balvas: Ilze Bebre, Ruta Blatchina, Inta Čače, Jānis Keniņš, Imants Ķivlis, Andris Lukss, Māra Maskoviča, Gundega Melli, Imants un Viesturs Pērkons. Pag. māc. gadā svētdienas skolā par garīgo vadītāju darbojās māc. A. Cops, skolas prce — A. Cēbere un skolot.: A. Pērkone, E. Namgaude, B. Kūla un D. Leja. Darbojās arī bērnu vecāku padome ar V. Bebri kā pr-ku. Darbu noslēdzot, skolas dalībnieki izbrauca uz Sidrabeni, kur bērnu vecāki bija rīkojuši groziņu vakaru. Par svētdienas skolas darbu runāja V. Bebris.

◉ Sidrabenes ārvalde gatavojas

SAUŠANAS SACENSĪBU DALĪBNIEKI KIČENERĀ.

No kreisās sēž: E. Broikšs, A. Preiss; stāv: J. Dunduŗs, A. Taube, P. Berkmans, V. Miķelsons, S. Melderis, A. Radziņš, P. Skrastiņš.

VAI PARĪZES KONFERENCES NEVEIKSME ATKĀRTOSIES?

PĀRDOMAS PAR PREZIDENTA KENEDIJA BRAUCIENU UZ VĪNI

Nav putekļi vēl tā īsti nosēdušies pēc pag. gadā izjukušās Parīzes galotņu konferences, kur Padomju Savienības premjērs Ņikita Chruščevs ar savu brutālo izturēšanos apvainoja un pazemoja Sav. Valstu prezidentu Eizenhaueru. Tomēr prezidents Kenedijs nolēmis satikties ar Chruščevu Vīnē š. g. 3. un 4. jūnijā.

Tagad viņš iešķiries par satikšanos ar Chruščevu. Domā, ka šo satikšanos Kenedijam ieteikuši: Sav. Valstu vēstnieks Maskavā — Tompsons, bij. viceprezidents Niksons, ģen. Mekartūrs un Sav. Valstu vēstnieks Apvienotajās Nācijās — Adrais Stīvensons, kas vienmēr ir bijis par tādu satikšanos, un jau nedēļu pēc Kenedija inaugurācijas preses reportieriem Ņujorkā paskaidrojis, ka, pēc viņa domām, Kenedijam vajadzētu vairs nenoturēt. Ja Sav. Valstīm jākārto kādas lietas ar Pad. Savienību, tad tās kārtojamas ārlietu ministram, bet ne prezidentam. Prezidents ir „Sav. Valstu simbols", un, apvainojot prezidentu, „tiek apvainotas Sav. Valstis kā nācija".

Šim uzskatam pievienojās arī Kenedijs.

Kad prezidents Eizenhauers paziņoja, ka nodomājis piedalīties galotņu konferencē, Parīzē, atskanēja balsis, kā no politiskām, tā arī no privātu personu un organizāciju aprindām, kas ieteica no konferences atturēties.

Eizenhauers, vēlēdamies gūt panākumus miera uzturēšanai un nodrošināšanai, konferencē ieradās. Rezultāts bija pavisam bēdīgs. Chruščevs, pārliecinājies, ka Rietumu sabiedrotie Berlīnes un Vācijas jautājumā nepiekāpsies un viņš, Chruščevs, apspriedē neko nepanāks, nolēma konferenci izjaukt. Izmantodams Sav. Valstu izlūkošanas lidmašīnas U-2 incidentu, Chruščevs pieprasīja no Eizenhauera publisku atvainošanos, ko Eizenhauers, kā valsts prezidents, protams, dot nevarēja, lai netiktu vēl vairāk pazemots un apvainots.

Konference izjuka. Rietumi cieta pilnīgu fiasko. Konference bija strādājusi komūnistu labā, — bija cēlusi Pad. Savienības prestīžu.

Īsi pēc tam ārlietu ministrs Herters (Christian A. Herter) Tautas vietnieku nama ārlietu komitejā liecināja: „Galotņu konference, kā pasaules lietu kārtošanas līdzeklis, ir dabūjusi spēcīgu triecienu."

Vispārējais noskaņojums pēc Parīzes neveiksmes bija: galotņu konferences ar Pad. Savienību drīz vien ar Chruščevu satikties. Kenedijs toreiz šo Stīvensona paskaidrojumu publiski atsauca.

Ko īsti prezidents Kenedijs grib panākt apspriedē ar Chruščevu?

Ir norādījumi, ka Kenedijs personīgi grib pateikt Chruščevam, ka ir bīstami pārprast Sav. Valstu atturīgo ricību Kubā un Laosā, norādot, ka Sav. Valstis ir militāri spēcīgas, un vajadzības gadījumā var pāriet arī „no vārdiem uz darbiem", un pārliecināt Chruščevu grozīt Kremļa nostāju Ženēvas konferencē atomieročų izmēģināšanas aizliegumā jautājumā.

Kā beigsies Vīnes konference — vai ar neveiksmi, tāpat kā Parīzē, vai arī ar panākumiem, — to rādīs nākotne.

J. M.

LAI NOVĒRSTU PĀRPRATUMUS!

Mao: „Ceru, ka cienītais amerikāņu kollēga necels iebildumus, ka es savu neatbildīgo personu Laosa pamiera sarunās izlietošu par tulku."

AR TAUTISKO DZIRKSTELI SIRDĪS

LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS 5. IZLAIDUMS TORONTO

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas 5. izlaiduma aktu ievadīja māc. A. Brieža svētruna un pacilāti dziedātais Teici to Kungu. Direktors prof. V. Burkevics savā runā norādīja, ka ģimnazija var būt iepriecināta par sētās sēklas raženo birumu. Viņš arī uzsvēra audzēkņu pienākumus mācībās, un izteica pateicību vecākiem un sabiedrībai par atbalstu, kā arī tencināja pirmo ev.-lut. draudzi par telpu atvēlēšanu ģimnazijas vajadzībām. Izpalicis audzēkņu nobirums mācību starplaikā, jo no 17 audzēkņiem tikai viens ir bijis jānoraksta zaudējumos, un ģimnaziju šogad beidz 16. Pirmo klasi beidza 19, otro 20 un trešo klasi 21 audzēknis. Prof. V. Burkevics, cildinot abiturientu pienākumus, aicina viņus suminât aplausiem, kas ilgi piešalc akta telpu un abiturienti tos pieņem ar piecelšanos. Direktors norāda uz lielo nozīmīgumu par mūsu tautas augstākas mācības iestādes beigšanu trimdā, un izsaka dedzīgu aicinājumu viņiem kļūt par latviešu tautas sabiedriskiem darbiniekiem. „Lai latviskais gars un apziņa ir jūsos tik stipra, ka neviens nespēj to vājināt, esiet lepni, būdami latvieši un ejiet dzīvē par godu sev un savai tautai," nobeidzot runu, teica profesors. Sekoja tautas lūgšana.

Aizkustinošs bija karoga nodošanas brīdis, kam īpašu vēstījumu teica Jānis Treifelds, bet karoga nodošanas vārdus teica Auseklis Zakis, un saņemšanas Vilnis Pētersons. Ceremoniju pavadīja kopīgi dziedātie dziesmas vārdi: „Tēvu zemes mīlestību Mēs ar darbiem rādīsim . . ." Abiturients Pauls Andersons lasīja referātu — „Krišjānis Barons un viņa mūža darbs."

Ģimnazijas direktors prof. V. Burkevics, abiturientu klases audzinātāja V. Slavieša un K. Priedītis (Tautas augstskolas kas.), pasniedza abiturientiem apliecības par ģimnazijas beigšanu un piemiņai grāmatas. Gatavības apliecības saņēma: Asna Alberinga, Uldis Amoliņš, Pauls Andersons, Māra Brīvmanis, Inese Dobelis, Jānis Epners, Juris Galbiņš, Baiba Gļebovs, Mudīte Korbs, Rasma Jankovskis, Vita Urpens, Armads Siksna, Aivars Skranda, Astrīda Vanags un Auseklis Zakis.

Ģimnazijas inspektrise un klases audzinātāja V. Slavieša atvadoties no audzēkņiem novēlēja atrast pareizo dzīves ceļu un, veidojot savas dzīves gaitas, smeltties latviešu grāmatu gudrībās.

A. Sudmalis (Tautas augstskolas sekr.) nolasīja konsula V. Tomsona apsveikumu. LNAK valdes pr-dis V. Upeslācis, nododot sveicienus, suminâja vienīgās latviešu ģimnazijas Amerikas kontinentā panākumus un novēlēja tās audzēkņiem stāties veco darbinieku rindās, kad tie būs noguruši. „Latvijas karogs ir vecāks par šīs zemes karogu un mums vajaga tādus virsus un sievas, kas atkal uzvilks karogu Rīgas pils tornī," teica viesis savā apsveikumā. Vēl sveicināja pirmās ev.-lut. draudzes pr-ks R. Roze, A. Martinsone no sestdienas skolas un latviešu gaidu jendas. O. Kļavenieks nodeva DV Kanadas valdes un Toronto nodaļas veltes, aicinot palikt uzticīgiem karogam un meklēt dzīvē latviskās pērles. B. Senkēviča nesa Preses b-bas Kanadas kopas sveicienus, bet A. Liepiņa no LNJAK, Z. Miezītis no TLB un P. Rasiņš no Saimniecisko darbinieku apvienības nodeva 3 labākiem abiturientiem — V. Urpenai, U. Amoliņam un M. Brīvmanei kā veltī latviešu kreditsabiedrības krājgrāmatiņas Nr. 501, 502 un 503, ar akcijas iemaksu $5,- un $1,- ieguldījumu katrai grāmatiņai. Jaunatnes apgāda Ceļinieka sveicienus nesa G. Liepiņš un nodeva veltes — katram abiturientam Jaunās Gaitas gada abonementu un pārējo klašu labākiem skolēniem jaunatnes žurnāla „Mēs" pusgada abonementu.

Vecāku padomes vārdā runāja A. Pētersons, bet no absolventu klases vecākiem — A. Amoliņš. Ģimnazijas pirmā izlaiduma vārdā sveicienus nesa J. Ķeniņš, otrā izlaikuma un jaunatnes pulc. Lāpas vārdā I. Kalniņa, trešā — O. Siljakovs un 4. — O. Dreifelds. Īpašu veltījumu bija sūtījušas Gaujas gaidas.

Abiturientu klases pārst. U. Amoliņš teica pateicības vārdus un pasniedza velti (tautisku šķīvi) klases audzinātājai V. Slavieša. Ģimnazijas audzēkņi apveltīja ar krāšņiem rožu ziediem savus skolotājus, un daža jau nosirmojuša audzinātāja acīs pamirdzēja asaras par parādito uzmanību. Ģimnazijas direktors prof. V. Burkevics pasniedza grāmatu veltes sekmīgākiem audzēkņiem: G. Caunei, A. Liberei, Z. Ķusei (1. kl.), I. Ancānei, I. Mednei (2. kl.), V. Pētersonam, J. Āpšem, D. Elksnītei, R. Suriņai (3. kl.), V. Urpenai, U. Amoliņam un M. Brīvmanei (4. kl.). Direktors apsveica audzēkņus, kuŗi nav kavējuši nevienu stundu mācības gadā: G. Cauni, L. Beikmani (1. kl.), J. Silāru (2. kl.) V. Pētersonu (3. kl.), A. Alberingu (4. kl.). Noslēdzot svinīgo vakara ceremoniju visi vienojās Latvju himnā — Mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē.

Par gaumīgu cienastu bija rūpējušies abiturientu klases vecāki, bet ziediem dekorējusi Callas puķu veikala īpašniece M. Čube. Audzēkņi un viesi priecājās dejās un rotaļās. Valdija pacilāta ziedošās jaunības omulība, par klavieŗu mūziku rūpējoties O. Upeniecei. Pa starpām skanēja daudz jauku tautas dziesmu.

O. K.

TRANSPORTA FIRMA

KAKTIŅŠ

Velcam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.